

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Првото продолжение на Дванаесеттата седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 11 март 2003 година

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 11,15 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше Никола Поповски, претседател на Собранието на Република Македонија.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Дами и господа пратеници,

Продолжуваме со работа по Дванаесеттата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Илија Србиновски, Петар Наумовски и Сашко Кедев ме известија дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Продолжуваме со третата точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства, со Предлог на закон.

Претресот по Предлогот за донесување на закон е заклучен.

(Пратеникот Фатмир Асани бара збор процедурално).

Пред да Ви дадам збор процедурално, дозволете прво да утврдиме колку пратеници се присутни во салата.

(По пребројувањето на присутните пратеници од страна на службите).

Во салата се присутни 73 пратеници.

Пред да преминеме на гласање, господинот Асани бара збор процедурално.

ФАТМИР АСАНИ:

Господине претседателе, имаме точни информации од теренот дека полицијата ги малтретира и манифестира невидена бруталност кон невините граѓани од с. Сопот, Кумановско, надминувајќи ги своите компетенции. Добивме доста докази за тепање албански граѓани.

Затоа, барам веднаш да се прекине со оваа полициска акција спрема граѓаните албанци, затоа што со таквата полициска акција се врши директен атак врз мировниот процес.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Процедурално, има збор г. Замир Дика.

ЗАМИР ДИКА:

Ја користам оваа можност за да ја објаснам позицијата на нашата парламентарна група во однос на тоа како ќе гласаме.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Исто така, искористете го правото да кажете, бидејќи паузата вчера вие ја баравте по истиот основ.

ЗАМИР ДИКА:

Ова се надоврзува на паузата која ја баравме вчера. Значи, ќе говорам за позицијата на Парламентарната група на ДПА.

Би сакал да кажам дека позијата која Парламентарната група на ДПА ќе ја има денес во врска со Предлогот на измените на законот, не

поаѓа од идеата на губитник, од позицијата апсолутен губитник или победник во никој случај и искрено цениме дека помирувањето, враќањето на довербата и институционалната интеграција на албанците во сите области од животот е неповратлив процес. Рамковниот договор и Законот за амнестија создаваат основа за изградба на едно демократско општество и амбиент за национална еднаквост. Во рамките на нашите обиди за давање на наш придонес во овие наши принципиелни ставови ќе предложиме едно решение за надминување на сегашната ситуација.

Би побарал уште еднаш пред да се гласа од страна на министерот и на Владата, тие да го послушаат овој апел и да го повлечат Предлогот на законот, а на првата владина седница да се предложи закон за парична компензација и посебни услови за семејствата на жртвите од овој конфликт.

Освен оваа категорија, со која се занимава овој закон, би сакал да потсетам и на жртвите од семејството Зумбери од Слупчани, меѓу кои имаше и жени и деца, како и во Љуботен, Порој итн. Сите овие жртви, во најголем број цивилни, мислам дека кон нивните семејства државата треба да покаже еднаква грижа кон сите семејства што имале загуби. Мислам дека само на овој начин ќе обезбедиме соодветен и еднаков пристап кон сите граѓани на кои еднакво им е нанесена штета во текот на овој конфликт.

Ова е апел кој го упатуваме до министерот и Владата и доколку законот не се повлече, ќе бидеме принудени да гласаме против овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Се разбира, претставникот на Владата може да направи така како што размислува.

Бидејќи никој друг не бара збор, го ставам на усвојување следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласеле 83 пратеници, од кои 65 за, 1 воздржано и 17 против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласал 81 пратеник, од кои 66 за, 2 воздржано и 13 против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на закон.

Законодавно-правната комисија поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а ставови 3 и 5, со кои се согласил претставникот на Владата и тој е составен дел на Предлогот на законот.

Пратеникот Зоран Томиќ поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Љупчо Мешков поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, по кој Владата исто така не се произнела.

Како што видовте, двата амандмани се со иста содржина и затоа ќе водиме единствен претрес по тие два амандмани.

Отворам претрес по амандманите на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, поднесени како истоветен амандман од пратениците Зоран Томиќ и Љупчо Мешков.

Прво го молам претставникот на Владата да се произнесе по амандманот.

Има збор господинот Јован Манасијевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Со оглед дека амандманот се прифати, тој е составен дел на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на законот.

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да се изјасниме.

(По гласањето)

Гласале 85 пратеници, од кои 69 за, 1 воздржано и 15 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства.

Почитувани пратеници,

Предлагам да продолжиме со работа по точка 7 од дневниот ред, затоа што тука е господинот Кокароски, претставник на

Министерството за финансии, кој има обврски, за да можеме да завршиме со таа точка, а по овој закон нема поднесено ниту еден амандман. Се состои од еден член. После ќе се вратиме на другите закони од дневниот ред.

Претпоставувам дека се согласуваме да продолжиме со расправа по оваа точка.

Приминуваме на седмата точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за престанување на важењето на Законот за конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон со Предлогот на закон и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за престанување на важењето на Законот за конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 75 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 78 пратеници, од кои 71 за и 1 против.

Констатирам дека заклучокот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон е усвоен.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани начлен 1 и на член 2, со кои се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 68 пратеници, 67 за, никој не се воздржа, 1 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за престанување на важењето на Законот за конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување.

Продолжуваме по дневниот ред.

Преминуваме на 4 точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон со Предлогот на закон и Извештајот на Законодавно-правната комисија ви се доставени.

Отворам претрес по предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор?

Господинот Манасијевски ќе има воведно излагање.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Како што ви е познато, со законот за социјална заштита се дефинирани неколку режими на помош на социјално загрозените семејства и поединци. Тоа се: постојаната парична помош, еднократната парична помош, социјална помош и паричниот надомест за помош и нега од друго лице.

Она што е битно за еден ваков систем и за сите други системи, каде што во рамките на еден систем имаме повеќе режими на кеш исплати до социјално загрозените семејства е битно да има внатрешна рамнотежа, односно сооднос меѓу овие различни нивоа на режими на парична помош до социјално загорозените семејства.

Анализата што ја направи Министерството за труд и социјална политика за последните три години, за 2000, 2001 и 2002 година, покажа дека кај едно од овие права со драстично и комплетно нелогично зголемениот износ на парични средства и број на корисници всушност внатрешната рамнотежа и баланс меѓу различните типови на социјална помош е дисторзирана и целиот систем, неговата праведност, неговиот фер однос и неговата селективност е доведена во прашање.

Имено, за што се работи?

Со амандман од пратеник, усвоен во Парламентот во февруари 2000 година, дотогашната позиција во Законот за социјална заштита е зголемена за преку 1/3. Имено, од 21% од просечната плата на 30% од просечната плата и како резултат на ова зголемување движењата во бројот на корисниците на оваа категорија се следните: од 12 илјади во 1999 година на 20 300 во 2002 година. Значи, еден драстичен пораст кој никако не може да биде оправдан со реални и вистински потреби на корисниците.

Оттаму, анализата што беше направена во Министерството и во Владата укажа дека токму ваквата висина на овој надоместок, која е како што реков неизбалансирана со другите висини на другите режими на социјална помош, доведе до далеку поголема заинтересираност за ова право и всушност до ситуации на злоупотреба на ова право.

Оттаму, со овие измени и дополнувања на законот, Владата предлага две решенија со кои ќе се обиде да ги санира последиците од таквиот неконтролиран раст во сферата на ова право. Едната од тие промени е зголемената улога на Центарот за социјална работа и на социјалниот работник, кој со овој закон се обврзува на задолжително изготвување на мислење за оправданоста на барањето за овој паричен надоместок. Имено, досега целата процедура беше сместена во Комисијата при Фондот за пензиско и инвалидско осигурување. Таа Комисија ги третира и одлучува по барањата за инвалидски пензии. Всушност, таа Комисија одлучува според постојната регулатива и за овој тип надоместок. Бидејќи е презафатена, овој вид надоместок, за жал, го решава преку викендите со многу помала внимателност и како резултат на тоа и на зголемениот износ на паричниот надоместок, оваа бројка во изминатите три години неконтролирано порасно и ја загрози смислата и на другите типови социјална помош.

Оттаму, како што реков, се зајакнува улогата на социјалниот работник, кој со непосреден увид на лице место, кој ќе биде задолжително инкорпориран во донесувањето на финалното мислење, со тоа сметаме дека фер третманот и праведниот третман во однос на апликантите ќе биде далеку поизразен.

И втората промена, бидејќи како што посочив, главниот мотивирачки фактор за апликантите е висината, која во овој момент изнесува 3500 денари, таа е дури за цели 30% поголема и од просечната социјална помош во државата, се јави потреба и за промена на ваквото

законско решение, односно наместо досегашните фиксни 30%, сега воведуваме можност која дополнително ќе биде регулирана со Правилник со посебни критериуми, таа висина да се движи од 20 до 30%. Значи, нешто меѓу претходното и сегашното законско решение.

Тука уште еднаш би сакал да посочам дека промената на законското решение никогаш не била позиција ниту на претходната Влада, туку со амандман на пратеник е нарушен тој износ.

Инаку, во однос на ова прашање, како и во однос на другите прашања од делокругот на меѓусебниот сооднос и таргетирањето што се врши со овие различни 4 системи на социјална помош, сакам да ви соопштам дека во тек се поопсежни анализи, во кои се вклучени повеќе консултанти и од Европската унија и од Светската банка и всушност во декември месец, како дел од оперативната програма за децентрализација на власта, ние ќе имаме нужни промени на истиот овој закон, кои ќе бидат мотивирани од решенијата што ќе произлезат со програмите за децентрализација на власта, така што Владата внимателно ќе ги следи консеквенците од ова решение од овие измени што сега ги предлага. Очекуваме тие да дадат резултати и доколку не дадат резултати, ќе се применат и други мерки, меѓутоа, како што реков, во рамките на таа поопсежна анализа што Владата ја прави во соработка со овие институции за поправедно таргетирање на корисниците на социјална помош.

Инаку, за илустрација, секогаш е добро да имаме компаративен увид. Државите што имаат вакво прво, како што е паричниот надоместок за нега на друго лице, тој е значително помал, на пример, во Хрватска која има доста сличен систем на социјална заштита на нашиот за социјални давања и тој изнесува 11% од просечната плата. Тука со оваа бројка од 30% тој се јавува, како што веќе реков, како директен причинител за дисторзија меѓу овие различни типови на социјална помош. И уште еден дополнителен аргумент, буџетски аргумент. Во рамките на

вкупните трошоци за реализирање на овие 4 типа на режими на социјална помош, кои за 2002 година изнесуваа околу 3,4 милијарди денари, всушност туѓата нега на овој надоместок отидоа 58 милиони денари, а на главниот инструмент на социјалната помош 2,4 милијарди денари.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ: (Продолжение)

Се надеваме дека со ваквото решение, дека дел од тие дисторзии што сега ги имаме ќе бидат испеглани и дека ќе имаме понормален сооднос во рамките на овие четири типа, четири режими на социјална помош.

Инаку, внатре во оваа скала од 20 до 30% со рамките на посебен акт што ќе биде донесен најдоцна шест месеци од носењето на овој закон, меѓутоа, со сигурност можам да ви кажам дека тоа ќе се случи многу порано, врз основа на изготвени лекарски мислења ќе се пристапи кон скалирање на ова право. Така што врз основа на прецизни дијагнози зајакнати со непосредниот увид на социјалниот работник ќе може точно да се определи која категорија на корисници кој точен надоместок вака дефиниран меѓу 20 и 30% од просечната плата ќе го добие.

Со надеж дека ќе ги подржите овие измени и дополнувања, ви благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Отворам расправа.

За збор се јави господиот Ристе Бислимовски.

РИСТЕ БИСЛИМОСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги, почитувани претставници од Владата,

Пред нас се одредени изменувања и дополнувања на Законот за социјална заштита и со овие измени се зафаќа само еден сегмент, сегментот на доуредувње на правото за остварување додаток за неа и помош од друго лице. Причините за донесување на овие измени пред се произлегуваат од еден објективен момент, а тоа е заради новиот начин на прикажување на просечната плата во Република Македонија и податоците што ги дава Државниот завод за статистика и тука нема што.

Меѓутоа, втората причина, во еден дел министерот образложи какви биле состојбите. Јас сакам да се осврнам малку токму на овој дел. Наиме, втората причина можеби произлегува пред се од алармантно зголемениот број на нови корисници во последниот период. Ако некаде пред четири години ова право го користеле околу 10.700 корисници, во 2002 година нивниот број станал 20.300, како што стои во текстот на предлогот. Се разбира, се би било во ред, ако ова право се остварувало врз основа на објективно утврдени критериуми и ако ова право и овој паричен надоместок стигнувал онаму каде навистина има потреба. Сигурно е дека овие граѓани со нарушена здравствена состојба кои што не можат да водат сметка за најосновните елементарни животни потреби и те како им е потребно ова право. Но, веројатно со разводнувањето на критериумите се одредени слабости во одредбите од Законот за социјална заштита, надлежниот орган може да се констатира дека и не бил должен да води малку поголема сметка кој се го остварува ова право.

Со предложените измени кои треба да се подржат сега веќе се воспоставува малку поголем ред и надлежните органи, пред се, Центарот за социјална работа не ќе може ниедно право да си оствари доколку негов претставник не изврши увид на лице место и не го погледа добро

барателот, односно потенцијалниот корисник на ова право. И сето тоа е добро. Меѓутоа, веројатно за да побрзо се санираат одредени слабости кои што се појавиле во текот на примената на Законот, во еден дел од постапката онаму каде што учествуваат стручњаци од областа на медицината, за тоа министерот разговараше и зборуваше и се виде на каков начин се води постапката. Мислам дека сега со овие предлози до крај не се решава тоа отворено прашање, односно не се санира таа слабост. Но, како и да е, подобро е што е можно побрзо да се реагира и постапно сите отворени прашања да се решаваат. Неспорно е дека измените треба да се подржат и јас сигурно дека ќе ги подржам. Меѓутоа, во оваа прилика треба да се спомене дека во одреден разумен рок во Министерството веројатно треба да се размислува за малку посериозен период, или малку подобро доуредување на остварувањето на правото на додаток и нега и помош од друго лице. Кога го зборувам ова пред се сметам дека во фазата на подготовките на евентуално новите измени кои очекувам дека навистина ќе дојдат, треба повеќе да се вклучи и медицинската наука. Веројатно треба да се предвидат одредени стандарди и критериуми кои што ќе го олеснат остварувањето на ова право и кои што ќе овозможат ова право да го користи оној кој навистина има потреба од него.

И на крајот ќе завршам со ова, веројатно со создавањето на новиот концепт и утврдувањето на надлежностите на локалната самоуправа, можеби треба веќе и од сега да се размислува дека ова право треба да се симне на тоа ниво, на ниво на локална самоуправа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави господинот Љупчо Мешков,

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Состојбите во врска со користењето на ова право се такви какви што и министерот во своето излагање ги кажа, а тоа е дека алармантно од година во година се зголемува бројот на корисниците на паричен надоместок за помош и нега со што се разбира се зголемува и потрошувачката на финансиски средства од буџетот на државата, но се разбира не повеќе од она што е предвидено заради тоа што во позицијата во буџетот не стои посебно, не се овие социјални права посебно издвоени, туку се како една заедничка потрошувачка и се разбира дека постои потреба од преземање на соодветни мерки како би можело некако оваа состојба во потрошувачката да се надмине, неповолна состојба во поглед на ангажирањето на финансиски средства од буџетот. Меѓутоа, мора да се напомене притоа дека големиот број на корисници на паричен надоместок за помош и нега не треба да биде единствената причина заради запалување на светлото на алармот, заради тоа што тие луѓе, тие права и тој обем на права го оствариле согласно постојните законски прописи.

Сега она што како главно прашање се постапува кај мене, а тоа е прашањето дали со предложените мерки сега за измена на законот ќе се постигне целта што сака предлагачот да ја постигне. Ако се прашувам јас, а мене никој се разбира не ме прашува, јас мислам дека, не. Затоа што предложените решенија мислам дека нема да ги дадат оние резултати што се очекуваат да се добијат од следните причини.

Прво, социјалниот работник кој треба да биде филтер за поднесените барања кои треба потоа да бидат доставени до комисиите за да оценат работна способност. Тие барања се барања на луѓе кои што не

можат да ги обавуваат своите основни животни потреби. Значи, треба некое стручно лице, или доктор тоа да го оцени, а самиот социјален работник мислам дека не ќе може да ја спречи постапката која е покрената по барањето. Затоа што ако тој оцени дека тоа барање не треба да оди понатаму во процедура, би било погрешно, мислам во основа, затоа што по секое барање мора да се спроведе процедура и постапка која што е предвидена со законот. Значи, финансискиот ефект би можел да се постигне само доколку остане членот 5 онаков каков што е, за кој имам поднесено амандман, односно да може евентуално понеповолното право што би го предвидел овој закон да се примени на постојните 20.000 корисници на пензија со што се разбира би се направила заштеда во финансиските средства потребни за исплата на правото на паричен надоместок за помош и нега. По мене излезот треба да се бара на два начина, за кој едниот мислам дека и Министерството размислува а тоа е во понатамошниот период целосно надлежноста и за оценката на тоа кому му е потребно ова право да помине во сферата на социјалната заштита, наместо како што е сега во комисиите за оценка на работна способност при Фондот. Од причина што навистина заради преголемиот обем на работа на овие комисии, тие лекари навистина се принудени за време на викендот да го прават ова. И сега, не би сакал да ги критикувам до крај, дека тие несовесно си ја вршат работата. Меѓутоа, во секој случај факт е дека има одредени корисници на ова право кои што можеби во една подруга ситуација и со еден друг период кон оценката не би биле корисници на ова право. Со други зборови значи моја претпоставка е дека од постојниот број на корисници сигурно има одреден број кој што на еден, или друг начин дошле до ова право, а можеби не треба да го користат тоа право. И токму затоа мислам дека втората мерка која што исто така треба да биде преземена, тоа е можноста што Законот за пензиско и инвалидско осигурување ја дава во членот 131, а која за жал до сега од претходните

министри не е многу користена, мислам само во една прилика а тоа е дека министерот има право да формира комисија од стручни лица кои што можат да извршат контрола на работењето на комисиите за оценка на работна способност и да ја проверат во одреден број случаи објективноста во носењето на наодите од страна на овие комисиии. Реков дека тоа е сторено само еднаш пред неколку години и треба оваа можноста да се користи заради тоа што доволно е од овие 20.000 корисници ако се утврди дека 500, или 1000 не треба да го користат ова право, се разбира дека заштедата ќе биде видна. Наместо тоа, со овој Закон се оди на една друга солуција, а тоа е преку членот 5 постојните корисници да продолжат да го користат ова право по постојниот закон. На прв поглед кога ќе се прочита таа одредба се мисли дека е сосема нормално постојните корисници да продолжат да го користат правото по овој закон. Меѓутоа, мора да се има во предвид дека тоа е стекнато право и оваа одредба само може да значи дека во случај кога ќе се донесат тие критериуми за кој амандманот е усвоен од страна на министерот, значи може да дојде само до намалување на обемот на ова право. Затоа што според постојниот закон тоа право е утврдено во висина од 30% од просечната плата. Значи, точно е кажано и тука нема никакво дискреционо право на министерот да одредува обем и висина на право, за разлика од сегашното решение каде што се предлага тој износ да биде најмалку 20%, а најмногу 30% со што му се дава едно дискреционо право така да се изразам, иако ќе има критериуми, обемот и висината на правото го одредува министерот. Таквото одредување може да биде само под 30%, значи не може да биде поповолно над 30% во поглед на постојното решение заради што слободно може да се заклучи дека користењето на правото по овој закон од постојните корисници може да биде само понеповолно. Во делот на предложените решенија исто така сметам дека обемот на правото и постапката може да биде пропишана исклучиво со закон, а не може да биде тоа право на министер да одредува

висина и обем на право што е фактички спротивно и на она што беше заложба и на партиите да немаме зголемување на дискреционите права на носители на јавни функции, односно се што треба да се пропише како износ, како висина на право точно треба да биде предвидено со законот онака како што е и одредбата во постојниот закон, односно неизменетиот член. Се разбира по текстот на законот ќе зборуваме потоа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави госпоѓа Наташа Биковска.

НАТАША БИКОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, почитувани пратеници,

Преку мојот досегашен професионален ангажман во здравството имав прилика најнепосредно да ги согледам неправилностите во постапката при доделување на паричен надоместок за помош и нега од трето лице. И затоа сметам дека за надминување на овие пропусти сосема оправдано е донесувањето на законот за измени и дополнување на Законот за социјална заштита, односно допрецизирање на начинот и постапката за доделување на оваа парична помош. Не би сакала да се навраќам на начинот на кој се работеше, дури и во најосетливиот сектор, а тоа е социјалната заштита на граѓаните. Меѓутоа, сепак треба за некои работи да се проговори за да не ни се случува тоа повторно. Самиот факт дека во периодот од 1997 година до денес бројот на корисниците на помош и нега од друго лице е драстично зголемен, зборува дека постојат големи неправилности во доделувањето на истата. И при тоа покрај оние кои што согласно критериумите тоа го заслужуваат и им е неопходно, добиваа

значаен предуслов за добивање на оваа парична помош беше и политичката и партиска припадност. И доколку Министерството за труд и социјална политика изготви анализа за зголемувањето на корисниците на паричниот надоместок од овој вид, сигурно ќе го добие податокот дека нивниот број најмногу е зголемен за време на изборите, односно истото е злоупотребувано за остварување на политички цели. Не смееме да забораваме дека социјалната заштита како организирана дејност од страна на државата за спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот, не треба и не смее да биде инструментализирана од ниту една политичка партија. Заради тоа, секоја сериозна и одговорна власт што се залага за социјална држава и социјална правда треба да овозможи социјалниот денар да припадне во вистински раце. А тоа е можно само преку прецизно утврдување и доследна примена на критериумите за остварување на правото на социјална помош. Убедена сум дека постои целосна оправданост за донесување на законот за измени и дополнувања на Законот за социјална заштита со што ќе се допрецизира законската регулатива и ќе се оневозможат досегашните неправилности.

Согласно член 30 од Законот за социјална заштита право за паричен надоместок за помош и нега од друго лице има лице кое не може самостојно да ги врши основните животни потреби. Утврдената законска рамка за определување на лицата кои можат да бидат корисници на оваа помош е доволно прецизна. Но, сепак, во практиката не беше доследно почитувана пред се поради самиот начин на кој се изготвуваше наодот, мислењето и оценката за потребата од помош и нега од трето лице. Имено, постоеја повеќе аномалии во постапката како што се: неодговорност работење на социјалните работници и пополнување на мнение од страна на матичните лекари во случај кога за истото не постоеше медицинска оправданост. Можеби пресудно беше што комисијата од Фондот за

пензиско и инвалидско осигурување која го имаше крајниот збор при доделување на оваа помош, не беше во можност почесто да биде присутна на теренот, а нејзините службени посети беа однапред најавени и пробивани.

Исто така, не постоеше ревизија на постојните корисници, иако тоа е предвидено со законската регулатива. Поради ваквиот начин на работење бројот на корисниците на паричен надоместок за оваа помош од 1997 година до денес е дуплиран и изнесува 20.300 корисници. Оваа помош ја надминува висината на другите видови социјални помошти и направи дисбаланс во системот на социјални парични надоместоци. Поради тоа, соссема оправдано е и во потполност се сложувам со предлогот висината на износот да се димензионира, или поточно да изнесува не повеќе од 30%, но не помалку од 20% од просечната плата во Република Македонија.

III/1.-РД/НД

НАТАША БИКОВСКА: (Продолжение)

Со овој предло закон се доведува една друга, по мое убедување многу позитивна новина, што истата ја елаборираше и министерот за труд и социјална политика.

Имено, со измените на Законот содржан во член 2 од Предлог-законот, со измените на член 31 од Законот за социјална заштита, став 3 се воведува поголема партиципација во постапката, но и поголема одговорност на социјалните установи на определеното подрачје, преку задолжително вршење на увид, задолжително давање на мислење за оправданоста на барањето за паричен надоместок за помош и нега од друго лице.

На овој начин, убедена сум дека ќе се постигне зголемување на контролата и надминување на сите пропусти и трошењето на социјалниот денар, преку зголемување на одговорноста на овластените лица во

центрите и преку зајакнување на соработката помеѓу социјалните установи, здравствните институции и сите други државни органи. Иако во самото образложение на предлог-законот стои дека главна цел е урамнотежување на висината на правото на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице со другите видови на помош, сметам дека главна придобивка ќе биде правилна, законита, транспарентна постапка за доделување на оваа помош. Само на овој начин социјалниот денар ќе биде доделен токму на луѓето на кои тоа им е неопходно и на оние на кои тоа законски им припаѓа.

Верував и верувам во одговорноста на социјалните работници, кои со своето натамошно работење согласно Законот ќе овозможат отстранување на сите досегашни неправилности. А најмногу од се ќе признаат, верувам во етиката, моралот и професионализмот на лекарите. Сите овие институции заедно ќе овозможат беспрекорно функционирање на системот на социјална заштита и се надевам ќе се врати угледот на сите институции и истите ќе бидат ослободени од најразлични влијанија и притисоци. Можеби се потребни и посуштински измени, кои што ги наметна господинот колега пратеник Бислимовски за социјална заштита, но сметам дека со овој Предлог на закон сме голем чекор напред и неговата практична примена ќе овозможи остварување на уставното начело за социјална правда и сигурност на граѓаните на Република Македонија.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Орданчо Тасев.

ОРДАНЧО ТАСЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитувани претставници на Владата,

Пред нас е предлогот за донесување на закон за измена и дополнување на Законот за социјална заштита, со Предлог закон, односно закон кој со својата регулатива зафаќа една многу суптилна и крајно чувствителна материја т.е. област, а тоа е една категорија граѓани од РМ која што бројчана воопшто не е мала со тенденција тој број да се зголемува, имајќи ја предвид политиката на Владата, особено, во областа или во доменот на стопанската економија, што значи со тенденција тој број на социјални случаи тој број се зголемува. А тоа е категорија на граѓани во Република Македонија со големи и тешки проблеми од материјална природа и затоа сметам дека овој закон кој што денеска го гледаме е од особено значење посебно за граѓаните од РМ со регулацијата на овој закон. Со последниот или со сега важечкиот закон за социјална заштита, како што е познато се утврдува висината на одделните видови на социјални права, како што се: тоа е правото на постојаната парична помош, на еднократна парична помош, паричниот надоместок за помош и нега од други лица и други видови на социјална помош, или други видови на социјална заштита.

При тоа, висината на социјалната парична помош се определуваше врз основа на просечните месечни плати во Република Македонија, во нестопанството односно од просекот од последните три месеци. Тоа беше досегашното решение. Ваквите податоци за исплата на личните доходи во поглед на просекот го даваше Заводот за статистика на РМ. Меѓутоа, почнувајќи од јануари 2001 година, Државниот завод за статистика, дава податоци за исплата на плати во Република Македонија збирно, односно и за стопанството и за нестопанството, така што нема засебни податоци. Тоа е согласно националната кодификација на дејностите, а тоа е во согласност со европската кодификација на дејности, со што всушност, и се напушти системот на податоци за стопанството и нестопанството. Значи сега во овој момент како стојат работите основ за пресметување за висината на правото за парите од надоместок, по основ на социјални права е просечно

исплатената плата во Република Македонија независно од дејностите, значи тоа е збирно.

Втората битна промена со овој предлог закон за измени и дополнувања е правото на паричен надоместок за помош и нега од други лица, а заради драстично зголемен број на вакви корисници е задолжено да изготвува мислење Центарот за социјални работи, каде што се вршат и директни увиди за да се види фактичката состојба на секој поединечен случај.

Според аналитичките проценки кои се направени од 1997 година кога има 10.700 корисници и 2000 година кога има 20.300 корисници, значи имаме десет илјади корисници повеќе, присутен е еден тренд на апсолутно зголемување на бројот на корисниците на овој вид социјална помош. Сето тоа е како што знаеме товар на буџетот и е во една диспропорција со користењето на другите видови на социјална помош. Затоа, за да се избегне оваа диспропорција и негативните консеквенци по буџетот се направи едно ограничување, каде што најнискиот износ е определена стапката од 20% од просечната исплатена плата во Република Македонија, а највисоката е 30%. Притоа, начинот на остварувањето на ова право, како и неговата висина се определува со акт на министерот за труд и социјална политика. Тоа се од прилика побитните новини кои што се предлагаат со овој Предлог на закон. Меѓутоа, се поставува прашањето што сега се постигнува со овие извори.

Прво, Државниот завод за статистика значи како што рековме објавува збирни податоци за исплатени плати, а не поединечно за стопанство и нестопанство во Република Македонија. Потоа, ваквиот начин на утврдувањето на исплата на платите се во согласност, според Предлог-законот со европската класификација на дејноста и е основ за пресметување на паричната помош во Република Македонија. Ваквиот начин на исплата според образложението во Предлог законот нема да

значи некој поголем дебаланс на социјалните права, затоа што разликите во платите, кои што се исплатуваат во нестопанството и во Републиката не се поголеми и тие разлики се не поголеми од 2%. До тука, ако е така, како што е тоа во Предлог законот не би требало да има некакви дилеми, но за мене има повеќе можности во врска со понуденото решение во измените со овој предлог.

Прва дилема за мене тоа се субјектите кои ја даваат помошта и негата на корисниците на оваа социјална помош. Имено, кој треба да биде ангажиран за таа нега, дали тоа треба да бидат блиски роднини, или тоа треба да биде некои други физички лица.

Имено, ако се има предвид дека вкупно преку 20 илјади лица примаат таква парична помош за нега, тоа значи ако таа нега ја пружат невработени лица, кои не примаат други парични средства или лични доходи, би можело да се намали колку толку социјалата за некаде околу 20 илјди лица. Значи, сметам дека во оваа насока Предлог законот требаше да биде насочен и да се поведе сметка за овој момент за вакви работи да бидат ангажирани лица кои што немаат ниту работен ангажман, ниту пак примаат било какви лични примања, независно дали се во родбински врски, или не се во родбински врски со примателите на оваа социјална помош за разлика од сегашната ситуација, каде што во најголемиот број на ситуации оваа нега ја пружат блиски роднини на негувните лица и кои што имаат и други дополнителни извори на приходи.

Дискутабилен е исто тала и ставот 5 кој се додава на членот 61 во кој начинот на остварувањето на правото на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице, како и висината на износот на ова право со акт ќе го определува министерот за труд и социјална политика. Тоа е во исклучиво право и во исклучива надлежност на министерот за труд и социјална политика, што за мене е неприфатлива работа.

Сметам дека прво постапката на тој начин се усложнува , а со тоа веројатно ќе биде реализирана и намерата на Владата да удри и на оваа категорија на граѓани, така што корисниците на социјалната помош да се намалат некаде на 50%. Ако со ова се има предвид и критериумите кои сега се наметнати, тоа е во прашање за поседување на струјомери за платени белешки, за посед на моторни возила, потоа за крупен добиток, за други имотни блага и тн. Значи едноставно тоа се ограничувачки рестриктивни критериуми, кои што одат на штета на корисниците на оваа социјална помош.

Во однос на критериумите за добивање социјална помош сметам дека тие треба да бидат малку полиберални, да не се однесуваат рестриктивно и лимитирачки кон оваа категорија на граѓани, а намерата тука е сосема јасна, значи да се намали бројот на корисници на социјална помош, заради рестриктивниот буџет на Република Македонија, кој што веројатно ќе го гледаме на наредната седница.

Рестрицијата сметам дека не треба да падне на оваа категорија на граѓани, напротив тоа се хендикепирани лица, на кои всушност им треба да им го зголемуваме комодитетот на некој начин барем малку од малку да им компензираме и да се чувствуваат рамноправни и незаборевени од страна на нас и од страна на општеството.

Сметем дека стапката во буџетот за оваа намена треба да се зголеми, зашто со поголем буџет, се поголем број на граѓани се придружуваат кон категоријата на сиромашни граѓани, без егзистенција, а економијата како сега се движи, односно стопанството во државата не даваат некоја гаранција дека овие луѓе ќе можат продуктивно да бидат вработени. Со намерата на Владата преку овој закон да се штеди на товар на социјалците и корисниците на социјална помош да се намалат за 50% сметам дека социјалниот мир во Република Македонија ќе биде нарушен, прашање на време е кога тој социјален мир ќе експлодира. Од тие причини и

заради рестриктивниот карактер на тој закон кој дава можност за волунтаризам во неговата примена и толкување, како и заради прагматичната политика на Владата демонстрирана преку примена на овој закон, јас нема да гласам за овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Илијаз Халими.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ;

Почитуван претседателе, почитувани колеги, господине министер, во неможноста во врска со овој Предлог закон да дискутираме, да дојдеме до заеднички став во Комисијата, за причини кои што ги образложи вчера, јас ова ќе го направам во рамките на оваа парламентарна сеанса.

Со новиот текст на законот од аспект на реализацијата на правото на компензација во однос на други лица се потенцира причината поради што се димензионира висината на паричните средства, кои што не смее да бидат помали од 20% или поголеми од 30% од просечната плата во Република Македонија.

Причините кои треба да се изнесат во Предлог-законот за кој треба да се направи оваа измена се нагласува зголемениот број на корисниците на ова право и непрецизности во процедурата се вклучува обврзувачка подготвеност за исправноста на барањето за непосредната инспекција, со една единствена цел, да се види реалната состојба и да се нагласат сите оние работи кои луѓето имаат право да добијат таква компензација во парични средства. Се нагласува дека со правото за помош и грижа од друго лице ја надминува висината на другите вид социјална помош со парични средства која се појавува како негативна последица.

Кога сме кај првата причина за измена на овој закон, поточно кога зголемувањето на бројот на корисниците на ова право се поврзува со

непрецизности во процедурата и кога како промена се вклучува и обврзувачко мислење за оправданост на ова барање после директната инспекција, со цел да се утврди фактичката реалност, би истакнал дека кај постоечкиот закон за социјална заштита, односно во членот 31 се вели: констатација, оценка и мислење за потреба за помош и грижа за друго лице дава професионалната комисија за оценка на работата во рамките на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување. Понатаму во истиот член се вели дека Центарот за социјална работа подготвува мислења за оправданоста на барањето за компензација во парични средства и тоа го доставува до професионалниот орган. Посебното истакнување за инспекција и обврзувачко давање на мислење е оправдување кое го дава предлагачот на законот со цел пред јавноста да истакне дека се соочуваме со случаи со кој лица неможат да го реализираат ова право. Имајќи предвид дека сето ова има врска со граѓаните, имам обврска да ви кажам на граѓаните и на корисниците на тоа право дека ова образложение не е точно, затоа што во постоечкиот закон, односно во членот 31 параграф 3, каде Центарот за социјални работи доставува мислења за потребата да се добие ова право доста јасно кажува дека овој центар за социјална работа тоа го прави и сега.

Изгледа дека на министерот не му се многу јасни обврските на социјалните работници, односно секој социјален работник пред да донесе одлука за било кое социјално право претходно врши инспекција во семејството и врз основа на таа инспекција тој дава мислење за конкретниот случај. Доколку предлагачот на законот мисли дека во овој дел има пропусти, тој треба тие пропусти да ги санкционира, а не да ја намали висината на правото. Како друг аргумент дека во реализацијата на ова право неможе да се дозволат прецизности и големи злоупотреби се наоѓа и во тоа дека ова право се заснова врз основа на медицинска дијагноза во законот за социјална помош. Исто така се истакнува кој можат

да го користат ова право. Тоа е за постари лица и за инвалидни лица, кои не се во состојба да се грижат за самите себе и имаат потреба од помош и грижа со цел да ги задоволат своите потреби. Висината на ова право во последниот месец е 3870 денари односно 30% од просечната плата. Имајќи ги предвид категориите на лицата кои можат да го реализираат тоа право многу е јасно дека Владата сака да штеди и тоа кај најзагрозената популација, односно кај пензионерите, постарите лица, инвалидите кој преку ова право ги обезбедуваат основните средства за егзистенција. Исто така, знаеме дека оваа категорија на лица, голем дел од овие парични средства ги трошат на лекови, што значи дека намалувањето на тие средства ќе влијае врз намалувањето на нивниот животен стандард, односно директно ќе влијае врз нивното здравје. Нели изминатата Влада го прими, прифати, односно зголемување на ова право од 20% на 31% од просечната плата, односно овој Парлмент во изминатиот состав го изгласа тогашниот амандман поднесен од страна на опозицијата која сега е позиција. Изминатата Влада прифати една ваква работа иако имаше мнозинство на гласови можеше да не го прифати овој амандман. Владата прифати една таква измена, и на дециден начин тоа го спроведе, иако имаше притисок од меѓународните финансиски институции за повторно да ја намали висината. Меѓутоа, една таква таа не го стори. Сега се соочуваме со една таква ситуација кога тогашната опозиција поради политички маркетинг изгледа ја предложи оваа измена, а само после две години сега предлага тоа право да се намали. Висината да се намали. Би сакал јавно да им кажам на граѓаните на Република Македонија за двојната улога која ја игра оваа Влада, зависно од тоа дали се наоѓа на власт или не.

IV/1.- НН/МЛ

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ: (продолжение)

Се разбира со исклучок на партиите кои не беа во изминатиот состав.

Уште еднаш би сакал да ја истакнам неоправданоста на ова намалување. Владата уште еднаш се обиде на перфиден начин да ги измами граѓаните и нема храброст јавно да каже дека ја намалува висината, туку вели дека Министерството со посебен акт ќе ја одреди висината со што му се дава право на министерот, зависно од неговите ставови сам да решава. Фактички, откако дојде на чло на тоа Министерство господинот министер постојано истакнува дека правата на граѓаните во изминатиот период биле злоупотребувани и дека тој ќе воспостави ред во реализацијата на социјалните права кои се гарантирани со Уставот и со други закони. Односно министерот се става врз Владата, врз Парламентот, врз Уставот и пред се врз граѓаните.

На крајот би сакал да им укажам на граѓаните за целите на оваа Влада која директно го намалува нивниот семеен буџет, кој и така е намален со последните мерки на оваа Влада. Сакам да укажам на нечовечноста на оваа Влада кога се работи за лица од позагрозените категории во државата.

Истовремено би сакал да ги потсетам граѓаните на многу работи што ги направи изминатата Влада, посебно за инвалидизираниите лица, почнувајќи од парична компензација, давајќи надоместоци до подобрување на животните услови кои сегашната Влада сака да ги намали со образложение да има порационален пристап во трошоците. Да потсетам што направи минатата Влада.

Се отвори голем број на дневни центри, се усвои националната стратегија за еднакви права и можности на хендикепираните лица во Македонија, го усвои Законот за вработување на инвалидизираниите лица, а исто така го усвои Законот за воени инвалиди и го достави во Парламентот, а тој закон оваа Влада го повлече од парламентарната процедура.

Што се однесува до констатацијата на предлагачот на законот дека висината на ова право ги нарушува социјалните услови и дека таа ги надминува другите социјални помошти, би го запрашал министерот на која методологија ја одредува висината 1/3 на социјална заштита, која со закон е дефинирана, а од друга страна ги намали висините и на другите социјални помошти, како што е тоа случај со еднократната социјална помош. Изгледа јасно е дека министерот, како и целата Влада не го прочитале добро законот за социјална заштита во кој е одредена оваа висина.

Би се запрашал која висина, кое право е поголемо - тоа што е одредено со закон, или тоа што е одредено од моменталното расположение на министерот за труд и социјална политика.

Од сето ова што го кажав јасно се гледа дека не постои никаква методологија за пресметка на правата, на висината, затоа што ова право е регулирано со закон. Тука се работи или за незнаење на министерот или пак за нешто друго при одредувањето на судбината на граѓаните.

Имајќи го сето ова предвид јас предлагам министерот да го повлече овој закон од дневен ред и доколку има потреба да се интервенира во него, тоа да се направи во прилог на интересите на граѓаните од најзагрозените категории на граѓаните.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави министерот за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Се покренаа повеќе прашања кои што заслужуваат размислување.

Пред се точно е дека министерот од партијата на господинот Халими остави таков неред што јас за жал најголем дел од времето користам за решавањето на тој неред, за надминувањето на тоа отсуство на методологија и волонтиризам кои што постоел во времето кога бил

министер од ДПА. Меѓутоа тоа ќе го поправиме, ветувам одговорно затоа што едно од основните ветувања на оваа Влада беше дека ќе воспостави ред, помошта од државата да ја добиваат оние што ја заслужуваат.

Притоа, кој е главниот аргумент што е тука посочен за еден неверојатен раст. Во период од четири години за 100% оваа стапка во сите држави кои што имаат вакво право е всушност многу стабилна, затоа што корисниците на овој паричен надоместок се всушност луѓе кои што навистина неможат да се грижат за себе и за жал откако ќе го добијат тоа право нивниот живот, со оглед на нивната болест и тешкотии не трае многу долго. Така да бројот на луѓе што секоја година влегува во овој систем и бројот на оние што за жал поради последиците од таквите дијагнози починуваат е речиси стабилен. Нема држава каде што речиси за четири години бројот на корисниците е пораснат за 100%. Тоа е најдобриот факт дека ова право било предмет на злоупотреба. А зошто имало злоупотреба? Затоа што владеела голема распуштеност во Министерството и затоа што ниеден социјален работник не вршел увид.

Пратеникот Халими кога го чита законот, кој е искусен парламентарец, треба да го чита правилно. Токму тука во таа нијанса предлагаме измена. Досега увидот не беше задолжителен. Сега непосредно увид се врши задолжително што значи социјалните работници нема како до сега во времето на претходниот министер да седат по канцеларии и да пијат кафе, туку откако сум јас министер сите социјални работници се на терен. Можете да поминете во било кој центар за социјална работа, нема да најдете социјални работници, сите се на терен, вршат увид, помагаат на луѓето. Така треба да се води господине Халими министерство а не како во времето на ДПА.

Значи увидот е многу битен и со ова што го правиме да биде задолжителен ние навистина внесуваме една квалитативна промена. Притоа, бидејќи се работи, пред се основот за добивање на ова право е,

така да кажам медицинско мислење, социјалниот работник ниту по својата стручност, ниту по својата позиција во системот може да го супституира мислењето на медицинските стручни лица, меѓутоа тој треба да ја каже страната на Центарот за социјална работа, затоа што комисијата не врши увид на лице место.

Имено, што покажува практиката. Комисијата одлучува само врз аспект на дијагнозата, меѓутоа реалноста покажува за жал дека таа дијагноза или не е точна, или е надувана и лицето кое добива помош всушност често пати може да се најде како копа во дворот или работи нешто во куќата. Таа состојба треба да се надмине. Значи, како што посочив нема држава која што за четири години растот на корисници е 100% зголемен.

Бројот на корисниците на овој посебен режим на социјална помош е стабилен. Тоа е всушност и основната одлика на овој тип на социјална помош.

Беа покренати и повеќе прашања од пратениците Мешков, Бислимовски и пратеничката кои се во вистинска насока и заслужуваат еден мој коментар.

Пред се на концептуално ниво, споменав и во воведното излагање, дополнителни промени на овој закон ќе имаме во декември месец во рамките на општата политика на децентрализација. Сега се прават компаративни анализи што точно треба на локалната самоуправа да и се препушти од сегашниот Закон за социјална заштита, бидејќи правото и обврската за помош и нега особено на стари лица во сите европски држави е право и обврска во доменот на локалната самоуправа, па најверојатно и оваа Влада ќе се одлучи да постапи на слиен начин што значи дека и ова право што сега е регулирано на централно, на државно ниво, постои голема веројатност да помине а локално ниво, се разбира не само како право и обврска, туку и со соодветни финансиски средства, затоа што станува збор

за сериозни финансиски средства. Значи активно се размислува во таа насока, се прават сите проекти и компаративни сили и во декември во рамките на општата програма за децентрализација на Парламентот ќе го има мислењето на Владата по однос на ова специфично прашање дали тоа прашање заслужува да биде предмет на децентрализација на власта.

Исто така беа споменати матичните лекари. Јас исто така заедници со Министерството за здравство ќе преземам акција во таа насока, затоа што целата оваа постапка всушност тргнува од матичниот лекар. И сетгашната ситуација што ја имаме на теренот е дека матичните лекари, за жал, многу лесно потпишуваат упати до специјалисти за здобивање на вакво право, така што и преку Министерството за здравство и преку Лекарската комора на Македонија заеднички во наредните месеци ќе градиме став како матичните лекари навистина да бидат поодговорни во првичните препораки, затоа што од тука тргува синџирот на неодговорните постапки.

Исто таа беше посочено како можно решение престанување на користење на услугите од сегашната комисија при Фондот и формирање на посебна комисија во рамките на Министерството. Тоа решение секако стои, логично е, аргументирано, меутоа токму од причините што ги посочив дека можна е и веројатна е децентрализација во овој дел тоа сега не би било рационално да се примени само за неколку месеци, додека немаме комплетна слика за тоа како треба да го примениме.

Второ, оваа Влада има политика да нема непотребно нови вработувања и непотребни нови институции. Со ваков потег ние всушност би направиле нова институција и ново тело, нова комисија при Министерството која што би требало да вработи нови лица, тоа би биле медицински лица. Значи Владата сака доколку може да се постигнат ефекти и без примена на овие мерки, меѓутоа како што беше истакнато

доколку овие мерки не дадат резултат ќе се помине на примена на тие, така да кажам потврди, порадикални мерки.

Инаку, за тоа колкава е висината на средствата и колку во овие четири години имаме буџетски импликации можеби доволно е пластичен фактот дека паричните средства кои за овие четири години се зголемени на годишно ниво се всушност еднакви на целиот буџет што оваа држава го дава за целокупниот систем на деца заштита. Значи, со право некој може да тврди дека врз основа на ова зголемување што го имаме, а што е нелогично, со ништо не оправдано всушност се јаде целиот буџет на детска заштита, затоа што цифрите пред да настане вакво зголемување и во бројот на корисниците и во висината на правото беа некаде околу 300 милиони денари. Тие 550 милиони денари што се отидени во нејасна процедура и со нејасни постапки и со злоупотреби всушност го јадат целиот буџет за детска заштита.

Политика на оваа Вада ќе биде социјалниот денар кој што е голем, кој што е во висина на преку 70 милиони долари на годишно ниво навистина да се дели на праведен, фер начин на оние на кои што им е најмногу потребен.

Ова се некои мои укажувања и коментари на повеќето од забелешките во дискусијата, кои што беа навистина квалитетни и кои што останува во периодот до крајот на годината кога уште еднаш ќе мора да пристапиме кон измени и дополнувања на овој закон да бидат најсериозно разгледани и анализирани.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За реплика се јави господинот Халими.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Господин министер на дневен ред ние немаме расправа за поранешниот министер за труд и социјална политика да говориме за неговата поранешна работа и да даваме квалификации за тоа. Изгледа дека вие сте комплексирани било од неговата поранешна работа и сега се обидувате да кажете некоја инсинуација на негова адреса.

Кога се инсталираше првата Влада и првата задача што ви беше дадена е да ја истражувате работата на поранешниот министер. Во одредени министерства веќе дојдоа на виделина некои работи, меѓутоа од ваша страна не беше дадена никаква забелешка токму за поранешниот министер на вашиот ресор што значи дека тој одлично ја вршел својата работа, се разбира врз основа на законите и Уставот. Вие доколку сакате да се докажете колку ви е убаво во тоа Министерство и колку им се допаѓаат на вашите вработени со вашата работа обидете се да направите една анкета и ќе видите колку е саат. Јас неможам да разберам како од устата на таа категорија на граѓани да им се земе лебот со цел да се направат други компензации и надоместоци кога има можност вие да најдете други извори за одредени цели, за алокација на тие средства.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господинот Манасиевски бара збор.

Но, пред тоа да ве известам господине Манасиевски вие как предлагач на законот секогаш кога ќе побарате збор имате предимство пред сите други пријавени затоа што го имате тоа право и од тој аспект јас нема да ви давам реплики и контрареплики, туку секое појавување ви го сметам за збор. Меѓутоа внимавајте во таа насока дека секогаш предизвикувате друг, има право на наредни три минути реплика, затоа што вашето е дискусија не е контрареплика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Благодарам на укажувањето господине претседател, меѓутоа добро е работите да се расчистуваат веднаш кога ќе се појават.

Јас како министер многу сериозно и одговорно постапувам. Јас не одам со утврдените злоупотреби во јавност, туку ги доставувам до надлежните органи и за работата на претходниот министер неколку такви предмети се доставени до надлежните органи, меѓутоа сметам дека не е во ред да се зборува за тоа пред да се изјаснат надлежните органи.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господинот Томиќ бара збор за реплика.

ЗОРАН ТОМИЌ:

Вчера на пленарната седница кога го добив дописот од господинот Халими помислив дека предлогот за симнување на точката од дневен ред е поврзано со законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства, меѓутоа навистина сум крајно непријатно изненаден кога го слушнав денешното образложение зошто е предлогот за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита, со предлог на закон да биде симнат од дневен ред.

Лично сметам дека предлогот е многу корисен и многу умесен. Добро е од една страна социјалниот денар навистина да се даде на оние случаи и на оние семејства на кои што навистина им е потребен.

Од друга страна присутни се големи злоупотреби на користење на таквиот денар, меѓутоа јас не сакам паушално да зборувам и затоа ќе се задржам само на градот и на општината од каде што потекнувам и јас и господинот Илјаз.

Имено, крајот на 1997 година имавме 2760 корисници односно приматели на социјалната помош, а на крајот на 2002 година 9549, од кои исплатени се 2688248, 56 денари. Дали е можно, повторувам дали е можно за само четири години ова нешто во општината Тетово да се зголеми за толку голем процент, а верувајте дека се согласувам со одредбата предложена во законот навистина социјалните работници да излезат на терен, навистина нашиот народ е и сиромашен и погоден од кризата и треба навистина тој социјален денар да припадне на секој член кој навистина го заслужува.

Од тие причини и го поддржувам законот и апелирам до сите останати пратенци да имаат предвид дека ова е социјална сфера, многу чувствителна сфера и сфера која се однесува на сите граѓани на Република Македонија.

Посебно сакам да напоменам, бидејќи вчера се изнаслушав и вакви и такви дискусии од 9549 носители на таквата семејна помош односно семејства, не само корисници албанската заедница во Тетово и тетовско прима 8099, а македонците 786, турци 257, роми 199, срби 108 и тн. Ве молам оваа одредба важи за сите граѓани на Република Македонија. Хуманитарниот и социјалниот аспект ве молам најпозитивно да го запазиме.

V/1.-СП/ОМ

ЗАМИР ДИКА:

Почитувани пратеници, почитувани претставници на Владата,

Навистина ова е многу чувствителна област-социјалната помош и нашите забелешки и во идниот закон за заштита на децата ќе бидат многу остри и се чудиме како токму од Министерството за труд и социјална политика да се излезе со три закони кои се многу дискутабилни во однос на дискриминацијата на албанците во оваа област. Можеби ова го велам многу директно, но треба да бидеме јасни при изразувањето.

Министерството за труд и социјална политика до сега неколку години назад било водено од министри албанци. Можеби тоа е една од областите кои ги покрива ова Министерство каде албанците за прв пат почувствувале еднаков третман од страна на Буџетот и државата. Дали тоа и пречи на сегашната раководна гарнитура, на министерот или на дел од министерите, можеби им пречи еднаквиот третман на албанците и сега трите закони кои се предлагаат од овој ресор на перфиден начин им се одзема ова право на еднаков третман и доколку овие измени на Законот и на следниот се интерпретираат лошо од страна на министерот, тогаш тие можат да се употребат како средства на дискриминација на албанците во распределбата на средствата за социјална помош.

Жалам, но ова нас не повредува и сакаме да го привлечеме вниманието од овој аспект на законот. Затоа мислам дека оваа забелешка треба да се земе во предвид многу сериозно и пристапот да биде сериозен затоа што оваа забелешка не ја правиме со задна намера, туку мислиме дека опасноста е многу реална од ова што го кажав. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Манасијевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Сакам на старт да ги прекинеме ваквите тенденциозни дебати затоа што всушност ако пратеникот Замир Дика малку посериозно се бавел со ова област ќе види дека всушност ова право за паричен надоемток на туѓа нега и помош гледано од етнички аспект многу повеќе го користат македонците отколку албанците. И евентуалната ресективност многу

повеќе би се однесувала на македонците. Значи, ова не е категоријата социјална помош за која говореше претходникот пратеникот Томиќ. Ова се различни категории и ги молам пратениците да имаме сериозна дискусија точно да водат сметка за која категорија говорат. Значи, во рамките на различните режими на социјална помош имаме различен тип на корисници и според старосна структура и според етничка структура. Областа е сложена, па ве молам да не ја користиме за етнички толкувања, туку сериозно кон секоја категорија да пристапиме. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Лилјана Поповска се јави за збор.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колеги, почитувани претставници на Владата.

Законот за социјална заштита е комплексен и значаен закон за секоја земја со извонредно голема важност за земја како нашата. Во една ваква ситуација на економска абета во која се наоѓаме како земја државата се соочи со неопходноста од донесување рестриктивен Буџет со штедење на секој буџетски денар. Сметам дека е одговорност од страна на Владата да го преиспита трошењето на парите на граѓаните во сите сфери, па и оваа деликатна социјална сфера.

ЛДП од секогаш се залагала за максимално одговорен однос на власта кон трошењето на парите од граѓаните и токму затоа и во овој случај ги поддржуваме овие напори на Министерството за труд и социјална политика. Сметаме дека на ваков начин со овие измени на Законот ќе се допрецизира користењето на правото на надоместок за нега на трето лице и веруваме дека со овие измени што се предлагаат ќе се обезбедат неколку бенифиции. Пред се обезбедување поконзистентен систем на

социјална заштита преку усогласување на висината на надоместоците по различна основа што е основа за правичност ан распределбата.

Второ, ќе се обезбеди отстранување на некои можности од злоупотреба преку ангажман на центрите за социјална заштита кои по урнек на некои западни земји ќе одат на увид на самото место на настанот, но и преку користење на посебно утврдени критериуми од страна на Министерството.

Третата работа која сметаме дека ќе биде придобивка на овие измени тоа е солидарната поделба на реално постоечките средства на оние лица на кои навистина им се неопходни.

Би заврила со еден апел до ресорното Министерство да се води сметка за секој поединечен случај кој би можел во овој преоден период да западне во некаков правен вакуум и добро е што министерот најави следење на примената на овој закон и верувам дека овој апел ќе биде испочитуван.

Уште една работа, би сугерирала да се размисли за можноста од доекипирање на мрежата за социјална заштита ос социјални работници по центрите за социјална заштита ширум Македонија.

Со тоа би ја завршила мојата дискусија со која сметам дека апсолутно постои оправданост за донесување на овој закон со кој се доизменува постоечкиот Закон за социјална заштита. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За дискусија се јави господинот Жарко Караџоски.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Почитуван претседателе, претставници на Владата, колеги пратеници,

Дозволете ми во име на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ да го изнесам нашиот став по однос на овој закон и веднаш на почетокто ќе кажам дека пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ нема да го подржи овој закон од причини кои ќе ги кажам во моето излагање.

Почитуван министре јас вчера во своето излагање кажав дека со оној закон што вчера беше на дневен ред, а кој денеска го изгласавме навистина ви упатив пофални зборови дека Владата оди во насока да даде одредени прашања, одредени теми приоритет и еден од тие закони беше токму вчерашниот и затоа ние го поддржавме,. Сметавме , а сметаме и сега дека навистина таквите закони имаат приоритет.

Денеска ова што ни е на дневен ред не би навлегувал во причините кои ги кажувате овде , туку од аспект на тоа дали овие закони од социјална сфера имаат приоритет токму да се расправаат денеска или брзо како што вашиот ресор го наметна.

Факт е дека откако сте министер навистина се зафативте со одредени работи кои рака на срце за мене лично изгледаат доста храбри, меѓутоа, за јавноста изгледаат доста непопуларни. Знаете, кога се удира на најчувствителната категорија на граѓаните сепак не сте популарни и секој ќе најде оправдување добро да ве искритикува. Независно дали е оправдано или не она што го зборувате сепак носи голем ризик затоа што ускратувањето на нечие право независно колку е оправдано или неоправдано сепак задира во најчувствителната категорија особено кај корисниците на социјалната помош. Тука бидете сигурни дека тешко ќе најде на оправдување во јавноста независно колку се трудите да го кажете и претставите вака или онака.

Да се наметне и друга тема оправдувајќи ја постапката од оправданоста на ваквиот закон со анализа ние сега дојдовме, ние ќе чистиме, претходно било нечисто и т.н., тоа се само аргументи за да се оправда сопствената теза за потребата од овој закон.

Во своето излагање кажавте дека еден од главните проблеми и главните причини за донесување на овој закон е токму оној амандман што го поднел одреден пратеник во претходниот состав на Парламентот. Сега, таа среќа ја имам јас, бидејќи бев во претходниот Парламент во претходниот состав и гласавме по тој амандман, јас лично гласав воздржан и добро паметам дека бев искритикуван од тогашната опозиција со констатација како сум можел тоа да го направам, како сум можел на таа категорија на луѓе и граѓани да бидам бесчувствителен. Не ми паѓаше лесно, исто така и јавноста не ме прифати лесно и бев доста критикуван, да ви кажам искрено. И тогаш тврдев, а и сега тврдам дека тоа беше чисто популистички метод на тогашната опозиција, а сегашна позиција им треба поени, поените ги добивте, благодарение на тие поени и гласови седнавте на таа фотелја, не зборувам само за вас, зборувам за комплетната Влада. Меѓутоа, очигледни се разликите и очигледни се сваќањата кога ќе се седне на онаа фотелја на која ние претходно седевме дека е лесно да се настапува популистички, но тешко е да се носи одговорноста. Кога ќе ги направиме математиките, ког аќе видиме дека тоа покачување со амандман на кое бевме испровоцирани кое пратениците го изгласаа позитивно направи и еден биланс кој не е во ред во однос на Буџетот, се зголеми стапката, се зголемија трошоцит еи наменски тој износ отиде до некој суми кои Буџетот, според вашето искажување, не може да го следи. Нормално треба да се интервенира со еден ваков закон.

Значи, да кажам во основа, покрај сите причини што ги наведовте не ја кажавте основната цел и намера дека има дел на рестриктивна политика. Рестриктивноста се гледа и квантитативно и квалитативно. Значи, имаме прва цел да се намали бројот на корисниците, бидејќи драстично расте, причините ги кажавте дека тие причини се должат на злоупотреби, можеби е дел од една причина, но главните причини не се во таа работа, по мене главните причини што Република Македонија, за жал,

има голем број на корисници на социјална помош. Каде е таа главна причина токму таму таква ни е структурата на населението преку сите оние економски мерки кои знаеме како се одвиваат со огромен број невработени и секој си ја бара шансата било вака или онака да дојде до некој денар односно да преживее во оваа држава. Тука се можни појави на злоупотреби.

Сега, кога зборувам за приоритетот по однос на тоа дали требаше оваа точка денеска да ја расправаме, јас би ви сугерирал иако знам дека тоа нема да биде прифатено, бидејќи оваа точка и вака и онака ќе биде изгласана, можеби овој закон ќе држеше објективна оправданост да ја разгледуваме, па можеби и ние како опозиција ќе се произнесевме позитивно по него доколку господине министре почекавте да заживее Бранковиот закон. Еве слушам и читам во јавниот печат, тој треба да дојде на една од наредните седници и можеби тука е решението на комплетниот проблем. Господинот Бранко Црвенковски во претходниот мандат кога беше премиер имаше еден сличен Бранков закон и успеа да вработи 35 илјади граѓани на РМ так ашто во тој период немаше потреба од зголемување на социјална помош, сите беа задоволни, голем дел беа вработени, сега овој закон нуди, спрем аона што го читам, не сум комплетно запознаен со содржината, но се најавува дека околу 40 илјади од ваквите категории граѓани ќе бидат вработени токму со тој закон. Јас го гледам основниот проблем токму тука. Злоупотребите и она што го кажуваме се должи на огромниот број на невработеност. Значи, кога некој во недостаток на реална работа, објективна причина мора да го бара начинот како да се снаоѓа вака или онака.

Затоа, доколку Бранковиот закон за кој лично не верувам дека ќе успее, но доколку успее можевте да се стрпите и да почекате и тогаш да скратиме во овој дел на социјална помош затоа што навистина прашањето на социјалната помош се врзува со тоа дали има потреба кога некој е

вработен да бара социјална помош. Зборувам за категоријата на социјална помош за онаа парична постојана помош.

Инаку, повторно да се вратам на причините зошто велам дека има рестриктивни елементи, уште во самиот член 1 се гледа од стапувањето на утврдување на просекот на ниво на стопанството односно нестопанството на РМ на ниво на просекот на платата на РМ тоа е очигледно дека тој размер е помал затоа што во делот на нестопанството просекот беше повисок и износите беа повисоки, иако тоа не беше кажано во образложението, факт е дека е така. Тоа е квалитативното намалување и на постојаната парична помош и сите други видови на парична помош вклучително и на парична помош за неа.

Делот на рестрицијата во однос на бројот на корисниците се гледа токму во вметнување на членот каде се даваат ингеренциите на Центарот за социјални работи. Вие тоа го образложивте од аспект дека овој Центар треба да даде стручно мислење за да вистинските средства дојдат во вистинските раце. Тоа држи, меѓутоа, кога саканешто да се направи и кога сакаме нешто драстично да намалиме обично бараме филтри колку повеќе филтри толку помала можност да се дојде до крајната цел. Главната причина ја гледам токму во тоа да се направат што поголеми филтри, што поголеми процедури за да на крајот не се дојде до онаа сакана цел односно да не дојдеме до број на корисници од 20.300 како што е овде иако можеме, по можност, да сведеме на 10 илјади или 7 илјади затоа што крајната логика е поткрепена со стапката во Буџетот. Стапката во Буџетот предвидува колку треба и неие не можеме да бегаме од тоа затоа што Буџетот ќе биде усвоен так акако што е предложен. Каде ќе ги бараме средствата? Токму тука е тој дел на рестрицијата.

Исто така рестриктивен дел е оној на намалување на основицата . Значи, сега амандманот не е во ред, сега ќе го намалиме наместо 30% ќе кажеме од 20 до 30, на Законодавно -правната комисија најдовме нешто

заедничко затоа што сметавме дека ваква лизгачка скала од 20 до 30% не е во ред и вие прифативте еден таков амандман на Комисијата, но неznam денеска ќе видиме затоа што е добро да се определи кој е тој процент, нека е помал, но нека се знае дека е тој процент за да не се дава на минситерот да одлучува по свое убедување за да не се јават повторно господине министри злоупотреби за кои вие ќе бидете директно повикувани. Тоа е во тој дел.

По однос на диспропорцијата која ја кажавте како основна причина значи зголемување на корисници на оваа социјална помош во однос на другите што не е во ред, јас би ви кажал како може на поинаков начин да го решите. Значи, не во смисла на намалување на корисниците или намалување на износот, туку дајте да го зголемиме износот на тие корисници на постојана социјална помош, тоа би било најдоброто решение значи нема што да фатиме ни ваму ни таму. Како што одат работите во РМ, од сето она што беше ветувано не гледам ништо ниту гледам некој правец да се решат или подобрат економските состојби, убеден сум дека ќе се зголеми таа категорија на социјална помош, па таман ќе дојдеме нема да има толкава диспропорција. Никому нема да му е грижа за таа диспропорција доколку го зголемиме износот и помогнеме на таа категорија на луѓе затоа што навистина со овој износ прашање е колку некој може да преживее и колку може да се прехрани со 3 илјади денари мислам дека е апсолутно неиздржливо.

Би било добро да се размисли во тој правец, ако не можеме да го решиме прашањето на вработување, прашање на економската состојба, тогаш да размислуваме како да го подобриме стандардот на овие социјални корисници не само со намалување, не само со рестриктивна политика која ја следела и претходната Влада, но вие не кажавте, значи вие како Влада која дојдовте со доверба на народот, со доверба на граѓаните за да ги смените токму оние работи што ги правела другата Влада, можевте да

одите во тој правец. Тогаш апсолутно ќе го подржевме овој закон затоа што ќе дадевате и мислам дека и граѓаните немаше да реагираат на она што воведувате струјомери и т.н. се со цел да се ускрати на корисниците на социјалната помош. Немаше да му биде толку грижа затоа што знае дека ќе земе повисок износ.

Според тоа, имајќи го во предвид сето ова што го искажав ние како пратеничка група, бидејќи се работи за чувствителни права на граѓаните, бидејќи се работи за рестриктивен дел намалување на бројот на корисници, намалување на износот на паричната помош не ќе можеме да го подржиме законот и ќе гласаме против. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ;

Благодарам на господинот Караџоски.

Има збор господинот Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Почитуван претседателе, колеги пратеници, не би сакал многу да се повторувам со господинот Караџоски тоа што беше став на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, но би сакал да кажам неколку реченици во однос на овој закон за социјална заштита и она што значи изменување и дополнување на истиот.

VI/1.-ДВ / ЛЈ

СПИРО МАВРОВСКИ: (продолжение)

За време на изборите пола од луѓето во Македонија беа прогласени за сиромашни и социјални случаи. Но, еве завршија изборите, опозицијата

стана позиција и сега не убедуваат дека поради некои критериуми во социјалната заштита, ние сме биле богата држава и дека и овие пари што сме ѓи давале за тие социјални случаи треба да се намалат, практично со тоа што ќе исполниме нешто дека критериумите досега и она што значело нереалност во определувањето на овие кои ја примаат социјалната помош, или индивидуално размислување на Комисијата дека за тоа ја примале оваа помош, социјална страна.

Самата опозиција, како што кажа господинот Караџоски, во овој парламент бараше покачување на тие права и јас се согласувам затоа што ако имаме голем број на социјални случаи треба и да им помогнеме. Зошто? Затоа што секој човек кој може да работи и кој може да го оствари своето право на работа, убеден сум дека никогаш нема да побара социјална помош затоа што знаеме која е таа категорија на социјална помош и како тие луѓе ќе можат и дали воопшто ќе можат да преживеат со тие 3000 денари.

Многу често се спомнува туѓата помош. Јас неznam дали некој лично имал такви проблеми и што значи човек на кој му треба туѓа нега, човек кој што врзува, можеби, уште една фамилија со него за да може да опстојува и преживее во овие тешки времиња кога веше се е рестриктивно, кога веќе ќе следат можеби и покачувања на сите лекарства, тие луѓе кои во текот на својата болест не се задржуваат повеќе од три недели во болниците, дали ние ќе треба да ги оставиме сами или ќе треба да бараме некои луѓе кои со тие 3000 денари ќе треба да ги гледаат тие луѓе. Мислам, да бидеме малку пообјективни тука државата мора интензивно да размислува што би направиле со таквите луѓе, тие прифатни центри и она што значи реална помош на Владата и државата кон нив, дефинитивно да биде зголемена.

Тоа што денес го кажа г-динот министер дека за овие луѓе понатаму ќе се грижи локалната самоуправа, или ќе бидат префрлени понатаму во сферата на локалната самоуправа, гледајќи како таа денес функционира и како може да се снајде со оние основни комунални проблеми кои ги имаат

во овие средини, јас чисто се сомневам дека таа локална самоуправа ќе може да најде начин и средства да ги згрижи овие социјални случаи за кои ќе може да обезбеди еден пореален и поправичен живот.

Се кажуваше на овие комисии дека ние не можеме да им веруваме затоа што имало многу неправилности во нивниот избор, за лицата кои ќе добијат социјална помош. Сега не убедуваа дека едно лице кое ќе биде социјален работник и кога ќе ги посети сите овие фамилии, неговиот критериум ќе биде доволен за ние да определиме дали едно лице треба да прима социјална помош или не треба да прима. Гледајќи го искуството што во моментот ни се случува и она што го имаме како контрола врз територијата на РМ и она што значи инкасатори, луѓе што треба да наплатат нешто што некој веќе го потрошил, како тие поминуваат кога се потребни интервенции на полиција или се побаруваат и интервенции од НАТО силите за да можеме да реализираме работи кои се толку видливи, неznam како тој социјален работник ќе ги посети овие семејства и ќе утврди дали тие треба да примаат или не треба да примаат социјална помош. Мислам дека индивидуалноста и она што ќе значи правичност во определувањето на ова ќе биде многу по проблематично и тоа што министерот ќе го има тоа право, мислам дека ќе беше многу попрактично, тие критериуми што треба да ги изгради Министерството, да ги има покрај нас и да знаеме кои се тие критериуми врз основа на кои ќе можеме да ја определиме таа сфера, веќе ако треба да има намалување од 20 до 30%, да знаеме кои се критериумите. Во ваквиот случај министерот го задржува тоа право. Се повика на етиката, моралот и критериумите на лекарите. Јас мислам дека и наредните комисии што ќе се формираат, повторно ќе биде со луѓе, со лекари, со медицински стручњаци кои повторно ќе одлучуваат така како што ќе одлучат. Во нивната стручност не треба воопшто да покажуваме сомнеж, како медицински лица кога тие ќе утврдат кој е тој што треба да добие социјална помош. Тука го слушнав министерот дека во

Европа добивале толку луѓе помош колку што умирале. Да не даде господ тоа да се случи и кај нас, затоа што мислам дека многу помлада популација останува во вакви услови кога му треба социјална заштита и да имаме можност што повеќе да се грижиме. За овој дел од социјална заштита министерот би требало да се избори да се подигне малку погоре, а не со рестриктивност да го оштетиме тој најсиромашен дел на граѓани во РМ.

На крајот, рестриктивноста, што покажува дека ќе биде поголема кон македонците отколку кон албанците, јас мислам дека комплетно политиката е рестриктивна кон сите граѓани на РМ. Затоа јас лично ќе гласам против ова.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор г-динот Аднан Јашари.

АДНАН ЈАШАРИ:

Ќе бидам многу краток, ќе се концентрирам само на едно од решенијата што се нуди.

Тргувајќи од образложението за коректно третирање на ова право, предлагачот предвидува минимум и максимум на висината на сумата која не може да биде помала од 20% од висината на просечната плата, а и не поголема од 30% од просечната плата. Ова решение според мене е добро. Меѓутоа, од искуство сум дошол до заклучок дека со такви решенија се прават најголемите злоупотреби.

Јас сум поборник на решението, децидно да се каже, како што и можеме да видиме од законот, 30%, а да нема можност за дрруг минимум или максимум. Значи да биде фиксно 30%.

Тие што ги исполнуваат условите за реализација на ова право, мислам дека и висината на сумата треба да биде иста.

Факт кој не може да се негира е дека со предложеното решение се обидува да се направат обиди за заштита, меѓутоа, мислам дека нема ништо лошо доколку во недостаток на финансиски средства се предвиди

некое средно, некое компромисно решение, меѓутоа, висината да биде некаде од 25% од просечната плата.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор Марија Козаклиска.

МАРИЈА КОЗАКЛИСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници.

После многубројни дискусии што ги слушнавме денес, се надевам ќе ги слушнеме и понатаму, би дошле само до еден заклучок.

Пред се основна работа е што голема грешка се направи што сите закони кои минаа вчера и кои се на дневен ред денес не поминаа преку матичната комисија за труд и социјална политика. Таа комисија е постојано работно тело на Собранието на РМ, која е основана со одлука на ова Собраниеи со непоминувањето на овие закони преку оваа комисија, се врши суспендирање на работата на телата, постојаните работни тела, како и на функционирањето на Собранието на РМ. Но, со оглед на постојната консталацијана силите што моментално се наоѓаат во парламентот, сметам дека и овој предлог на закон ќе мине како што треба да мине.

Конкретно би сакала само да го кажам своето мислење во однос на членот 2 каде што се дава нов став 5 кој гласи - начинот на остварување на правото на паричен надоместок и неговата висина, со акт ќе го утврди министерот.

Незнам зошто повторно, начинот за остварување на правото на ваков паричен надоместок мора да биде утврдено со акт, кога во претходните закони, претходните членови и ставови од законот веќе е утврдена постапката како може одреден барател да се стекне со правото на парична помош за неџа на болен член. Друга приказна е пак висината за износот на ова право. Со претходниот закон, да не се повторуваме сега, беше 30%. Сега со овој предлог на закон е од 20 до 30%. Ова е флукутирачка категорија од 20 до 30%, па би сакала да знам врз основа на

кои критериуми министерот за труд и социјална политика ќе утврди дали на определен барател ќе му се определи 23, 28, 25%. Критериумите, секако министерот ќе ги утврди со акт. Меѓутоа, неznam колку тоа би звучело добро за оваа категорија на осигуреници.

Во објаснувањето за тој фрукутирачки износ од 20 до 30% се вели дека поради негативни репрекусии што ги имало во однос на другит социјални помошти, со ваквото определување би требало да имаме по фер третман. Јас мислам дека министерот знае дека секоја категорија на постојана парична помош, еднократка парична помош, помош за туѓа нега, се категории кои се специфични и се однесуваат на определен вид на лица, на нивни корисници, имаат определена постапка до која секој од тие баратели доаѓа до соодветното право. Така што не би можело да се зборува за по фер или по не фер третман во однос на останатите корисници на постојана парична помош.

Што се однесува пак до член 5 од Законот, мислам дека се врш екватантно прекршување на Уставот на РМ во кое со член 52 став 4 децидно е утврдено дека законите и другите прописи не може да имаат повратно дејство, освен во исклучок ако тоа е поповолно за граѓаните. во ваков случај, ваквите осигуреници стекнале право по претходниот закон за кој се бара измена, сега да истите тие корисници на ова право ќе треба да им се намали тој износ, а во Уставот децидно се тврди дека не смее да биде понеповолно за осигуреникот. Меѓутоа, од досегашната работа на Министерството за труд и социјална политика, со познатите новоутврдени критериуми за стекнување на определени права, може да се стекне и да се изведе само еден заклучок. Оваа Влада и Министерството за труд и социјална политика имаат решителност, бројот на осигурениците кои користат парична социјална помош од сите видови на социјална помош, да го намали од 20 илјади на 2000, меѓутоа, со административни мерки, а го

заобиколува или не сака да го види основниот проблем а тоа е проблемот на невработеноста.

Од сите овие причини и од претходно искажаните сметам дека ваквиот предлог на закон треба да биде повлечен и ќе гласаме против.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор пратеникот Блаже Стојановски.

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ:

Јас би бил среќен кога наместо за овој закон, закони кои се однесуваат на намалување на социјалните надоместотици, би расправале за Предлог закони кои ќе значат поттикнување на инвестициите и заживување на економијата на нашата држава. Меѓутоа, за жал, до денес од страна на Владата немаме видено таков закон и се надевам дека тоа ќе ни биде приоритет во натамошната работа како Собрание, затоа што факт е дека на вештачки начин, како што се прави во овој случај, не можеме да се справиме со сиромаштијата, односно со социјалните проблеми со кои се соочуваат граѓаните на нашата држава.

Како што кажа министерот во неговото излагање во 1999 година имало некаде околу 12 илјади корисници, а сега се околу 20.300, барем така забележав. Основното прашање ние од каде произлегува ова зголемување на лицата. Според кажувањата на министерот ова произлегувало само од причини на злоупотреба на давањето на овој вид помош. Дали нема и други причини.

Првото прашање кое би го поставиле дали ние во прашање износот на средства кој бил помал, како што беше истакнато и претходно, до донесувањето на зголемувањето на овој вид помош за 30%, по амандмани на тогашната опозиција, а сегашна позиција која што од позиција на позиција дава предлог за намалување на она што веќе еднаш го предложува.

Исто така би поставил прашање дали потребата од ваков надоместок, заради актуелната состојба на овие лица, не е предизвикано од самата потреба од помош на друго лице. Што сакам да кажам? Дали она лице кое е немоќно и болно може да се грижи за себе си. Факт е дека не може и дека е цел на тоа лице да му се надоместат оние трошоци кои претставуваат трошоци на другото лице, за неа, што претставува неа во однос на обезбедување на лекови, обезбедување на нормален начин на живот, исхрана, хигиена на тоа лице итн. Сите тир трошоци претставуваат трошоци во согласност со сегашните околности кои владеат на пазарот. Сигурно ако се направи една пресметка би бил многу повисок износ како потреба, од оние 50 евра или околу три илјади денари што беа спомнати како износ кој се дава во овој момент на тие лица. Не би зборувал тука во тој однос на редовноста на исплатата на тие додатоци затоа што и тука веќе имаме едни негативни работи, во смисла на доцнење на исплатата на овие додатоци.

Исто така тука треба да се истакне и потребата од парижни средства која што е наметната за неа на овие лица поради сиромаштијата во која се наоѓа населението. Има голем број на лица кои исполнувале услови за користење на ова право, меѓутоа, од причини што немале потреба од вакви средства заради социјалната сигурност што ја имале, со фактот дека имале вработен член на семејство или имале други приходи кои му овозможувале нормален начин на живот на тоа семејство. Факт е дека со осиромашувањето на семејствата се појавува и зголемување на условите, затоа што не е услов само да биде болно и немоќно лице, туку покрај тоа има и социјални услови, во смисла на приходи на тоа семејство кои се лимитирани и што на тој начин се гледа дека осиромашувањето на семејствата, на граѓаните на РМ, доведува до зголемување на бројот на корисници на ова право, особено што најголем број на корисници на ова право се лица кои земаат пензија, пензионери, затоа што се работи за

повозрасна структура на лица, со оглед на фактот што најголем дел од овие лица се од таа категорија, а со износите што ги земаат во име на пензија, а кои во најголем дел изнесуваат околу 4, 5 или 6 илјади денари, навистина неможат ниту делумно да ги задоволат потребите кои произлегуваат во смисла на остварувањето на негата на овие лица.

Исто така, сметам дека зголемувањето на овој број не е само поради злоупотреба на тоа туку и поради непознавање на правото од одредени лица и со запознавањето на правните можности за користење на тоа право се зголеми и бројот на корисниците на оваа помош, со тоа што тој период од три годинине е мал период во кој и по тој основ можело да се зголеми бројот на овие корисници.

VII/1.- ЛП/МП

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ: (Продолжение)

Исто така, сакам да истакнам во однос на рестриктивноста што ја врши ова министерство, сведоци сме дека целта на намалувањето на износот на средствата кои се даваат по основ на право на надомест за нега не е прва активност која ја спроведува ова министерство, пред се имајќи ги предвид активностите кои беа проследени со јавни протести, во смисла на намалување на корисниците на социјална помош на вештачки начин со изнаоѓање критериуми, кои беа пуштени во оптек па потоа беа повлечени во смисла на користење на електрично броило, сопственост и некои други услови кои треба да се постигнат, па сега тоа се сведе на посета на тие домови од страна на комисији, што значи дека намалувањето на бројот на корисниците, односно заштеда на средства од страна на оваа Влада прво почна со социјалните случаи, односно најзагрозените граѓани на нашата држава преку министерството за труд и социјална политика што навистина претставува сосема спротивно од заложбите и на партијата на која припаѓа министерот за труд и социјална политика, кога стануваше збор за борбата

против сиромаштијата, што беше основен мотив, основно кредо на политичката кампања на ЛДП за време на парламентарните избори.

Исто така, се поставува прашањето дали со намалувањето на оваа помош ќе се спречат злоупотребите на ова право, дали ова е начин на кој ќе се спречат злоупотребите на користењето на ова право или пак тоа треба да се направи со истовремено зголемување на паричниот износ за неа на друго лице, со истовремено зголемување на контролата од страна на институциите за постоењето или непостоењето на ова право и санкционирање на евентуалната злоупотреба на ова право. Секогаш намалувањето на злоупотребите се насочува во правец, да се врши во функција на намалување на паричните средства, а проблемите како такви си остануваат. Сметам дека треба да се изврши целосно согледување во однос на оваа димензија на проблемот и навистина сите институции кои се надлежни за ова прашање и со измена на законите и другите акти кои се однесуваат на санкционирање на прекршувањето на законите, со вклучување на инспекциски органи, правосудни органи и др., на тој начин ќе можеме да ги спречиме сите видови злоупотреби во нашата држава, а не со намалување на износот што го примаат оние лица и семејства кои имаат навистина реална потреба од вакви средства.

Исто така, како главна работа која требало да се има предвид при предлагањето на овие измени, односно при предлагањето на намалувањето на овој вид на надомест, треба да се тргне од состојбата во која во овој момент се наоѓаат македонскиот народ и населението на нашата држава. Зборуваме за присуство на огромна невработеност, зборуваме за фактичка состојба во која сеуште нема започнато со исплата на средствата од тутунот, зборуваме за цената на тутунот која не може да ги покрие ниту трошоците за негово производство, зборуваме за неплатеното жито од минатата реколта, затворањето фирми во континуитет, огромниот број лица кои се без плата а одат на работа,

пензиите веќе почнаа да доцнат одредени денови, социјалната помош не е исплатени од декември минатата година, а тоа може да го потврди и министерот и цело време се пролонгираат тие работи, а од друга страна се врши намалување на износот кои што треба да го примаат оние на кои навистина им е најпотребен во оваа држава.

Исто така, не е донесен ни законот за загубарите, со кој на вработените во овие фирми би им се признало право на надомест до исполнување на услови до пензија после навршени 25 години работен стаж, што беше ветено од страна на владеачката коалиција на СДСМ на синдикатот и еве се гледа сеуште од тоа нема ништо.

Само во јануари месец имаме намалување на индустриското производство од 30%, запрени се инвестициите, постои правна несигурност на сопствениците на приватизираните фирми, што се остварува со незаконско преземање на управувањето во овие фирми од страна на неформални групи итн. Ако се додаде на сето ова и она што претставува најава за зголемување на данокот на додадена вредност, што претпоставува зголемување на цените, каде што можат да бидат вклучени лековите, електричната енергија на правните лица, водата, лебот, основните животни производи - сето ова придонесува за зголемување на сиромаштијата во нашата држава, односно против она што се предлага да се донесе на оваа седница, односно против намалувањето на износите што претставуваат социјална помош на најзагрозените социјални лица во нашата држава.

Сите овие состојби предизвикуваат драстично опаѓање на стандардот на населението, а со тоа само се долеа масло во огнот односно се зголемува сиромаштијата во нашата држава. Сметам дека со донесувањето на овие измени Владата дополнително го помага зголемувањето на сиромаштијата, што директно е спротивно на сите ветувања.

На крајот сакам да кажам дека наводите на министерот дека до крајот на годината, во соработка со Светската банка да се донесе нова регулација на овие односи, уште повеќе предизвикува дилеми за потребата од донесување на овие измени на законот. Единствен аргумент на предлагачот е дека се трошеле многу средства за овие потреби. Значи, да се изврши заштеда, а тоа се врши на сметка на социјално загрозените лица, на кои им е најнеопходна оваа помош, особено што ваква помош не може да користат оние лица кои не се социјално загрозени, кои имаат доволно приходи и немаат потреба од користење на тоа право. Потреба од ова право имаат невработените, лицата кои не примаат плата и немаат други приходи во семејството, стари и болни лица кои не можат да се грижат за себе си. Со ова Владата штеди на сметка на немоќните лица кои имаат потреба од туѓа нега и им ја ограничува можноста за набавка на неопходните лекови и другите потреби на овие немоќни и болни лица.

Тука би го поддржал и искажувањето на г. Илјаз Халими во однос на лицемерноста на оваа власт, која ветила едно, а прави сосема друго.

На крајот сакам да истакнам дека со овие измени, не сакам да се свати дека министерот сака да каже дека тие 50 евра кои до сега ги примаат лицата им се многу, туку сигурно сака да каже дека тие средства се многу како товар на буџетот на државата и од тие причини се предлагаат овие измени. Меѓутоа, во секој случај потребно е да се има чувство за состојбата во која се наоѓаат семејствата во Република Македонија, состојбата во која се наоѓаат овие лица и навистина голема несериозност се покажува со предлагање на вакви измени, да се аргументира со воспоставување на некаков ред и надминување на наводна распуштеност во министерството, како што милува да каже министерот, а сето тоа со намалување на оваа помош на социјално загрозените лица и директно на нивна штета. Меѓутоа, тоа е насока во која цврсто тури оваа

Влада и сметам дека ова е дел од социјалната политика која ќе ја гледаме и во иднина.

Уште еднаш би апелирал, на крајот, да почнеме да се занимаваме со економските проблеми на оваа држава а не само со скратувањето на правата на лицата кои навистина трпат најмногу во оваа држава во смисла на потребата од нормална егзистенција нивна и на нивните семејства.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Мустафа.

НЕЖДЕТ МУСТАФА:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, колеги пратеници,

Дозволете ми, во името на мојата политичка партија, да го изнесам ставот во врска со Предлогот на законот за социјална заштита. Најобјективно морам да ја поздравам иницијативата од страна на Министерството за труд и социјална политика во врска со овој закон, бидејќи вам ви е познато дека во однос на социјалната состојба ромската заедница е една од најзагрозените заедници во Република Македонија. Од тие причини решив да го дадам мојот придонес во однос на овој закон.

Сметам дека овој закон ќе води сметка за еднаков третман при користењето на социјалната помош, бидејќи познато е дека во минатото администрацијата на Министерството за труд и социјална политика во подрачните единици на Министерството доста обесправено се однесувала со припадниците на ромската заедница во поглед на користењето на социјалната заштита, користејќи го нивното незнаење за правото на користење на социјалната помош и секако и нивните предрасуди во однос на изгледот на самите Роми. Токму од тие причини

сакам да го привлечам вниманието на министерот за труд и социјална политика, да се заложи преку својата администрација ромската заедница да биде прифатена во сите подрачни единици без обезправеност. Ова го кажувам заради искуствата што ги имавме, а скоро беа направени и социјални протести во Битола, Прилеп и Штип, каде што имало такви и слични проблеми.

Во овој момент би сакал да се задржам на членот 2, кој сериозно ме загрижува во смисла повторно да не се дојде до такви моменти кога ромите, тргнувајќи од тоа дека најголемиот дел од припадниците на ромската заедница се необразовани и не се во состојба да ги познаваат социјалните права, но од друга страна, од страна на администрацијата тоа се користи. Ме загрижува членот 2 во кој се додаваат зборовите "по непосредно извршениот увид задолжително". Длабоко се надевам дека администрацијата ќе се ангажира, по основ на увид, објективно да ги задоволат потребите на ромската заедница.

На крајот, сосема накратко ќе се осврнам и на членот 34. Лично се надевам и верувам дека министерот за труд и социјална политика ќе биде доста дарежлив во поглед на определување на еднократна парична помош, а ромската заедница по многу основи има потреба од таква парична помош.

Сакам да нагласам дека ќе го дадам мојот глас за овој закон, заради големата потреба на ромската заедница и се надевам дека ќе има еднаков третман при користењето на такво право.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор г. Голомеов.

БЛАГОЈ ГОЛОМЕОВ:

Немав намера да дискутирам за ова законско решение, меѓутоа, мотивиран сум од одредени дискусии кои доаѓаат, пред се, од опозицијата. Сигурно дека вакви законски решенија, кои допираат една многу чувствителна сфера во време на транзицијата, кога се судираме со многу тешкотии на секој план, ваквите теми се како од Бога дадени за опозицијата, за поентирање, за манифестирање би рекол повеќе на политиканство отколку политика. Меѓутоа, тоа е реалноста што е составен дел на парламентарното живеење. Јас не знам дали сакаме само да изместуваме работите и да гледаме од различни агли. Основно беше, овој закон е нападнат од сите страни, бидејќи предлага некои рестриктивни решенија во ваква чувствителна сфера. Не знам каде се гледа рестриктивноста овде, ако се сака суштински да се средуваат работите.

Како што истакна и самиот министер, законот нуди пред се средување на состојбите, максимално динамизирање на работата на подрачните единици за социјални работи, бидејќи оваа сфера е прилично динамична, состојбите се менуваат од месец во месец, од ден на ден, така што средствата кои се предвидени од социјалниот пакет треба да ги добиваат оние на кои им се наменети. Едноставно треба да се има храброст суштински да отпочне средување на состојбите во ваква чувствителна сфера. Очигледно, министерот Манасијевски ја има таа храброст и тоа треба да се поздрават. Не знам дали значи рестриктивност на законското решение, ако благо се намали просекот врз кој се пресметува овој социјален додаток, бидејќи тоа е од чисто практична природа. Заводот за статистика веќе не прави два просека, за стопанството и нестопанството, туку прави еден просек. Значи, тука немаме никаква рестриктивност. Од друга страна, во поглед на рестриктивноста се манифестира едно гледање дека ќе се намали бројот на корисници. Јас не знам дали ќе се намали бројот на корисниците, ако тоа се вистински корисници, можеби ќе се зголеми, меѓутоа, очигледно, индикативно е што за 4 години се дуплира

бројот на корисниците. Основниот мотив од кој тргнало Министерството да ги средува состојбите во овој дел од социјалниот пакет - секој денар злоупотребен на било кој начин од овој социјален пакет значи земање од оној на кој навистина му треба тој денар. Можеби малку како тенденција за рестриктивност ќе се аргументира намалувањето или промената на процентот кој ќе биде доделуван, место строго 30% сега 20 - 30%, меѓутоа, сигурно дека и сите корисници не се во иста состојба, сите приматели на оваа помош. Така, тука има и те како простор некои да добиваат малку повеќе, а некои малку помалку, меѓутоа, овој дијапазон не е така голем. Се на се, сакам да кажам дека можеме да зборуваме за рестриктивност, ако видиме дека Министерството за труд и социјална политика средствата кои се наменети за социјалниот пакет ги намалува, односно ако во рамките на буџетот се намалуваат тие средства. Таков податок немаме и јас немам такво сознание дека се намалуваат средствата кои ќе бидат издвојувани за оние категории граѓани на кои навистина им се потребни тие средства.

Овде имаше искажани аргументи дека треба да се биде полиберален, бидејќи сепак тоа е еден начин граѓаните да преживеат во денешно време, односно да се снајдат, ако можеме така да кажеме. Се поставува прашањето дали на тој начин можеме да градиме правна држава. Некој може да изнесе аргументација - дајте да бидеме полиберални во поглед на санкционирањето на криминалот, бидејќи тоа е начин граѓаните на Република Македонија да се снајдат во ова турбулентно време. Мислам дека на тој начин само ќе ја одложиме и пролонгираме хаотичната или полухаотичната состојба, која владееше особено во последните 4 години во Република Македонија во сите домени на живеењето и мислам дека секое министерство и те како има обврска да го троши денарот кој доаѓа од џебовите на граѓаните односно да го троши буџетот најоптимално и најефикасно и во функција на вистинските потреби на граѓаните на Република Македонија. Впрочем, овој буџет треба да има

не само социјална категорија, туку и развојна компонента. Не треба да биде само во функција на реализација на социјалните потреби на државата, иако скоро 20 милијарди денари од Буџетот се трошат преку ова министерство во функција на овие категории граѓани.

Мислам дека овој законски проект во целина треба да се поддржи, бидејќи се предлага едно средување на состојбите во најчувствителната сфера и само на тој начин ќе можеме да ги насочиме средствата кои се наменети за тоа кон вистинските корисници, оние на кои им се најпотребни. Затоа, треба да престанеме да зборуваме за "опакунката", туку дајте да зборуваме за суштината и со вистински аргументи да настојваме да ги подобриме законските решенија во насока или со цел да создадеме таква регулатива која Република Македонија ќе ја вброи во редот на државите со правни системи во вистинска смисла на зборот.

АБДУЛАДИ ВЕЈСЕЛИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници и претставници на Владата,

Се разви една широка дебата околу ова прашање, иако измените не се толку големи, меѓутоа се значајни измени за граѓаните на Република Македонија. Се предлагаат измени токму во сегментите каде треба да се заштити буџетот на Република Македонија, затоа што приходите во буџетот не дозволуваат прекумерни трошоци, туку мораме да го имаме во предвид фактот дека оваа социјална помош што ја земаат граѓаните на Република Македонија треба да имаме во предвид дали се тоа фактички реални, или тоа е помош која ја добивале без некое право, или беа да ги исполнат критериумите наложени од Министерството за труд и социјална политика. Не треба да ја заборавиме тенденцијата од изминатите години на падот, или пак на зголемувањето на невработените во Република

Македонија и тоа не треба да биде аргумент дека се зголемува бројот на луѓето кои земаат социјална помош во Република Македонија. Во 1997 година и 2002 година во еден период од пет години во текот на кој во Република Македонија се правеле обиди да се спроведат разни реформи во економскиот систем и во претпријатијата. Вие знаете колкав е бројот на претпријатијата кои ги отпуштиле работниците од работа, колкав е бројот на претпријатијата кои се затвориле и сите тие луѓе сакајќи да ја намалат сиромаштијата падна на товар на буџетот на Република Македонија преку таа социјална помош.

Се согласувам со дел од измените каде што се прави термилошка хармонизација. Меѓутоа, воопшто не се согласувам со еден дел од измените каде се прави обид да се образложи, да се оправда донесувањето на овој закон и каде се вели дека тој е во интерес на граѓаните на Република Македонија. Може да речеме дека тој ќе биде во прилог на буџетот на Република Македонија заради една систематизација на приходите во буџетот, републичкиот буџет. Меѓутоа, тоа воопшто не соодветствува со реалната ситуација. Ние знаеме дека во изминатите години навистина многу луѓе се соочуваат со проблем да преживеат од први до први. Ние знаеме дека многу луѓе во Република Македонија се соочуваат со проблеми на опстанок. И доколку ние воведеме рестрикции во таа насока, тогаш навистина ќе се соочиме со вистинска сиромаштија и нема да имаме основни услови за развој во иднината, затоа што голем проблем е за една држава и за една влада доколку еден голем број од граѓаните на Република Македонија останат без тоа основно, без услови за нивна егзистенција и без леб да се прехранат самите себе и членовите на нивнит семејства. Затоа сите мерки што беа преземени до сега во врска со социјалната помош, мислам дека многу работи се направени без основа. На пример условот за електрично броило. Значи, се бара доказ дека тие

прават додатни трошоци за да можат да дојдат до соодветниот документ како основ за добивање на социјална помош. Јас давам еден пример и има многу други пратеници кои би дале таков пример каде што кога неколку семејства живеат во едно домаќинство и делат едно електрично броило. Значи, има примери каде што 3,4 семејства живеат во една соба. Тоа е во спротивност со сите норми да му се негира правото за користење на социјална помош. И што може да преземе тој човек кој што нема основни услови за егзистенција. Се разбира дека тој ќе се обиде да врши други работи кои ќе бидат на штета на целото општество на Република Македонија. Рестрикциите треба да се спровеат во другите области, треба да се вршат во институциите на системот, треба да се спречат непотребните трошоци. Додека во социјалната област, општествената област не треба да се прават рестрикции и да решаваме за иднината и за судбината на неког кога ние можеме да си осигураме сопствена егзистенција, а додека голем дел на населението ги оставаме во една многу тешка ситуација и да ги оставиме без основни услови за живот. Има и конкретни предлози во конкретни членови на самиот закон кој денес се предлага од страна на Владата каде се вели дека, социјална помош по предлог на Центарот за социјална помош ќе биде дадено на поединци, или на лица кои имаат потреба за таква помош преку една директна контрола која што е обврзувачка и тие директни надзори ќе ги врши Министерството за труд и социјална политика преку социјалните центри, преку центрите за социјални работи. Незнаме кои ќе бидат критериумите, дали тие ќе бидат објективни, или субјективни. Сигурно дека во оваа држава не треба да решава еден човек за судбината на другите. Затоа промените кои се бараат во членот 2, односно начинот на реализација на правото за социјална помош и висината на сумата со акт го регулира Министерството за труд и социјална политика. Мислам дека во оваа насока сите треба да се согласиме дека овој предлог на измена во однос на висината на

социјалната помош, значи од 20 до 30%, мислам дека доколку тоа се спроведе како што е предложено од страна на Министерството, тогаш му се дозволува ексклузивно право на министерот да одлучи за кого ќе дава 20%, а за кого 30%. Затоа јас сум поборник за тоа ова прашање да се регулира со закон, а не со акти на самиот министер за труд и социјална политика. Затоа што законот е највисокиот акт на овој дом, освен основниот акт кој е Уставот со кој се одредува како треба да функционираат институциите на системот во Република Македонија. Затоа добро е оваа работа да се регулира со закон кој што ќе ги третира овие прашања и да не се дозволи овие прашања да им се дадат на поединци. Не е работата дека се работи денес за тој, или тој министер, меѓутоа треба да се направи основа за иднината, да не се дозволи поединци независно дали се тоа министри, туку да не се остави на поединци да одлучуваат, туку законот да биде тој што ќе биде одлучувачки фактор.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има ли уште некој пратеник што има намера да дискутира за 20-те проценти? Секој од 20-те пријавени дискусанти до сега пола време троши за истата аргументација 20%, 30%. Не мора да се повторува тоа нон стоп.

Има збор Петар Апостолов.

ПЕТАР АПОСТОЛОВ:

Господине претседателе, колеги пратеници,

Мислам дека вчерашниот и денешниот ден ние не го положивме испитот на зрелоста. Правевме маркетинг врз оние

најзагрозените. Сметам дека има време за маркетинг. Овде се зборува само за социјални права.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине Апостолов, дали имате забелешка на Деловникот, на текот на седницата, или не? За законот не ви давам збор.

ПЕТАР АПОСТОЛОВ:

Зборот ми беше да се држиме по точката на дневен ред. Основен критериум овде е добивање на права од социјална заштита за болен човек, а не за здрав сиромашен човек. Мислам да се држиме на тој критериум.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор Јован Манасиевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Јас чувствувам потреба повторно да се вклучам во расправата. Слушнавме доста конструктивни сугестии, меѓутоа за жал слушнавме и дискусии кои што се полни со елементарни непознавања. За мене навистина е неразбирлива мрзеливоста на некои пратеници, ако веќе не го прочитале законот за социјална заштита, барем да ги прочитаат овие два члена што се предлагаат за промена.

Пред се би сакал да се заблагодарам на комплиментите од страна на најголемата опозициона партија во парламентот, имено беше употребено за мене како министер квалификативот дека сум многу храбар. И мене навистина ми е чест да добијам од опозицијата таков комплимент. Се надевам дека таквото мислење за мене парламентарната група на ВМРО-ДПМНЕ и во иднина ќе го задржи, се разбира засновано на мојата работа, затоа што јас и по своја вокација како либерален демократ сум определен за храбри реформи, не за популизам и не за ефтини политички поени, без разлика тоа колку ќе штети на конкретната министерска кариера.

Инаку, држат забелешките на пратеничката дека многу полесно ќе беше за сите нас да се дискутираше на матичната комисија. И мене како министер ќе ми беше многу полесно ако овој закон претходно поминеше. Меѓутоа, законот е поминат на Владата на 10 јануари. Владата чека два месеци Парламентот да може да профункционира во таа матична комисија. Кажете ако е тоа принцип на ефикасност, да чекаме две години додека профункционира матичната комисија. Владата мора да работи. Така што два месеци како што реков предлогот е поминат на Влада на 10 јануари.

Околу суштинските работи. Јас морам да забележам дека за жал повеќе пратеници не прават разлики меѓу основните категории различни што ги дава овој закон. Денес не говориме за правото на социјална помош. Тоа е друго право. Денес говориме за правото на паричен надоместок за туѓа нега. Ова право како што беше спомнато и од претходниот пратеник не е право за здрав човек, туку ова е право за болен човек. Така што мериторната одлука ја дава комисија составена од медицински лица. Значи, ова право не е ексклузивно социјално право, туку ова право е врзано со здравствената состојба на некој субјект, а заради полесно администрирање е дадено во центрите за социјална работа и се

исплатува преку режимот на различни типови на социјална помош. Тоа значи дека голем дел од овие корисници што го користат ова право не се во состојба на социјален ризик. Ние имаме случаи и тоа повеќе да ова право на паричен надоместок за туѓа нега го користат и луѓе од највисоките категории на пензии. Така што ова право, значи не е ексклузивно социјално право, туку ова е право што се дава на човек што не е здрав. Тука токму како коректив се воведува и се зацврстува улогата на социјалниот работник за да се спречат евентуалните злоупотреби. Увидот се толкува само како рестриктивно средство, тоа не е точно, или се работи за елементарно непознавање. Напротив, увидот е всушност и средство. Како што објаснивме и како што се сложија и пратениците дека овие комисии овие работи ги работат овие случаи рекреативно во текот на викендите токму врз основа на дијагнозата, затоа што и комисиите ги гледаат канцелариски овие предмети. Може да се направи и грешка. Може случајот конкретен на лице место социјалниот работник да утврди дека навистина тоа лице има потреба од таков надоместок. Значи, увидот никогаш не е еднонасочен, не е само рестриктивен. Ние сега во рамките на вкупната акција за пререгистрација на корисниците на социјална помош имаме многу случаи кога токму увидот детектира одредени случаи и ги внесува во системот на социјална помош, а тие самите не побарале. Така што увидот е начин на работа кој што не е априори рестриктивен и тоа мора да биде јасно.

Друга работа исто така што беше тука истакната крајно тенденциозно. Овој закон не интервенира во бројката. Тие луѓе што добиле право овие 20.300 и понатаму остануваат корисници на ова право. Овој закон се обидува во иднина да ги регулира овие состојби за да нема вакви злоупотреби кои што како што реков се евидентни. Кога се говори за висината, ве молам кажете ми Хрватска која што има најсличен систем на

режими на социјална помош како нашиот, затоа ја земам како пример. Таму ова право е дефинирано како 11% од просечната плата. Во Хрватска овие категории на луѓе се помалку болни што кај нив е 11% а кај нас 30%? Значи, самата висина е само еден од факторите кои што се конститутивни за ова право.

Стана збор и за правилникот. Се разбира дискусиите на повеќе пратеници принципиелно држат дека треба да биде насоката да се лимитираат дискреционите права, Меѓутоа, ако го прочитате овој закон, ќе видите дека сите права всушност тука дадени се регулираат преку правилници. И правото на еднократна парична помош се регулира преку правилник што го носи министерот. Дури и социјалната помош се регулира преку одлука за услови, начини и критериуми. Така што применет е ист аршин и ова право на паричен надоместок да се регулира на овој начин. Од кои причини е тоа направено? Затоа што секако е подобро, по дефиниција е подобро тоа да биде дефинирано со закон.

Што е суштината и зошто е даден овој клизен износ од 20 до 30%, затоа што пресудно е мериторното медицинско мислење врз основа на дијагноза. Овие 20.000 случаи што добиле право на паричен надоместок кај нив фигурираат преку 50-тина различни дијагнози. И насоката на правење, нема министерот да го прави правилникот, дури нема да го прават ниту луѓе од Министерството, туку го прават стручни медицински лица, каде што основен критериум ќе биде типот на дијагноза. Би било, ќе се согласите премногу ступидно овој закон да го полниме со две, три страни различни дијагнози и со различни проценти. Тоа е едната димензија.

Втората димензија која е и на што се однесува на она што говорев и пред малку, дека ова право не е само социјално право, што значи дека не е врзано со материјалниот статус на примачот. И како што реков, имаме доста случаи на корисници на највисоки пензии да го примаат ова

право, затоа што ова право е право врз основа на здравје или болест. Токму поради тоа за да можеме и тука да интервенираме, на пример луѓето кои што имаат големи приходи и кои што овие 3.000 денари не им значат многу да не им ги даваме или да им ги намалиме, туку да ги дадеме на оние корисници што навистина живеат во сиромашни семејства каде што не може да се помогне. Значи, главниот критериум дијагнози ќе треба да се вкрстува со критериумот на материјална состојба на корисникот и на неговото семејство. Од таму, бидејќи е премногу компликувано не може да биде регулирано во закон.

Имаше уште една елементарна невистина, меѓутоа мора да ја демантирам, пратеникот од Прилеп господинот Стојановски тука искажа една лага дека социјалната помош за месец декември не е исплатена. Социјалната помош за декември е исплатена заклучно со 20 јануари, значи дури и пред платие на вработените во образованието. Ве молам како пратеник да се информирате подобро во својата база и да излегувате тука на седница со точни податоци. Во спротивност ќе помислам дека два месеци не сте биле во Прилеп, па не знаете луѓето кога примиле и кога не примиле социјална помош.

Ова би било во интерес на времето. Јас толку би имал да кажам. И би ги замолил пратениците, секако секоја дискусија е продуктивна и јас со задоволство како министер ја слушам. Меѓутоа, навистина да се ориентираме во насока како што беа некои дискусии на пратениците Мешков, Бислимовски, во насока на изнаоѓање добри решенија за во иднина за натамошно калибрирање на овој закон, затоа што како што беше спомнато ова се чувствителни социјални закони и нијансите навистина се многу битни.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Би сакал само да се дообјасниме со министерот сега, дали во вид на реплика, неznam. Добро, министерот го употреби мојата дискусија во поимот храбар, нели, јас тогаш кажав, не кажував за карактер дали е тој храбар како личност во смисла, но јас зборував дека тоа што го прави е храбар, во смисла на овој предлог на закон, во правец дека ваквиот процес не е проблем како нас ќе не убеди, него како ќе ја убеди јавноста. Во тој дел кажувам. И еве и сега ќе го повторам, и сега тврдам дека е ова храбар потез, јавноста ќе го оцени дали е тоа добро или лошо.

Меѓутоа, сакам да скренам едно внимание. Кога министерот зборува вака, кога објаснува сепак користи одредени изрази, одредени термини кои мислам дека се недостојни, не се во ред, и зборува како министер. Овдека министерот употреби еден израз, кажа мрзливи пратеници, мрзливост на пратениците и тн. Јас сепак би го замолил министерот барем кога дообјаснува некои работи, да зборува од аспект она што му е задача во Парламентот. Нели тој го застапува Законот и од тој аспект нели ја застапува и Владата и така и треба да се држи. Да не дава квалификации на пратениците, затоа што тоа не е и негова работа, пак впрочем пратениците можат слободно да кажат она што го мислат и со Уставот им е загарантирано.

И друго, господине министри и до утре сабајле да се убедуваме факт е дека ние овде не може да се убедиме. Ние можеме да дискутираме и полемизираме, но она што, ако мислите дека со вашите долги, да не ги речам реплики, него објаснување, дообјаснување, дека ќе не убедите далеку се лажете. Факт е дека нашиот став е тој што го искажавме, ние така мислиме и не е ништо трагично. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Благодарам.

Министерот за труд бара збор.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Секако пратеникот Караџоски, е во право, меѓутоа, кога велам мрзливост или неподготвеност, како поинаку да ги толкувам дискусиите кои што се однесуваа на еден технички член за усогласување на платите меѓу стопанството и нестопанството кога таа промена во сите закони што се носат во овој Парламент, после јануари 2001 е подипол, затоа што да ве потсетам со воведување на новата класификација на дејностите во јануари 2001 на Вашата Влада Државниот завод за статистика како надлежна институција почна да ги применува европските критериуми за методологија, каде што постои единствена просечна плата и подиполите господине Караџоски усогласувањето на сите закони, не само од оваа сфера во оваа техничка насока. Така што, вие останатите два-тројца пратеници што дискутиравте во однос на ова тоа е потполно бесмислено, затоа што тоа е техничка обврска на Владата и на Парламентот, сите закони да ги усогласува според Одлуката од јануари 2001 година.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Блаже Стојановски.

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ:

Се надевам дека министерот ќе даде одговор дали се исплатени социјалните помошти за јануари и февруари оваа година и ќе каже точно кога се исплатени, како што кажа за декемвриската. Јас реков дека од декември наваму не се исплатени. За декември не спомнав.

И втората работа е во однос на советите кој што ги дели, мислам дека е подобро да се грижи за социјалните права за оние за кој што е поставен за министер, а не да ги намалува и укинува и мислам дека тој треба да биде почесто на терен, да се среќава со тие луѓе, а не да дава совети на пратениците што треба да работат.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита.

Ве молам да гласаме.

Гласале 73 пратеници, 55 гласале за, 18 против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме.

Гласале 67 пртеници, 50 гласале за, 17 гласале против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Љупчо Мешков, поднесе амандман за бришење на член 5, по кој Владата не се произнела.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 2 став 3, на член 5, на член 6 и за додавање нов член 6-а по членот 6, со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Отворам претрес по амандманот за бришење на член 5, поднесен од пратеникот Љупчо Мешков.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе за амандманот.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Амандманот не се прифаќа и образложението затоа што образложението што е дадено при амандманот воопшто според мислењето на Владата не одговара. Значи не се ускратува право и понатаму останува, се интервенира во висината. Впрочем во законот постојат исто така, и

други одредби за тоа кога може ова право да престане, затоа што се работи за паричен надоместок за туѓа помош и нега, затоа што лицето во одреден број случаи може да се претпостави дека ќе се опорави затоа што правото, во смисла на стекнато право со закон, воопшто не се задира, туку останува, евентуално можни се интервенции во висината, меѓутоа, не знажи дека априори интервенции во висината ќе се случат.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Љупчо Мешков.

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Целата опасност што се крие зад овој член, односно по однос на луѓето кои што го користат ова право е токму по износот на висината.

Инаку, факт е дека востановените права сигурно е дека ќе си останат и ќе ги користат овие 20 илјади корисници на паричен надоместок за туѓа помош и нега.

Меѓутоа, со оглед на фактот дека постојната одредба е точно утврден износ од 30%, а сега постои можност тој износ поголем не можже да биде, може да биде само ист, или помал. Значи ако во оваа одредба се содржи интенцијата на предлагачот понискиот евентуален износ го користат и старите корисници на пензија, тука токму велам дека е спротивноста со Уставот и со законот.

Имено, ако сакаме сега да востановиме нови критериуми и да го промениме износот на постојните корисници, значи ли тоа дека треба сите 20 илјади корисници повторно да ги подвргнеме на преглед за оценка на нивната здравствена состојба за користење на ова право. Значи ли дека треба 20 илјади нови решенија да се донесат, затоа што тие луѓе веќе поседуваат решенија за обемот на стекнатото право и ако се мисли на тоа, тогаш треба и соодветни одредби на тоа да се предвидат во овој закон.

Меѓутоа, поаѓајќи од Уставот на Република Македонија членот 52 став 4, дека законите не може да имаат ретроактивно дејство, само во

случај ако се работи за поповолно право на користење. Бидејќи во случајот може да се случи и повеќе неможе заради износите што се дадени дека ова право ќе биде понеповолно, тоа значи дека оваа понеповолност треба на овој закон да му се даде во тој поглед, во поглед на висината на правото, ретроактивна важност, што согласно Уставот не е дозволено. Затоа јас реков дека правото што е стекнато со соодветни решенија, тоа неможе да се менува, а може рестриктивниот период да се има од сега натаму, од стапувањето во сила на овој закон за случаите што ќе настанат после донесувањето на овој закон, а не и пред тоа. Такви случаи имаме во практиката. На пример сега имаме два износа на минимална пензија. Имам два износа на највисок износ на пензија. Не само еден. Затоа што е битен режимот, односно кој закон во времето на поднесувањето и остварувањето на правото бил во примена.

Токму затоа, мислам дека овој член не е потребен, бидејќи ако тој се однесува и на висината, а министерот евентуално вели дека тоа и на висината се однесува, тогаш мислам дека правно таа одредба не држи односно би била спротивна и на Уставот, бидејќи ќе задре во висината на стекнатите права.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор министерот за труд и социјална политика господинот Јован Манасиевски.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Не се работи за повторно преиспитување на сите 20 илјади решенија како што посочи пратеникот Мешков, тоа нема да се случи. Владата стои цврсто на ставот дека овој амандман не може да се прифати. Впрочем, тој беше разгледуван и на Законодавно-правната комисија и беше одбиен.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Љупчо Мешков.

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Јас ова го кажувам од аспект на тоа дека малку помешавме две работи.

Прво, ако се работи за интенцијата на предлагачот да ги запре одредените злоупотреби, кои сигурно е дека постојат, неznam само во колкав обем, тогаш намалувањето на обемот на стекнатото право не е начин на запирање на злоупотребите. Затоа што колку некому да му го намалите правото и еден денар да му дадете ако нема право на тоа, повторно е злоупотреба. Запирањето и ставањето на рамка на злоупотребите кои што доведоа до волку голем број на случаи преку предлагање на други мерки. Инаку намалувањето на обемот на правото може да биде само причина за заштеда во потрошувачката на финансиски средства, а не и во запирањето на злоупотребата. Затоа реков дека стекнатото право по тој закон неможе да се намалува со нов закон, туку тоа може да важи само за случаи од сега натаму.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој повеќе не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот.

Амандманот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 72 пратеника. За амандманот гласале 245 пратеника.

Констатирам дека Собранието амандманот не го усвои за бришење на член 5 поднесен од пратеникот Љупчо Мешков.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Дали некој бара збор?

Со оглед на тоа дека има дискутанти по текстот на Предлогот на законот, а веќе е 14,05 часот, објавувам пауза до 15,00 часот.

X/1.- НН/МЛ

(По паузата).

Седницата продолжи со работа во 15,20 часот.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ве молам да продолжиме со работа.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Има збор господинот Адеми Абдулаќи.

АДЕМИ АБДУЛАЌИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници и членови на Владата.

На денешната седница имаме Предлог за изменување и дополнување на Законот од социјалната област, област која ја засега најсиромашната структура на општеството.

Во претходните дискусии слушнавме и взаемни обвинувања за зголемување на бројот на корисниците на правото за социјална помош. Обвинување дека бројот се зголемил додека другите биле на власт. Кој е виновен за зголемувањето на корисниците на социјалната помош? Сигурно дека сите ќе се согласиме дека виновник е економската криза, недоволна ангажираност за обезбедување работни места, а можеби и други фактори,

а најмалку се виновни оние кои потпаѓаат на оваа категорија корисници на социјална помош. Најсреќни би биле оние кои примаат социјална помош, најсреќни би биле оние кои примаат социјална помош да им се обезбедат работни места и тие да бидат сами способни да ги обезбедат приходите за одржување на нивните семејства.

Мерките кои ги презема Министерството за труд и социјална политика, рестриктивни мерки како што беа наречени, би биле многу пооправдани доколку средствата заштедени со овие мерки би биле ориентирани и насочени кон инвестиции, кон отварање на нови работни места.

Се разви една широка дебата во однос на овие закони каде се прават многу мали промени, меѓутоа темата за дискусија е тема која ги засега најсиромашните. Тука се спомна и една бројка од страна на еден пратеник од Тетово и со оглед на фактот дека и јас доаѓам од таа зона би сакал да реагирам на тоа што тој рече дека во Тетово околу 8000 албанци, а само 700 македонци и други примаат социјална помош. Би сакал да дадам некои податоци, да образложам зошто е тоа така.

Овие податоци се врз основа на етничката поделба во Тетово каде што мнозинството се албанци, така да логично е бројот на корисниците да биде поголем кај албанците.

Друг критериум е и невработеноста. Има население кое што е 100% невработено. Ќе беше сосема во ред доколку за една ваква илустрација ќе беше земен еден друг град како пример, а не Тетово.

Зачудува фактот дека изминатите 10 години се трошат многу средства за решавање на проблемот на загубарите и кои 10 години се финансира од социјална помош. Зошто на пример не постои еден проект за намалување на невработеноста и на индиректен начин за олеснување на сиромаштијата. Мислам дека во оваа насока треба да се ориентираат активностите на Владата кон подобрување на животниот стандард.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот по текстот на законот.

Молам службите да ме известите за точниот број присутни пратеници во салата пред да преминеме на гласање.

(Службите ги пребројуваат присутните пратеници во салата).

Имаме доволен број присутни пратеници.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 60 пратеници, од кои за гласале 51 пратеник, 4 воздржано и 5 против.

Со оглед дека во салата има 64 пратеници присутни гласањето е валидно.

Констатирам дека Собранието го донесе Законт за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита.

Минуваме на точката 5 - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон, со Предлог на закон и Извештајот на ЗПК ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор?

Има збор министерот за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

На дневен ред е Предлогот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата. Денес имаме мошне интересна точка од повеќе аспекти. Пред се всушност ние денес вршиме измени и дополни на Закон кој иако е на сила две ипол години всушност еден ден не бил применуван.

Имено, овој закон е донесен од Парламентот во ноември 2000 година. Иако е на сила всушност во целиот изминат период не се применува ни една одредба од овој закон. Дури, не само што не се работи според овој нов закон, туку можеме да кажеме дека имаме една комплетно вонзаконска нетипична ситуација, затоа што во преодните и во завршните одредби од тој закон донесен во ноември 2000 година во член 135 се дава обврска сите подзаконски акти предвидени со овој закон, кои што всушност ќе го направат законотвозможен за имплементација да бидат донесени во рок од шест месеци. Значи некаде од 1 мај 2001 година имаме една комплетно и регуларна ситуација, имаме важечки закон, а имаме исплата на правата според правилници кои се диригирани од непостоечки закон.

Претходната Влада се определила да ја толерира оваа мошне сериозна ситуација со што законот формално бил на сила, а практично исплатата на правата утврдени со закони се вршела според подзаконските акти derogирани од претходниот сега непостоечки и неважечки закон.

Оваа Влада имаше две алтернативи, или да продолжи со практиката на претходната Влада со толерирање на една ваква нелегална ситуација или да се обиде со измени и дополнување на овој закон да се прилагоди на реалните услови, затоа што основната причина зошто овој закон бил применуван и од претходната Влада се буџетските средства.

Имено, во сите зминати три претходни години буџетските проекции на ова право се движеле на едно ниво од околу 500 милиони денари, а правата кои се дадени на корисниците на овој закон достигнуваат дури до две милијарди денари.

Од таму оваа Влада се определи за еден, како што сигурно би рекол пратеникот Караџоски, храбар потег, не популистички, меѓутоа мора сега што ја имаме законската состојба навистина да се доведе во ред, затоа што ваква состојба понатаму не би била добра и за Владата, се разбира и за вас како пратеници кои го донеле овој закон да се толерира. Од таму сите решенија што се менуваат или дополнуваат од формален аспект може да се толкуваат рестриктивно, меѓутоа од аспект што значи за корисниците, за примателите на паричните средства што се примаат според овој закон во споредба со реалната состојба што ја имаме на терен тоа ќе значи зголемување. Тој прост факт ќе го покажат бројките.

Имено, за 2002 година по основ на права од закон за детска заштита вкупно се исплатени 488 милиони денари. За 2003 година со примена на овој закон ќе бидат исплатени 572 милиони денари. Значи зголемување од 84 милиони денари, или од 17%. Значи оваа Влада во оваа многу тешка буџетска година, година на рестрикции кога вкупната јавна потрошувачка се намалува за 6,5 милиони денари, за оваа важна категорија на корисници на Законот за детска заштита ќе одвои плус 84 милиони денари или 17% повеќе средства од вкупната маса на средства.

Поодделно тоа во однос на конкретни права значи дека, зборувам за најбитните категории бидејќи има повеќе детали, а ако има интерес кај пратениците со задоволство ќе ги продискутираме, децата во предучилишната возраст и основното образование, се разбира оние деца кои исполнуваат критериуми ќе примаат како и досега по 500 денари, децата во основното училиште по 800 денари, а кај децата кои што имаат лесни умерени или тешки пречки во развојот вкупната сума се зголемува за 20%. Значи тука е направено тоа зголемување бидејќи цениме дека таа категорија на деца всушност е и најранлива и најосетлива.

Друга работа што со овој закон конечно ќе стапи на сила е тоа што досега законската регулатива правеше дискриминација меѓу оние деца со

лесен, умерен хендикеп, кои што посетуваат некој тип на институционална настава било во предучилишна, било во училишна возраст со оние деца кои што седат дома. Така оние деца кои што посетуваа некаков институционален облик на образование и воспитание беа лишени од правото да добиваат посебен додаток. Се разбира таа дискриминација не може понатаму да биде дискриминирана и оправдана, така што сега сите деца кои што имаат лесен, умерен или тежок хендикеп, или повеќе таканаречени комплексни пречки во развојот ќе бидат предмет на овој посебен додаток. Со тоа опфатот на децата кои што примаат ваков посебен додаток од околу 3200 во 2002 година ќе биде зголемен на 5000 деца во 2003 година. Значи тоа е вкупниот број на деца.

Значи овој закон покрај тоа што ја зголемува висината на надоместокот за оваа посебна категорија го зголемува и опфатот и ја руши дискриминацијата што постои во таа сфера.

Исто така со овој закон се направени и соодветни приспособувања во согласност со потпишаниот Договор за асоцијација и стабилизација со ЕУ. Имено, од тој договор произлегуваат одредени обврски кои што всушност значат дека правото на детски додаток кои што се државјани на РМ а се во друга држава ќе се остварува според матичните прописи на таа држава. Се разбира за да се оствари тоа потребен е еден динамичен период на склучување на договори за социјално осигурување со повеќе земји во Европа, затоа што само таму каде што државите имаат склучено меѓусебен договор за социјален договор само таму овие права од детска заштита во тие држави ќе можат и мораат да бидат ефективни. Министерството за труд и социјална политика презема мошне забрзани чекори во таа насока така што очекуваме уште во текот на оваа година да бидат потпишани спогодби за социјално осигурување со многу значајни земји (Германија, Холандија), каде што имаме голем број на можни корисници на ова право пред се поради големиот број граѓани, државјани на РМ кои што работат во

тие држави. Вчера го започнавме процесот со Шведска, овие денови ќе го отпочнеме со Италија, така што не се работи за голем број на луѓе, меѓутоа се работи за едно право кое што мора да им биде обезбедено на нашите граѓани, меѓутоа врз основа на договори за социјално осигурување. Еден таков договор ќе се најде на дневен ред уште на наредната седница, тоа е со Бугарија договор за социјално осигурување. Со ратификацијата на тие договори ќе може да бидат уживани и овие права.

Јас повеќе не би должел. Се надевам дека сите пратеници ќе го поддржат овој закон затоа што значи и зголемување на вкупната маса на средства за 84 милиони денари, 17% и зголемување на опфатот на корисници и еден посебен фокусиран однос кон една посебно ранлива категорија деца кои што примаат посебен додаток.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Замир Дика.

ЗАМИР ДИКА:

Почитувани колеги, почитуван министер дозволете ми да дадам едно мислење во однос на овој предлог-закон за изменување на Законот за заштита на децата.

Пред се би сакал да ја истакнам почитта која ја имам кон господинот Манасиевски, меѓутоа денес сме опозиција на позиција. Би сакал да коментирам едно негово објаснување со кое се вели дека овој закон воопшто не бил имплементиран затоа што недостигале подзаконските акти. Мојата логика вели доколку недостигале подзаконските акти тогаш зошто се вели измена на Законот. Подзаконските акти ги донесува самиот министер. Немало потреба да се донесуваат измени на законот. Ова образложение не држи според мене.

Токму нелогичноста на членовите на законот би сакал да го аргументирам. Повторно жалам што како парламентарна група токму за два закони многу значајни во социјалната сфера, имајќи предвид во каква економска ситуација се наоѓа Република Македонија и нејзините граѓани и потребата што ја имаат тие од оваа помош до идниот циклус на евентуално нивно вработување и подобрување на макроекономската ситуација, работни места и тн., ќе бидеме обврзани да гласаме против ваквите закони.

Јас со ќе се обидам да елаборирам зошто ние овие два закони ги третираме како многу значајни. Овој закон со постојниот закон кој беше усвоен 2000 година се регулира системот на заштита на децата. Заштитата на децата се реализира преку одредени права и форми за заштита на децата. Значи ова е основната задача на законот, меѓутоа со измените и дополнувањата на тие што се предложени се доведува под знак прашање, со оглед на фактот дека ние мислиме дека со овие измени на рестриктивен начин се врши ограничување и намалување на правата на децата кои го користат правото на детски додаток. Од членот 8 на аконот се вели дека во текот на реализацијата на детскиот додаток како деца за дете се смета лицето до 18 годишна возраст.

XI/1.-СП/ОМ

ЗАМИР ДИКА:(Продолжение)

Има право на детски додаток само доколку оди во редовно училиште, значи доколку редовно се школува. Мислам дека ова решение од аспект на Конвенцијата за правата на децата иј потписник е Република Македонија овој предлог се судира со оваа Конвенција затоа што ова право на децата се условува со фактот дали е на редовно школување или не. Додека со членот 16 се дефинираат категории на родители кои можат да го реализираат ова право за сопствените деца. Предлагачот на законот тука поаѓа дефинирајќи го статусот на родителот. Зависно од тој статус се дефинира дали одредено дете ќе има право на детски додаток. Мислиме

дека и при овој пристап се прави дискриминација на основните права на децата, а оваа обврска е содржана во Уставот во членот 42 затоа што со овој член државата на посебен начин е обврзана да ги заштитува децата и малолетните лица. Ние поаѓаме од статусот на родителите и ги дефинираме врз основа на нивниот статус правата на лицата за детски додаток.

Членот 19-а е поврзан со статусот на родителите и продолжуваат со еден ист пристап, а членот 20-а има тенденција овој детски додаток да се регулира со подзаконски акти. Членот 20-а вели дека Законот е тој што треба директно да ја пресметува основницата за пресметка на детски додаток. Ние мислиме дека на овој начин законот го комплицира начинот на имплементација на ова право.

Исто така членот 23 на постојниот Закон висината на детскиот додаток за деца до 15 годишна возраст од 5,5 се намалува на 4,69%, а за деца од 15 до 18 години од 8,50 на 7,30% се намалува.

Мислам дека ова намалување не заслужува коментар, јасно е дека се врши намалување на детски додаток за овие категории на деца.

Исто така членот 40 од Законот критериумите и условите за реализација на заштита на децата се регулира со акт кој го усвојува Владата. Значи, со постојниот Закон условите за реализација на правото се регулира со акт на член од Владата, а сега со измените овој член му го дава правото на министерот и министерот врз основа на своите сопствени убедувања ќе ги определува тие услови, критериуми за реализација на правата на децата и ние мислиме дека се многу значајни имајќи во предвид каква категорија на население тој закон засега. Не мислиме дека овие значајни критериуми и услови не треба да се определуваат само врз основа на убедувањето на министерот, туку да останат во надлежност на Владата. Повеќе говорам за пристапот, а не за техничкиот аспект, затоа што понатаму ќе се развие расправа во врска со текстот на законот.

Тоа е што се однесува во однос на пристапот на предлагачот на законот и за кој мислиме дека на рестриктивен начин се намалуваат правата за користење на детскиот додаток. Но, јас на посебен начин би сакал да се навратам на членот 23 и би сакал да цитирам тоа што го додава параграфот на членот 23 кој вели дека вкупната сума на детскиот додаток на деца за кои родителто го реализирал правото може да биде максимум 1800 денари. Јас мислам дека тука повторно кај нас како парламентарна група се јавува сомнеж дека можеби со ова решение на тенденциозен начин не потсетува на одредени решенија од комунистичкото време кога се правеше една дискриминација на оние семејства кои имаа повеќе од 3 деца.

И покрај фактот дека во образложението на законот предлагачот вели дека тоа нема врска со бројот на децата, дека не се дискриминираат семејства кои имаат две три деца, но сепак на перфиден начин токму тоа се спроведува со овој предлог. Да дадам еден пример. На пример еден родител има 2 деца до 15 годишна возраст и две деца до 18 годишна возраст кои одат на редовно школување и имаат право на детски додаток. Според овој предлог овој родител не може да добие повеќе од 1800 денари додека со постоечкиот закон усвоен во 2000 година истиот родител со 4 деца земал 2600 денари. За деца до 15 години примал по 500 денари за секое, а за другите 2 деца до 18 години по 800 денари за дете.

Значи, од една страна се оправдува дека тоа не ги засега родителите кои имаат повеќе од 3 деца, а од друга страна со еден многу практичен пример се гледа дека се дискриминираат семејствата кои имаат повеќе од 3 деца.

Како сега да не се сомневаме дека има тенденција да ни се вратат комунистичките времиња, пред воените времиња, пред конфликтните времиња и времињата пред склучувањето на Рамковниот договор. Жалам, но овој аргумент е многу силен за да се сомневаме и ние као

парламентарна група многу одблиску ја следиме имплементацијата на овие два закони и нема да дозволием времето да се врати назад.

Доколку на предлагачот не му е јасно или на некои министри дека помина времето кога можеа да ги намалуваат правата на албанците дека не можат да ги вратат старите решенија кои се покажаа како неконзистентни. (Реакција од страна на пратениците).

Јас се извинувам колеги, можеби малку ви е жал што го кажувам, но прашајте ги тие семејства што имаат повеќе од 4 деца ќе ја видите нивната реакција. Јас имам само едно дете, овој закон не е за мене затоа апослушајте ги и други спротивни мислења од вашите. Ние сето ова го правиме со една многу добра причина со цел законот да се третира од повеќе аспекти и да си докажеме едни на други дека никој нема да биде дискриминиран со овој закон и јас ова право до последен момент ќе го искористам, во тоа да бидете убедени.

Ова не го правам само за албанските семејства, еве имаме пример и со четирите деца близнаци кои се родија во Вевчани, се прави природна дискриминација не само кон албанците, но општата дискриминација на албанците направила да имаат повеќе деца и ова е резултат на тоа.

Вие господа министри и парламентарната коалиција ве потсетувам дека треба со повеќе чувствителност, со повеќе сенс, со поголема одговорност да пристапите кон проблемите кои потпаѓаат под категоријата на овие многу чувствителни меѓуетнички прашања. Ние не се радуваме кога ги правиме овие обвинувања, едноставно тие доаѓаат од нашите маки и скршени срца. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине Дика кога го зборувавте тоа не само на тие на кои упативте, туку и целата ваша пратеничка група се смееше затоа што навистина сте виртуоз во се да најдете Рамковен договор и меѓуетнички

односи. Овде едноставно ги нема и немојте да барате таму кај што нема. Нема никакви обврски од Рамковниот договор за здравствена заштита на деца, немојте да не ставате во ситуација дека е дел од Рамковниот договор, јас сум должен да укажам на тоа.

Има збор господинот Караџоски.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Почитуван претседателе дозволете ми накратко да го искажам ставот на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ по однос на овој закон.

За разлика од претходната точка за која кажавме како ќе гласаме и гласавме така, за оваа точка на дневен ред пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ ќе се изјасни позитивно и ќе го подржи овој закон иако можеби ако го анализираме законот ќе видиме дека со воведување на измена на еден член во категоријата на примачи на детски додаток до 18 години со воведување на терминот-доколку е на редовно школување се намалува таа бројка од милијарда и петстотини илјади денари, иако тој дел како колегата Замир Дика коментираше дека има рестриктивен дел факт е дека им претходната власт, го кажа министерот, на одреден начин не го применувала законот онака како што бил предвиден токму во оваа одредба со подзаконски акти што очигледно кажувало дека едноставно се немало пари, а желба постоела. Факт е дека и оваа Влада може да има желба, но факт е дека нема пари и мора да анајде решение. Овој пат господине министри нема да кажам дека тоа е храброст сепак е доблест да се направи законски проект да не се продолжи со практиката на 2 години од применување на подзаконски акти добро е да се регулира со закон, но фактички е регулирано тоа што претходната Влада го правела. Единствено висината на надоместоците се движат тука за првите две категории, а позитивно е зголемувањето на хендикепираните категории на деца каде вие искажавте процент од 20%, колку што можев да слушнам, а од

образложението гледам дека се зголемува над 27%, а било 26,30, а вкупниот износ 17%, така ве сватив. оа е однос на 488 илјади спрема 582. Значи поединечно е 0,7% на секој, барем така ве разбрав. Но, не е битно во секој случај заради таа категорија на лица за кои овој пат се зголемува износот и сумата би била 3 илајди денари и применувајќи ги сите овие одредби кои се применувале вак аили онака од претходната Влада нашиот став е дека ќе го подржиме овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предалгам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата.

Ве молам да гласаме?

Гласале вкупно 71 пратеник, 68 за, 3 воздржани, никој против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојув апредлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме?

Гласале 60 пратеници, а во салата има повеќе од 70 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворма претрес по текстот на Предлогот на законот.

ратеникот Зоран Томиќ поднесе амандман на член 2 став 1 за додавање нова точка 7-а по точката 7, по кој Владата не се произнела.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 2 став 2 и на член 7 став 2, со кои се согласил претставникот на Владата и тие стануваат составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 2 став 1 за додавање на нова точка 7-а, по точката 7, поднесен од пратеникот Зоран Томиќ.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе за амандманот.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ

Амандманот се прифаќа и тој станува составен дел на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор?

Госпоѓа Каролина Ристова бара збор.

КАРОЛИНА РИСТОВА:

Почитуван господине претседателе на Собранието, почитувани претставници на Владата, почитувани колеги и колешки,

Сакам по основ на Предлогот на законот најпрвин генерално да ја изразам мојата поддршка за донесување на овој закон односно на Законот за заштита на децата и да поставам некои прашања до министерот кои мене лично би ми се разјасниле некои прашања за да ми биде јасно за што точно гласам.

Најпрвин мојата генерална поддршка конкретно за решенијата во Законот ќе ги сконцентрирам на три пункта. Најпрвин сметам дека со овој закон навистина се создаваат подобри, попрецизни правни решенија во однос на заштитата на децата, пред се, во однос на правото на детски додаток што мислам дека е многу значајно од аспект на практичната примена на овие решенија, а воедно овие решенија се економски, рационални и оперативни.

Ова е многу суштинско од аспект на уставно загарантираната заштита на децата, значи таа веќе не претставува, според мене , со овие решенија само гола декларација која потоа ќе се изгуби низ некакви законски бизарни или неприменливи решенија и аргументи, туку навистина ќе стане реалност.

Внимателно го слушав излагањето на господинот министер , мислев дека е тоа интенција на Владата.

Втората причина за мојата поддршка е чисто од практична природа за самите граѓани. Мислам дека нема пратеник кој не познава некој свој сограѓанин , пријател, роднина, па и во текот на изборната кампања кога ние жените кандидатки за пратеници се собиравме со граѓаните, проблемите и фрустрациите кои произлегуваат од оваа сфера се големи така што мислам дека со овие нови законски решенија на едно практично ниво ќе придонесеме да се намали ова незадоволство и фрустрации кои се јавуваат во реалноста. Мислам, во целина големо ми е задоволството што токму на оваа седница на Собранието имаме еден пакет на закони не само од сферата на човековите слободи и права, туку што на најдиректен начин се влијае на секојдневната вообичаена живеачка на нашите граѓани.

Третата причина поради која сакам да го поздравам овој закон е воведувањето на она што го забележав во образложението и што мислам дека треба да се навикнуваме, тоа е таму каде што се вели со измените на членот 17 и 22 алинеја 2 од Законот се испочитуваат одредбите за Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европската заедница и нивните земји членки. Очигледно дека Министерството го носи својот дел од товарот за усогласување на нашето законодавство со европското, а единствено овде би сугерирала во иднина законските проекти што доаѓаат во Парламентот, а кога значат усогласување било со Спогодбата или воопшто со европското законодавство директно да кажат на кои членови од Спогодбата се врши

усогласување чисто за нас како пратеници да ни се олесни законодавната дејност.

Конкретно тука би го поставила првото прашање на кои решенија од Спогодбата за стабилизација и асоцијација се однесува усогласувањето.

Кога станува збор за конкретните решенија содржани во Законот и кои мислам дека токму по Предлог законот требаше да се дискутираат, јас во иднина би апелирала господине претседателе да им укажувате на пратениците за разликата какви треба да бидат дискусиите по Предлогот за донесување на закон и по Предлогот на законот затоа што многумина дискутираат по конкретните решенија во првиот дел кога требаше да се дискутира за Предлогот за донесување на закон, сепак ќе дискутирам за конкретните решенија во оваа фаза односно во делот на Предлогот на законот. Најпрвин би сакала да го поздравам донесувањето на членот 5 со кој практично се додава нов член односно член 19-а од Законот со кој подетално во комбинација со членот 19 ќе се регулира по прецизно прашањето на кои деца им следува детски додаток. Ова го кажувам од аспект на применливоста на законот, на законските решенија, мислам дека претходното решение беше многу воопштено и мислам дека во праксата се губело низ бирократските процедури, а меѓу другото со тоа се намалуваат дискреционите овластувања во работењето.

Второто решение би сакала посебно да го поздравам исто така од практични причини, од причини на намалување на дискреционите овластувања, станува збор за новиот член 20-а со кој се определуваат граничните износи на просечните месечни семејни примања по член на семејство. За јавноста е добро да се дискутира дека станува збор за 16% од просечната плата исплатена по вработен во Република Македонија во првата половина од претходната година, а за самохран родител 32% од просечната плата. Сметам дека ова е одлично решение односно многу подобро од задржување само на старото решение кое без ова ново

дополнување кажуваше дека само материјалната состојба на семејството ќе се утврдува врз основа на приходи и примања кои ги остварува семејството и бројот на членовите на семејството без притоа јасно да бидат утврдени некакви параметри за тоа како ќе се врши ова утврдување во пракса.

Она што претставува мое сознание во пракса се создаваа многу злоупотреби и во таа смисла не би се согласила со пратеникот Замир Дика дека всушност со ова решение се комплицира примената односно интенцијата на законодавецот во смисла на правото на детски додаток, туку напротив мислам дека арбитрерноста и злоупотребите се намалуваат со намалувањето на дискрецијата.

На крајот имам неколку прашања, во однос на првото прашање се однесува на членовите 9 и 11 каде станува збор за процентите, јас од обраќањето на министерот колку што разбрав иако можеби во апсолутна смисла тие проценти се намалуваат реално ефективно сумата би била поголема, меѓутоа, како што добив впечаток на некои пратеници тоа сеуште не им е јасно, можеби министерот повторно би можел ова да го образложи.

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

**од Првото продолжение на Дванаесеттата седница на Собранието
на Република Македонија, одржана на 11 март 2003 година**

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 11,15 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше Никола Поповски, претседател на Собранието на Република Македонија.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Дами и господа пратеници,

Продолжуваме со работа по Дванаесеттата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Илија Србиновски, Петар Наумовски и Сашко Кедев ме известија дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Продолжуваме со третата точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства, со Предлог на закон.

Претресот по Предлогот за донесување на закон е заклучен.

(Пратеникот Фатмир Асани бара збор процедурално).

Пред да Ви дадам збор процедурално, дозволете прво да утврдиме колку пратеници се присутни во салата.

(По пребројувањето на присутните пратеници од страна на службите).

Во салата се присутни 73 пратеници.

Пред да преминеме на гласање, господинот Асани бара збор процедурално.

ФАТМИР АСАНИ:

Господине претседателе, имаме точни информации од теренот дека полицијата ги малтретира и манифестира невидена бруталност кон

невините граѓани од с. Сопот, Кумановско, надминувајќи ги своите компетенции. Добивме доста докази за тепање албански граѓани.

Затоа, барам веднаш да се прекине со оваа полициска акција спрема граѓаните албанци, затоа што со таквата полициска акција се врши директен атак врз мировниот процес.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Процедурално, има збор г. Замир Дика.

ЗАМИР ДИКА:

Ја користам оваа можност за да ја објаснам позицијата на нашата парламентарна група во однос на тоа како ќе гласаме.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Исто така, искористете го правото да кажете, бидејќи паузата вчера вие ја баравте по истиот основ.

ЗАМИР ДИКА:

Ова се надоврзува на паузата која ја баравме вчера. Значи, ќе говорам за позицијата на Парламентарната група на ДПА.

Би сакал да кажам дека позијата која Парламентарната група на ДПА ќе ја има денес во врска со Предлогот на измените на законот, не поаѓа од идеата на губитник, од позицијата апсолутен губитник или победник во никој случај и искрено цениме дека помирувањето, враќањето на довербата и институционалната интеграција на албанците во сите области од животот е неповратлив процес. Рамковниот договор и Законот за амнестија создаваат основа за изградба на едно демократско општество и амбиент за национална еднаквост. Во рамките на нашите обиди за

давање на наш придонес во овие наши принципиелни ставови ќе предложиме едно решение за надминување на сегашната ситуација.

Би побарал уште еднаш пред да се гласа од страна на министерот и на Владата, тие да го послушаат овој апел и да го повлечат Предлогот на законот, а на првата владина седница да се предложи закон за парична компензација и посебни услови за семејствата на жртвите од овој конфликт.

Освен оваа категорија, со која се занимава овој закон, би сакал да потсетам и на жртвите од семејството Зумбери од Слупчани, меѓу кои имаше и жени и деца, како и во Љуботен, Порој итн. Сите овие жртви, во најголем број цивилни, мислам дека кон нивните семејства државата треба да покаже еднаква грижа кон сите семејства што имале загуби. Мислам дека само на овој начин ќе обезбедиме соодветен и еднаков пристап кон сите граѓани на кои еднакво им е нанесена штета во текот на овој конфликт.

Ова е апел кој го упатуваме до министерот и Владата и доколку законот не се повлече, ќе бидеме принудени да гласаме против овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Се разбира, претставникот на Владата може да направи така како што размислува.

Бидејќи никој друг не бара збор, го ставам на усвојување следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласеле 83 пратеници, од кои 65 за, 1 воздржано и 17 против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласал 81 пратеник, од кои 66 за, 2 воздржано и 13 против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно-правната комисија поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а ставови 3 и 5, со кои се согласил претставникот на Владата и тој е составен дел на Предлогот на законот.

Пратеникот Зоран Томиќ поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Љупчо Мешков поднесе амандман на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, по кој Владата исто така не се произнела.

Како што видовте, двата амандмани се со иста содржина и затоа ќе водиме единствен претрес по тие два амандмани.

Отворам претрес по амандманите на член 1 во новиот член 16-а за бришење на ставот 3, поднесени како истоветен амандман од пратениците Зоран Томиќ и Љупчо Мешков.

Прво го молам претставникот на Владата да се произнесе по амандманот.

Има збор господинот Јован Манасијевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Со оглед дека амандманот се прифати, тој е составен дел на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на законот.

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да се изјасниме.

(По гласањето)

Гласале 85 пратеници, од кои 69 за, 1 воздржано и 15 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за дополнување на Законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства.

Почитувани пратеници,

Предлагам да продолжиме со работа по точка 7 од дневниот ред, затоа што тука е господинот Кокароски, претставник на Министерството за финансии, кој има обврски, за да можеме да завршиме со таа точка, а по овој закон нема поднесено ниту еден амандман. Се состои од еден член. После ќе се вратиме на другите закони од дневниот ред.

Претпоставувам дека се согласуваме да продолжиме со расправа по оваа точка.

Приминуваме на седмата точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за престанување на важењето на Законот за

конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон со Предлогот на закон и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за престанување на важењето на Законот за конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 75 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 78 пратеници, од кои 71 за и 1 против.

Констатирам дека заклучокот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон е усвоен.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани начлен 1 и на член 2, со кои се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 68 пратеници, 67 за, никој не се воздржа, 1 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за престанување на важењето на Законот за конверзија и замена на дел од долгот на Владата на Република Македонија кон Владата на Соединетите Американски Држави во проекти со развојни цели преку предвремена отплата и отпишување.

Продолжуваме по дневниот ред.

Преминуваме на 4 точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон со Предлогот на закон и Извештајот на Законодавно-правната комисија ви се доставени.

Отворам претрес по предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор?

Господинот Манасијевски ќе има воведно излагање.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Како што ви е познато, со законот за социјална заштита се дефинирани неколку режими на помош на социјално загрозените семејства

и поединци. Тоа се: постојаната парична помош, еднократната парична помош, социјална помош и паричниот надомест за помош и нега од друго лице.

Она што е битно за еден ваков систем и за сите други системи, каде што во рамките на еден систем имаме повеќе режиме на кеш исплати до социјално загрозените семејства е битно да има внатрешна рамнотежа, односно сооднос меѓу овие различни нивоа на режими на парична помош до социјално загорозените семејства.

Анализата што ја направи Министерството за труд и социјална политика за последните три години, за 2000, 2001 и 2002 година, покажа дека кај едно од овие права со драстично и комплетно нелогично зголемениот износ на парични средства и број на корисници всушност внатрешната рамнотежа и баланс меѓу различните типови на социјална помош е дисторзирана и целиот систем, неговата праведност, неговиот фер однос и неговата селективност е доведена во прашање.

Имено, за што се работи?

Со амандман од пратеник, усвоен во Парламентот во февруари 2000 година, дотогашната позиција во Законот за социјална заштита е зголемена за преку 1/3. Имено, од 21% од просечната плата на 30% од просечната плата и како резултат на ова зголемување движењата во бројот на корисниците на оваа категорија се следните: од 12 илјади во 1999 година на 20 300 во 2002 година. Значи, еден драстичен пораст кој никако не може да биде оправдан со реални и вистински потреби на корисниците.

Оттаму, анализата што беше направена во Министерството и во Владата укажа дека токму ваквата висина на овој надоместок, која е како што реков неизбалансирана со другите висини на другите режими на социјална помош, доведе до далеку поголема заинтересираност за ова право и всушност до ситуации на злоупотреба на ова право.

Оттаму, со овие измени и дополнувања на законот, Владата предлага две решенија со кои ќе се обиде да ги санира последиците од таквиот неконтролиран раст во сферата на ова право. Едната од тие промени е зголемената улога на Центарот за социјална работа и на социјалниот работник, кој со овој закон се обврзува на задолжително изготвување на мислење за оправданоста на барањето за овој паричен надоместок. Имено, досега целата процедура беше сместена во Комисијата при Фондот за пензиско и инвалидско осигурување. Таа Комисија ги третира и одлучува по барањата за инвалидски пензии. Всушност, таа Комисија одлучува според постојната регулатива и за овој тип надоместок. Бидејќи е презафатена, овој вид надоместок, за жал, го решава преку викендите со многу помала внимателност и како резултат на тоа и на зголемениот износ на паричниот надоместок, оваа бројка во изминатите три години неконтролирано порасно и ја загрози смислата и на другите типови социјална помош.

Оттаму, како што реков, се зајакнува улогата на социјалниот работник, кој со непосреден увид на лице место, кој ќе биде задолжително инкорпориран во донесувањето на финалното мислење, со тоа сметаме дека фер третманот и праведниот третман во однос на апликантите ќе биде далеку поизразен.

И втората промена, бидејќи како што посочив, главниот мотивирачки фактор за апликантите е висината, која во овој момент изнесува 3500 денари, таа е дури за цели 30% поголема и од просечната социјална помош во државата, се јави потреба и за промена на ваквото законско решение, односно наместо досегашните фиксни 30%, сега воведуваме можност која дополнително ќе биде регулирана со Правилник со посебни критериуми, таа висина да се движи од 20 до 30%. Значи, нешто меѓу претходното и сегашното законско решение.

Тука уште еднаш би сакал да посочам дека промената на законското решение никогаш не била позиција ниту на претходната Влада, туку со амандман на пратеник е нарушен тој износ.

Инаку, во однос на ова прашање, како и во однос на другите прашања од делокругот на меѓусебниот сооднос и таргетирањето што се врши со овие различни 4 системи на социјална помош, сакам да ви соопштам дека во тек се поопсежни анализи, во кои се вклучени повеќе консултанти и од Европската унија и од Светската банка и всушност во декември месец, како дел од оперативната програма за децентрализација на власта, ние ќе имаме нужни промени на истиот овој закон, кои ќе бидат мотивирани од решенијата што ќе произлезат со програмите за децентрализација на власта, така што Владата внимателно ќе ги следи консеквенците од ова решение од овие измени што сега ги предлага. Очекуваме тие да дадат резултати и доколку не дадат резултати, ќе се применат и други мерки, меѓутоа, како што реков, во рамките на таа поопсежна анализа што Владата ја прави во соработка со овие институции за поправедно таргетирање на корисниците на социјална помош.

Инаку, за илустрација, секогаш е добро да имаме компаративен увид. Државите што имаат вакво прво, како што е паричниот надоместок за нега на друго лице, тој е значително помал, на пример, во Хрватска која има доста сличен систем на социјална заштита на нашиот за социјални давања и тој изнесува 11% од просечната плата. Тука со оваа бројка од 30% тој се јавува, како што веќе реков, како директен причинител за дисторзија меѓу овие различни типови на социјална помош. И уште еден дополнителен аргумент, буџетски аргумент. Во рамките на вкупните трошоци за реализирање на овие 4 типа на режими на социјална помош, кои за 2002 година изнесуваа околу 3,4 милијарди денари, всушност туѓата нега на овој надоместок отидоа 58 милиони денари, а на главниот инструмент на социјалната помош 2,4 милијарди денари.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ: (Продолжение)

Се надеваме дека со ваквото решение, дека дел од тие дисторзии што сега ги имаме ќе бидат испеглани и дека ќе имаме понормален сооднос во рамките на овие четири типа, четири режими на социјална помош.

Инаку, внатре во оваа скала од 20 до 30% со рамките на посебен акт што ќе биде донесен најдоцна шест месеци од носењето на овој закон, меѓутоа, со сигурност можам да ви кажам дека тоа ќе се случи многу порано, врз основа на изготвени лекарски мислења ќе се пристапи кон скалирање на ова право. Така што врз основа на прецизни дијагнози зајакнати со непосредниот увид на социјалниот работник ќе може точно да се определи која категорија на корисници кој точен надоместок вака дефиниран меѓу 20 и 30% од просечната плата ќе го добие.

Со надеж дека ќе ги подржите овие измени и дополнувања, ви благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Отворам расправа.

За збор се јави господиот Ристе Бислимовски.

РИСТЕ БИСЛИМОСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги, почитувани претставници од Владата,

Пред нас се одредени изменувања и дополнувања на Законот за социјална заштита и со овие измени се зафаќа само еден сегмент, сегментот на доуредувње на правото за остварување додаток за неа и

помош од друго лице. Причините за донесување на овие измени пред се произлегуваат од еден објективен момент, а тоа е заради новиот начин на прикажување на просечната плата во Република Македонија и податоците што ги дава Државниот завод за статистика и тука нема што.

Меѓутоа, втората причина, во еден дел министерот образложи какви биле состојбите. Јас сакам да се осврнам малку токму на овој дел. Наиме, втората причина можеби произлегува пред се од алармантно зголемениот број на нови корисници во последниот период. Ако некаде пред четири години ова право го користеле околу 10.700 корисници, во 2002 година нивниот број станал 20.300, како што стои во текстот на предлогот. Се разбира, се би било во ред, ако ова право се остварувало врз основа на објективно утврдени критериуми и ако ова право и овој паричен надоместок стигнувал онаму каде навистина има потреба. Сигурно е дека овие граѓани со нарушена здравствена состојба кои што не можат да водат сметка за најосновните елементарни животни потреби и те како им е потребно ова право. Но, веројатно со разводнувањето на критериумите со одредени слабости во одредбите од Законот за социјална заштита, надлежниот орган може да се констатира дека и не бил должен да води малку поголема сметка кој се го остварува ова право.

Со предложените измени кои треба да се подржат сега веќе се воспоставува малку поголем ред и надлежните органи, пред се, Центарот за социјална работа не ќе може ниедно право да си оствари доколку негов претставник не изврши увид на лице место и не го погледа добро барателот, односно потенцијалниот корисник на ова право. И сето тоа е добро. Меѓутоа, веројатно за да побрзо се санираат одредени слабости кои што се појавиле во текот на примената на Законот, во еден дел од постапката онаму каде што учествуваат стручњаци од областа на медицината, за тоа министерот разговараше и зборуваше и се виде на

каков начин се води постапката. Мислам дека сега со овие предлози до крај не се решава тоа отворено прашање, односно не се санира таа слабост. Но, како и да е, подобро е што е можно побрзо да се реагира и постапно сите отворени прашања да се решаваат. Неспорно е дека измените треба да се подржат и јас сигурно дека ќе ги подржам. Меѓутоа, во оваа прилика треба да се спомене дека во одреден разумен рок во Министерството веројатно треба да се размислува за малку посериозен период, или малку подобро доуредување на остварувањето на правото на додаток и нега и помош од друго лице. Кога го зборувам ова пред се сметам дека во фазата на подготовките на евентуално новите измени кои очекувам дека навистина ќе дојдат, треба повеќе да се вклучи и медицинската наука. Веројатно треба да се предвидат одредени стандарди и критериуми кои што ќе го олеснат остварувањето на ова право и кои што ќе овозможат ова право да го користи оној кој навистина има потреба од него.

И на крајот ќе завршам со ова, веројатно со создавањето на новиот концепт и утврдувањето на надлежностите на локалната самоуправа, можеби треба веќе и од сега да се размислува дека ова право треба да се симне на тоа ниво, на ниво на локална самоуправа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави господинот Љупчо Мешков,

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Состојбите во врска со користењето на ова право се такви какви што и министерот во своето излагање ги кажа, а тоа е дека

алармантно од година во година се зголемува бројот на корисниците на паричен надоместок за помош и нега со што се разбира се зголемува и потрошувачката на финансиски средства од буџетот на државата, но се разбира не повеќе од она што е предвидено заради тоа што во позицијата во буџетот не стои посебно, не се овие социјални права посебно издвоени, туку се како една заедничка потрошувачка и се разбира дека постои потреба од преземање на соодветни мерки како би можело некако оваа состојба во потрошувачката да се надмине, неповолна состојба во поглед на ангажирањето на финансиски средства од буџетот. Меѓутоа, мора да се напомене притоа дека големиот број на корисници на паричен надоместок за помош и нега не треба да биде единствената причина заради запалување на светлото на алармот, заради тоа што тие луѓе, тие права и тој обем на права го оствариле согласно постојните законски прописи.

Сега она што како главно прашање се постапува кај мене, а тоа е прашањето дали со предложените мерки сега за измена на законот ќе се постигне целта што сака предлагачот да ја постигне. Ако се прашувам јас, а мене никој се разбира не ме прашува, јас мислам дека, не. Затоа што предложените решенија мислам дека нема да ги дадат оние резултати што се очекуваат да се добијат од следните причини.

Прво, социјалниот работник кој треба да биде филтер за поднесените барања кои треба потоа да бидат доставени до комисиите за да оценат работна способност. Тие барања се барања на луѓе кои што не можат да ги обавуваат своите основни животни потреби. Значи, треба некое стручно лице, или доктор тоа да го оцени, а самиот социјален работник мислам дека не ќе може да ја спречи постапката која е покрената по барањето. Затоа што ако тој оцени дека тоа барање не треба да оди понатаму во процедура, би било погрешно, мислам во основа, затоа што по секое барање мора да се спроведе процедура и постапка која што е

предвидена со законот. Значи, финансискиот ефект би можел да се постигне само доколку остане членот 5 онаков каков што е, за кој имам поднесено амандман, односно да може евентуално понеповолното право што би го предвидел овој закон да се примени на постојните 20.000 корисници на пензија со што се разбира би се направила заштеда во финансиските средства потребни за исплата на правото на паричен надоместок за помош и нега. По мене излезот треба да се бара на два начина, за кој едниот мислам дека и Министерството размислува а тоа е во понатамошниот период целосно надлежноста и за оценката на тоа кому му е потребно ова право да помине во сферата на социјалната заштита, наместо како што е сега во комисиите за оценка на работна способност при Фондот. Од причина што навистина заради преголемиот обем на работа на овие комисии, тие лекари навистина се принудени за време на викендот да го прават ова. И сега, не би сакал да ги критикувам до крај, дека тие несовесно си ја вршат работата. Меѓутоа, во секој случај факт е дека има одредени корисници на ова право кои што можеби во една подруга ситуација и со еден друг период кон оценката не би биле корисници на ова право. Со други зборови значи моја претпоставка е дека од постојниот број на корисници сигурно има одреден број кој што на еден, или друг начин дошле до ова право, а можеби не треба да го користат тоа право. И токму затоа мислам дека втората мерка која што исто така треба да биде преземена, тоа е можноста што Законот за пензиско и инвалидско осигурување ја дава во членот 131, а која за жал до сега од претходните министри не е многу користена, мислам само во една прилика а тоа е дека министерот има право да формира комисија од стручни лица кои што можат да извршат контрола на работењето на комисиите за оценка на работна способност и да ја проверат во одреден број случаи објективноста во носењето на наодите од страна на овие комисии. Реков дека тоа е сторено само еднаш пред неколку години и треба оваа можноста да се користи

заради тоа што доволно е од овие 20.000 корисници ако се утврди дека 500, или 1000 не треба да го користат ова право, се разбира дека заштедата ќе биде видна. Наместо тоа, со овој Закон се оди на една друга солуција, а тоа е преку членот 5 постојните корисници да продолжат да го користат ова право по постојниот закон. На прв поглед кога ќе се прочита таа одредба се мисли дека е сосема нормално постојните корисници да продолжат да го користат правото по овој закон. Меѓутоа, мора да се има во предвид дека тоа е стекнато право и оваа одредба само може да значи дека во случај кога ќе се донесат тие критериуми за кој амандманот е усвоен од страна на министерот, значи може да дојде само до намалување на обемот на ова право. Затоа што според постојниот закон тоа право е утврдено во висина од 30% од просечната плата. Значи, точно е кажано и тука нема никакво дискреционо право на министерот да одредува обем и висина на право, за разлика од сегашното решение каде што се предлага тој износ да биде најмалку 20%, а најмногу 30% со што му се дава едно дискреционо право така да се изразам, иако ќе има критериуми, обемот и висината на правото го одредува министерот. Таквото одредување може да биде само под 30%, значи не може да биде поповолно над 30% во поглед на постојното решение заради што слободно може да се заклучи дека користењето на правото по овој закон од постојните корисници може да биде само понеповолно. Во делот на предложените решенија исто така сметам дека обемот на правото и постапката може да биде пропишана исклучиво со закон, а не може да биде тоа право на министер да одредува висина и обем на право што е фактички спротивно и на она што беше заложба и на партиите да немаме зголемување на дискреционите права на носители на јавни функции, односно се што треба да се пропише како износ, како висина на право точно треба да биде предвидено со законот онака како што е и одредбата во постојниот закон, односно неизменетиот член. Се разбира по текстот на законот ќе зборуваме потоа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави госпоѓа Наташа Биковска.

НАТАША БИКОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, почитувани пратеници,

Преку мојот досегашен професионален ангажман во здравството имав прилика најнепосредно да ги согледам неправилностите во постапката при доделување на паричен надоместок за помош и нега од трето лице. И затоа сметам дека за надминување на овие пропусти сосема оправдано е донесувањето на законот за измени и дополнување на Законот за социјална заштита, односно допрецизирање на начинот и постапката за доделување на оваа парична помош. Не би сакала да се навраќам на начинот на кој се работеше, дури и во најосетливиот сектор, а тоа е социјалната заштита на граѓаните. Меѓутоа, сепак треба за некои работи да се проговори за да не ни се случува тоа повторно. Самиот факт дека во периодот од 1997 година до денес бројот на корисниците на помош и нега од друго лице е драстично зголемен, зборува дека постојат големи неправилности во доделувањето на истата. И при тоа покрај оние кои што согласно критериумите тоа го заслужуваат и им е неопходно, добиваа значаен предуслов за добивање на оваа парична помош беше и политичката и партиска припадност. И доколку Министерството за труд и социјална политика изготви анализа за зголемувањето на корисниците на паричниот надоместок од овој вид, сигурно ќе го добие податокот дека нивниот број најмногу е зголемен за време на изборите, односно истото е злоупотребувано за остварување на политички цели. Не смееме да

заборавиме дека социјалната заштита како организирана дејност од страна на државата за спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот, не треба и не смее да биде инструментализирана од ниту една политичка партија. Заради тоа, секоја сериозна и одговорна власт што се залага за социјална држава и социјална правда треба да овозможи социјалниот денар да припадне во вистински раце. А тоа е можно само преку прецизно утврдување и доследна примена на критериумите за остварување на правото на социјална помош. Убедена сум дека постои целосна оправданост за донесување на законот за измени и дополнувања на Законот за социјална заштита со што ќе се допрецизира законската регулатива и ќе се оневозможат досегашните неправилности.

Согласно член 30 од Законот за социјална заштита право за паричен надоместок за помош и нега од друго лице има лице кое не може самостојно да ги врши основните животни потреби. Утврдената законска рамка за определување на лицата кои можат да бидат корисници на оваа помош е доволно прецизна. Но, сепак, во практиката не беше доследно почитувана пред се поради самиот начин на кој се изготвуваше наодот, мислењето и оценката за потребата од помош и нега од трето лице. Имено, постоеја повеќе аномалии во постапката како што се: неодговорност работење на социјалните работници и пополнување на мнение од страна на матичните лекари во случај кога за истото не постоеше медицинска оправданост. Можеби пресудно беше што комисијата од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување која го имаше крајниот збор при доделување на оваа помош, не беше во можност почесто да биде присутна на теренот, а нејзините службени посети беа однапред најавени и пробивани.

Исто така, не постоеше ревизија на постојните корисници, иако тоа е предвидено со законската регулатива. Поради ваквиот начин на

работење бројот на корисниците на паричен надоместок за оваа помош од 1997 година до денес е дуплиран и изнесува 20.300 корисници. Оваа помош ја надминува висината на другите видови социјални помошти и направи дисбаланс во системот на социјални парични надоместоци. Поради тоа, соссема оправдано е и во потполност се сложувам со предлогот висината на износот да се димензионира, или поточно да изнесува не повеќе од 30%, но не помалку од 20% од просечната плата во Република Македонија.

III/1.-РД/НД

НАТАША БИКОВСКА: (Продолжение)

Со овој предло закон се доведува една друга, по мое убедување многу позитивна новина, што истата ја елаборираше и министерот за труд и социјална политика.

Имено, со измените на Законот содржан во член 2 од Предлог-законот, со измените на член 31 од Законот за социјална заштита, став 3 се воведува поголема партиципација во постапката , но и поголема одговорност на социјалните установи на определеното подрачје, преку задолжително вршење на увид, задолжително давање на мислење за оправданоста на барањето за паричен надоместок за помош и нега од друго лице.

На овој начин, убедена сум дека ќе се постигне зголемување на контролата и надминување на сите пропусти и трошењето на социјалниот денар, преку зголемување на одговорноста на овластените лица во центрите и преку зајакнување на соработката помеѓу социјалните установи, здравствните институции и сите други државни органи. Иако во самото образложение на предлог-законот стои дека главна цел е урамнотежување на висината на правото на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице со другите видови на помош, сметам дека главна придобивка ќе биде правилна, законита, транспарентна постапка за

доделување на оваа помош. Само на овој начин социјалниот денар ќе биде доделен токму на луѓето на кои тоа им е неопходно и на оние на кои тоа законски им припаѓа.

Верував и верувам во одговорноста на социјалните работници, кои со своето натамошно работење согласно Законот ќе овозможат отстранување на сите досегашни неправилности. А најмногу од се ќе признаат, верувам во етиката, моралот и професионализмот на лекарите. Сите овие институции заедно ќе овозможат беспрекорно функционирање на системот на социјална заштита и се надевам ќе се врати угледот на сите институции и истите ќе бидат ослободени од најразлични влијанија и притисоци. Можеби се потребни и посуштински измени, кои што ги наметна господинот колега пратеник Бислимовски за социјална заштита, но сметам дека со овој Предлог на закон сме голем чекор напред и неговата практична примена ќе овозможи остварување на уставното начело за социјална правда и сигурност на граѓаните на Република Македонија.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Орданчо Тасев.

ОРДАНЧО ТАСЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитувани претставници на Владата,

Пред нас е предлогот за донесување на закон за измена и дополнување на Законот за социјална заштита, со Предлог закон, односно закон кој со својата регулатива зафаќа една многу суптилна и крајно чувствителна материја т.е. област, а тоа е една категорија граѓани од РМ која што бројчана воопшто не е мала со тенденција тој број да се зголемува, имајќи ја предвид политиката на Владата, особено, во областа или во доменот на стопанската економија, што значи со тенденција тој број на социјални

случаи тој број се зголемува. А тоа е категорија на граѓани во Република Македонија со големи и тешки проблеми од материјална природа и затоа сметам дека овој закон кој што денеска го гледаме е од особено значење посебно за граѓаните од РМ со регулацијата на овој закон. Со последниот или со сега важечкиот закон за социјална заштита, како што е познато се утврдува висината на одделните видови на социјални права, како што се: тоа е правото на постојаната парична помош, на еднократна парична помош, паричниот надоместок за помош и нега од други лица и други видови на социјална помош, или други видови на социјална заштита.

При тоа, висината на социјалната парична помош се определуваше врз основа на просечните месечни плати во Република Македонија, во нестопанството односно од просекот од последните три месеци. Тоа беше досегашното решение. Ваквите податоци за исплата на личните доходи во поглед на просекот го даваше Заводот за статистика на РМ. Меѓутоа, почнувајќи од јануари 2001 година, Државниот завод за статистика, дава податоци за исплата на плати во Република Македонија збирно, односно и за стопанството и за нестопанството, така што нема засебни податоци. Тоа е согласно националната кодификација на дејностите, а тоа е во согласност со европската кодификација на дејности, со што всушност, и се напушти системот на податоци за стопанството и нестопанството. Значи сега во овој момент како стојат работите основ за пресметување за висината на правото за парите од надоместок, по основ на социјални права е просечно исплатената плата во Република Македонија независно од дејностите, значи тоа е збирно.

Втората битна промена со овој предлог закон за измени и дополнувања е правото на паричен надоместок за помош и нега од други лица, а заради драстично зголемен број на вакви корисници е задолжено да изготвува мислење Центарот за социјални работи, каде што се вршат и

директни увиди за да се види фактичката состојба на секој поединечен случај.

Според аналитичките проценки кои се направени од 1997 година кога има 10.700 корисници и 2000 година кога има 20.300 корисници, значи имаме десет илјади корисници повеќе, присутен е еден тренд на апсолутно зголемување на бројот на корисниците на овој вид социјална помош. Сето тоа е како што знаеме товар на буџетот и е во една диспропорција со користењето на другите видови на социјална помош. Затоа, за да се избегне оваа диспропорција и негативните консеквенци по буџетот се направи едно ограничување, каде што најнискиот износ е определена стапката од 20% од просечната исплатена плата во Република Македонија, а највисоката е 30%. Притоа, начинот на остварувањето на ова право, како и неговата висина се определува со акт на министерот за труд и социјална политика. Тоа се од прилика побитните новини кои што се предлагаат со овој Предлог на закон. Меѓутоа, се поставува прашањето што сега се постигнува со овие извори.

Прво, Државниот завод за статистика значи како што рековме објавува збирни податоци за исплатени плати, а не поединечно за стопанство и нестопанство во Република Македонија. Потоа, ваквиот начин на утврдувањето на исплата на платите се во согласност, според Предлог-законот со европската класификација на дејноста и е основ за пресметување на паричната помош во Република Македонија. Ваквиот начин на исплата според образложението во Предлог законот нема да значи некој поголем дебаланс на социјалните права, затоа што разликите во платите, кои што се исплатуваат во нестопанството и во Републиката не се поголеми и тие разлики се не поголеми од 2%. До тука, ако е така, како што е тоа во Предлог законот не би требало да има некакви дилеми, но за мене има повеќе можности во врска со понуденото решение во измените со овој предлог.

Прва дилема за мене тоа се субјектите кои ја даваат помошта и негата на корисниците на оваа социјална помош. Имено, кој треба да биде ангажиран за таа нега, дали тоа треба да бидат блиски роднини, или тоа треба да биде некои други физички лица.

Имено, ако се има предвид дека вкупно преку 20 илјади лица примаат таква парична помош за нега, тоа значи ако таа нега ја пружат невработени лица, кои не примаат други парични средства или лични доходи, би можело да се намали колку толку социјалата за некаде околу 20 илјди лица. Значи, сметам дека во оваа насока Предлог законот требаше да биде насочен и да се поведе сметка за овој момент за вакви работи да бидат ангажирани лица кои што немаат ниту работен ангажман, ниту пак примаат било какви лични примања, независно дали се во родбински врски, или не се во родбински врски со примателите на оваа социјална помош за разлика од сегашната ситуација, каде што во најголемиот број на ситуации оваа нега ја пружат блиски роднини на негувните лица и кои што имаат и други дополнителни извори на приходи.

Дискутабилен е исто тала и ставот 5 кој се додава на членот 61 во кој начинот на остварувањето на правото на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице, како и висината на износот на ова право со акт ќе го определува министерот за труд и социјална политика. Тоа е во исклучиво право и во исклучива надлежност на министерот за труд и социјална политика, што за мене е неприфатлива работа.

Сметам дека прво постапката на тој начин се усложнува, а со тоа веројатно ќе биде реализирана и намерата на Владата да удри и на оваа категорија на граѓани, така што корисниците на социјалната помош да се намалат некаде на 50%. Ако со ова се има предвид и критериумите кои сега се наметнати, тоа е во прашање за поседување на струјомери за платени белешки, за посед на моторни возила, потоа за крупен добиток, за други имотни блага и тн. Значи едноставно тоа се ограничувачки

рестриктивни критериуми, кои што одат на штета на корисниците на оваа социјална помош.

Во однос на критериумите за добивање социјална помош сметам дека тие треба да бидат малку полиберални, да не се однесуваат рестриктивно и лимитирачки кон оваа категорија на граѓани, а намерата тука е сосема јасна, значи да се намали бројот на корисници на социјална помош, заради рестриктивниот буџет на Република Македонија, кој што веројатно ќе го гледаме на наредната седница.

Рестрицијата сметам дека не треба да падне на оваа категорија на граѓани, напротив тоа се хендикепирани лица, на кои всушност им треба да им го зголемуваме комодитетот на некој начин барем малку од малку да им компензираме и да се чувствуваат рамноправни и незаборевени од страна на нас и од страна на општеството.

Сметам дека стапката во буџетот за оваа намена треба да се зголеми, зашто со поголем буџет, се поголем број на граѓани се придружуваат кон категоријата на сиромашни граѓани, без егзистенција, а економијата како сега се движи, односно стопанството во државата не даваат некоја гаранција дека овие луѓе ќе можат продуктивно да бидат вработени. Со намерата на Владата преку овој закон да се штеди на товар на социјалците и корисниците на социјална помош да се намалат за 50% сметам дека социјалниот мир во Република Македонија ќе биде нарушен, прашање на време е кога тој социјален мир ќе експлодира. Од тие причини и заради рестриктивниот карактер на тој закон кој дава можност за волонтаризам во неговата примена и толкување, како и заради прагматичната политика на Владата демонстрирана преку примена на овој закон, јас нема да гласам за овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Илијаз Халими.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ;

Почитуван претседателе, почитувани колеги, господине министер, во неможноста во врска со овој Предлог закон да дискутираме, да дојдеме до заеднички став во Комисијата, за причини кои што ги образложи вчера, јас ова ќе го направам во рамките на оваа парламентарна сеанса.

Со новиот текст на законот од аспект на реализацијата на правото на компензација во однос на други лица се потенцира причината поради што се димензионира висината на паричните средства, кои што не смее да бидат помали од 20% или поголеми од 30% од просечната плата во Република Македонија.

Причините кои треба да се изнесат во Предлог-законот за кој треба да се направи оваа измена се нагласува зголемениот број на корисниците на ова право и непрецизности во процедурата се вклучува обврзувачка подготвеност за исправноста на барањето за понепосредната инспекција, со една единствена цел, да се види реалната состојба и да се нагласат сите оние работи кои луѓето имаат право да добијат таква компензација во парични средства. Се нагласува дека со правото за помош и грижа од друго лице ја надминува висината на другите вид социјална помош со парични средства која се појавува како негативна последица.

Кога сме кај првата причина за измена на овој закон, поточно кога зголемувањето на бројот на корисниците на ова право се поврзува со непрецизности во процедурата и кога како промена се вклучува и обврзувачко мислење за оправданост на ова барање после директната инспекција, со цел да се утврди фактичката реалност, би истакнал дека кај постоечкиот закон за социјална заштита, односно во членот 31 се вели: констатација, оценка и мислење за потреба за помош и грижа за друго лице дава професионалната комисија за оценка на работата во рамките на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување. Понатаму во истиот член се

вели дека Центарот за социјална работа подготвува мислења за оправданоста на барањето за компензација во парични средства и тоа го доставува до професионалниот орган. Посебното истакнување за инспекција и обврзувачко давање на мислење е оправдување кое го дава предлагачот на законот со цел пред јавноста да истакне дека се соочуваме со случаи со кој лица не можат да го реализираат ова право. Имајќи предвид дека сето ова има врска со граѓаните, имам обврска да ви кажам на граѓаните и на корисниците на тоа право дека ова образложение не е точно, затоа што во постоечкиот закон, односно во членот 31 параграф 3, каде Центарот за социјални работи доставува мислења за потребата да се добие ова право доста јасно кажува дека овој центар за социјална работа тоа го прави и сега.

Изгледа дека на министерот не му се многу јасни обврските на социјалните работници, односно секој социјален работник пред да донесе одлука за било кое социјално право претходно врши инспекција во семејството и врз основа на таа инспекција тој дава мислење за конкретниот случај. Доколку предлагачот на законот мисли дека во овој дел има пропусти, тој треба тие пропусти да ги санкционира, а не да ја намали висината на правото. Како друг аргумент дека во реализацијата на ова право не може да се дозволат прецизности и големи злоупотреби се наоѓа и во тоа дека ова право се заснова врз основа на медицинска дијагноза во законот за социјална помош. Исто така се истакнува кој можат да го користат ова право. Тоа е за постари лица и за инвалидни лица, кои не се во состојба да се грижат за самите себе и имаат потреба од помош и грижа со цел да ги задоволат своите потреби. Висината на ова право во последниот месец е 3870 денари односно 30% од просечната плата. Имајќи ги предвид категориите на лицата кои можат да го реализираат тоа право многу е јасно дека Владата сака да штеди и тоа кај најзагрозената популација, односно кај пензионерите, постарите лица, инвалидите кој

преку ова право ги обезбедуваат основните средства за егзистенција. Исто така, знаеме дека оваа категорија на лица, голем дел од овие парични средства ги трошат на лекови, што значи дека намалувањето на тие средства ќе влијае врз намалувањето на нивниот животен стандард, односно директно ќе влијае врз нивното здравје. Нели изминатата Влада го прими, прифати, односно зголемување на ова право од 20% на 31% од просечната плата, односно овој Парлмент во изминатиот состав го изгласа тогашниот амандман поднесен од страна на опозицијата која сега е позиција. Изминатата Влада прифати една ваква работа иако имаше мнозинство на гласови можеше да не го прифати овој амандман. Владата прифати една таква измена, и на дециден начин тоа го спроведе, иако имаше притисок од меѓународните финансиски институции за повторно да ја намали висината. Меѓутоа, една таква таа не го стори. Сега се соочуваме со една таква ситуација кога тогашната опозиција поради политички маркетинг изгледа ја предложи оваа измена, а само после две години сега предлага тоа право да се намали. Висината да се намали. Би сакал јавно да им кажан на граѓаните на Република Македонија за двојната улога која ја игра оваа Влада, зависно од тоа дали се наоѓа на власт или не.

IV/1.- НН/МЛ

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ: (продолжение)

Се разбира со исклучок на партиите кои не беа во изминатиот состав.

Уште еднаш би сакал да ја истакнам неоправданоста на ова намалување. Владата уште еднаш се обиде на перфиден начин да ги измами граѓаните и нема храброст јавно да каже дека ја намалува висината, туку вели дека Министерството со посебен акт ќе ја одреди висината со што му се дава право на министерот, зависно од неговите ставови сам да решава. Фактички, откако дојде на чло на тоа Министерство господинот министер постојано истакнува дека правата на

граѓаните во изминатиот период биле злоупотребувани и дека тој ќе воспостави ред во реализацијата на социјалните права кои се гарантирани со Уставот и со други закони. Односно министерот се става врз Владата, врз Парламентот, врз Уставот и пред се врз граѓаните.

На крајот би сакал да им укажам на граѓаните за целите на оваа Влада која директно го намалува нивниот семеен буџет, кој и така е намален со последните мерки на оваа Влада. Сакам да укажам на нечовечноста на оваа Влада кога се работи за лица од позагрозените категории во државата.

Истовремено би сакал да ги потсетам граѓаните на многу работи што ги направи изминатата Влада, посебно за инвалидизираниите лица, почнувајќи од парична компензација, давајќи надоместоци до подобрување на животните услови кои сегашната Влада сака да ги намали со образложение да има порационален пристап во трошоците. Да потсетам што направи минатата Влада.

Се отвори голем број на дневни центри, се усвои националната стратегија за еднакви права и можности на хендикепираните лица во Македонија, го усвои Законот за вработување на инвалидизираниите лица, а исто така го усвои Законот за воени инвалиди и го достави во Парламентот, а тој закон оваа Влада го повлече од парламентарната процедура.

Што се однесува до констатацијата на предлагачот на законот дека висината на ова право ги нарушува социјалните услови и дека таа ги надминува другите социјални помошти, би го запрашал министерот на која методологија ја одредува висината 1/3 на социјална заштита, која со закон е дефинирана, а од друга страна ги намали висините и на другите социјални помошти, како што е тоа случај со еднократната социјална помош. Изгледа јасно е дека министерот, како и целата Влада не го прочитале добро законот за социјална заштита во кој е одредена оваа висина.

Би се запрашал која висина, кое право е поголемо - тоа што е одредено со закон, или тоа што е одредено од моменталното расположение на министерот за труд и социјална политика.

Од сето ова што го кажав јасно се гледа дека не постои никаква методологија за пресметка на правата, на висината, затоа што ова право е регулирано со закон. Тука се работи или за незнаење на министерот или пак за нешто друго при одредувањето на судбината на граѓаните.

Имајќи го сето ова предвид јас предлагам министерот да го повлече овој закон од дневен ред и доколку има потреба да се интервенира во него, тоа да се направи во прилог на интересите на граѓаните од најзагрозените категории на граѓаните.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За збор се јави министерот за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Се покренаа повеќе прашања кои што заслужуваат размислување.

Пред се точно е дека министерот од партијата на господинот Халими остави таков неред што јас за жал најголем дел од времето користам за решавањето на тој неред, за надминувањето на тоа отсуство на методологија и волонтиризам кои што постоел во времето кога бил министер од ДПА. Меѓутоа тоа ќе го поправиме, ветувам одговорно затоа што едно од основните ветувања на оваа Влада беше дека ќе воспостави ред, помошта од државата да ја добиваат оние што ја заслужуваат.

Притоа, кој е главниот аргумент што е тука посочен за еден неверојатен раст. Во период од четири години за 100% оваа стапка во сите држави кои што имаат вакво право е всушност многу стабилна, затоа што корисниците на овој паричен надоместок се всушност луѓе кои што навистина неможат да се грижат за себе и за жал откако ќе го добијат тоа

право нивниот живот, со оглед на нивната болест и тешкотии не трае многу долго. Така да бројот на луѓе што секоја година влегува во овој систем и бројот на оние што за жал поради последиците од таквите дијагнози починуваат е речиси стабилен. Нема држава каде што речиси за четири години бројот на корисниците е пораснат за 100%. Тоа е најдобриот факт дека ова право било предмет на злоупотреба. А зошто имало злоупотреба? Затоа што владеела голема распуштеност во Министерството и затоа што ниеден социјален работник не вршел увид.

Пратеникот Халими кога го чита законот, кој е искусен парламентарец, треба да го чита правилно. Токму тука во таа нијанса предлагаме измена. Досега увидот не беше задолжителен. Сега непосредно увид се врши задолжително што значи социјалните работници нема како до сега во времето на претходниот министер да седат по канцеларии и да пијат кафе, туку откако сум јас министер сите социјални работници се на терен. Можете да поминете во било кој центар за социјална работа, нема да најдете социјални работници, сите се на терен, вршат увид, помагаат на луѓето. Така треба да се води господине Халими министерство а не како во времето на ДПА.

Значи увидот е многу битен и со ова што го правиме да биде задолжителен ние навистина внесуваме една квалитативна промена. Притоа, бидејќи се работи, пред се основот за добивање на ова право е, така да кажам медицинско мислење, социјалниот работник ниту по својата стручност, ниту по својата позиција во системот може да го супституира мислењето на медицинските стручни лица, меѓутоа тој треба да ја каже страната на Центарот за социјална работа, затоа што комисијата не врши увид на лице место.

Имено, што покажува практиката. Комисијата одлучува само врз аспект на дијагнозата, меѓутоа реалноста покажува за жал дека таа дијагноза или не е точна, или е надувана и лицето кое добива помош

всушност често пати може да се најде како копа во дворот или работи нешто во куќата. Таа состојба треба да се надмине. Значи, како што посочив нема држава која што за четири години растот на корисници е 100% зголемен.

Бројот на корисниците на овој посебен режим на социјална помош е стабилен. Тоа е всушност и основната одлика на овој тип на социјална помош.

Беа покренати и повеќе прашања од пратениците Мешков, Бислимовски и пратеничката кои се во вистинска насока и заслужуваат еден мој коментар.

Пред се на концептуално ниво, споменав и во воведното излагање, дополнителни промени на овој закон ќе имаме во декември месец во рамките на општата политика на децентрализација. Сега се прават компаративни анализи што точно треба на локалната самоуправа да и се препушти од сегашниот Закон за социјална заштита, бидејќи правото и обврската за помош и нега особено на стари лица во сите европски држави е право и обврска во доменот на локалната самоуправа, па најверојатно и оваа Влада ќе се одлучи да постапи на слиен начин што значи дека и ова право што сега е регулирано на централно, на државно ниво, постои голема веројатност да помине а локално ниво, се разбира не само како право и обврска, туку и со соодветни финансиски средства, затоа што станува збор за сериозни финансиски средства. Значи активно се размислува во таа насока, се прават сите проекти и компаративни сили и во декември во рамките на општата програма за децентрализација на Парламентот ќе го има мислењето на Владата по однос на ова специфично прашање дали тоа прашање заслужува да биде предмет на децентрализација на власта.

Исто така беа споменати матичните лекари. Јас исто така заедници со Министерството за здравство ќе преземам акција во таа насока, затоа што целата оваа постапка всушност тргнува од матичниот лекар. И

сетгашната ситуација што ја имаме на теренот е дека матичните лекари, за жал, многу лесно потпишуваат упати до специјалисти за здобивање на вакво право, така што и преку Министерството за здравство и преку Лекарската комора на Македонија заеднички во наредните месеци ќе градиме став како матичните лекари навистина да бидат поодговорни во првичните препораки, затоа што од тука тргува синџирот на неодговорните постапки.

Исто таа беше посочено како можно решение престанување на користење на услугите од сегашната комисија при Фондот и формирање на посебна комисија во рамките на Министерството. Тоа решение секако стои, логично е, аргументирано, меутоа токму од причините што ги посочив дека можна е и веројатна е децентрализација во овој дел тоа сега не би било рационално да се примени само за неколку месеци, додека немаме комплетна слика за тоа како треба да го примениме.

Второ, оваа Влада има политика да нема непотребно нови вработувања и непотребни нови институции. Со ваков потег ние всушност би направиле нова институција и ново тело, нова комисија при Министерството која што би требало да вработи нови лица, тоа би биле медицински лица. Значи Владата сака доколку може да се постигнат ефекти и без примена на овие мерки, меѓутоа како што беше истакнато доколку овие мерки не дадат резултат ќе се помине на примена на тие, така да кажам потврди, порадикални мерки.

Инаку, за тоа колкава е висината на средствата и колку во овие четири години имаме буџетски импликации можеби доволно е пластичен фактот дека паричните средства кои за овие четири години се зголемени на годишно ниво се всушност еднакви на целиот буџет што оваа држава го дава за целокупниот систем на детска заштита. Значи, со право некој може да тврди дека врз основа на ова зголемување што го имаме, а што е нелогично, со ништо не оправдано всушност се јаде целиот буџет на детска

заштита, затоа што цифрите пред да настане вакво зголемување и во бројот на корисниците и во висината на правото беа некаде околу 300 милиони денари. Тие 550 милиони денари што се отидени во нејасна процедура и со нејасни постапки и со злоупотреби всушност го јадат целиот буџет за детска заштита.

Политика на оваа Вада ќе биде социјалниот денар кој што е голем, кој што е во висина на преку 70 милиони долари на годишно ниво навистина да се дели на праведен, фер начин на оние на кои што им е најмногу потребен.

Ова се некои мои укажувања и коментари на повеќето од забелешките во дискусијата, кои што беа навистина квалитетни и кои што останува во периодот до крајот на годината кога уште еднаш ќе мора да пристапиме кон измени и дополнувања на овој закон да бидат најсериозно разгледани и анализирани.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За реплика се јави господинот Халими.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Господин министер на дневен ред ние немаме расправа за поранешниот министер за труд и социјална политика да говориме за неговата поранешна работа и да даваме квалификации за тоа. Изгледа дека вие сте комплексирани било од неговата поранешна работа и сега се обидувате да кажете некоја инсинуација на негова адреса.

Кога се инсталираше првата Влада и првата задача што ви беше дадена е да ја истражувате работата на поранешниот министер. Во одредени министерства веќе дојдоа на виделина некои работи, меѓутоа од ваша страна не беше дадена никаква забелешка токму за поранешниот министер на вашиот ресор што значи дека тој одлично ја вршел својата

работа, се разбира врз основа на законите и Уставот. Вие доколку сакате да се докажете колку ви е убаво во тоа Министерство и колку им се допаѓате на вашите вработени со вашата работа обидете се да направите една анкета и ќе видите колку е саат. Јас неможам да разберам како од устата на таа категорија на граѓани да им се земе лебот со цел да се направат други компензации и надоместоци кога има можност вие да најдете други извори за одредени цели, за алокација на тие средства.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господинот Манасиевски бара збор.

Но, пред тоа да ве известам господине Манасиевски вие как предлагач на законот секогаш кога ќе побарате збор имате предимство пред сите други пријавени затоа што го имате тоа право и од тој аспект јас нема да ви давам реплики и контрареплики, туку секое појавување ви го сметам за збор. Меѓутоа внимавајте во таа насока дека секогаш предизвикувате друг, има право на наредни три минути реплика, затоа што вашето е дискусија не е контрареплика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Благодарам на укажувањето господине претседател, меѓутоа добро е работите да се расчистуваат веднаш кога ќе се појават.

Јас како министер многу сериозно и одговорно постапувам. Јас не одам со утврдените злоупотреби во јавност, туку ги доставувам до надлежните органи и за работата на претходниот министер неколку такви предмети се доставени до надлежните органи, меѓутоа сметам дека не е во ред да се зборува за тоа пред да се изјаснат надлежните органи.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господинот Томиќ бара збор за реплика.

ЗОРАН ТОМИЌ:

Вчера на пленарната седница кога го добив дописот од господинот Халими помислив дека предлогот за симнување на точката од дневен ред е поврзано со законот за посебните права на припадниците на безбедносните сили на Република Македонија и на членовите на нивните семејства, меѓутоа навистина сум крајно непријатно изненаден кога го слушнав денешното образложение зошто е предлогот за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита, со предлог на закон да биде симнат од дневен ред.

Лично сметам дека предлогот е многу корисен и многу умесен. Добро е од една страна социјалниот денар навистина да се даде на оние случаи и на оние семејства на кои што навистина им е потребен.

Од друга страна присутни се големи злоупотреби на користење на таквиот денар, меѓутоа јас не сакам паушално да зборувам и затоа ќе се задржам само на градот и на општината од каде што потекнувам и јас и господинот Илјаз.

Имено, крајот на 1997 година имавме 2760 корисници односно приматели на социјалната помош, а на крајот на 2002 година 9549, од кои исплатени се 2688248, 56 денари. Дали е можно, повторувам дали е можно за само четири години ова нешто во општината Тетово да се зголеми за толку голем процент, а верувајте дека се согласувам со одредбата предложена во законот навистина социјалните работници да излезат на терен, навистина нашиот народ е и сиромашен и погоден од кризата и треба навистина тој социјален денар да припадне на секој член кој навистина го заслужува.

Од тие причини и го поддржувам законот и апелирам до сите останати пратенци да имаат предвид дека ова е социјална сфера, многу

чувствителна сфера и сфера која се однесува на сите граѓани на Република Македонија.

Посебно сакам да напоменам, бидејќи вчера се изнаслушав и вакви и такви дискусии од 9549 носители на таквата семејна помош односно семејства, не само корисници албанската заедница во Тетово и тетовско прима 8099, а македонците 786, турци 257, роми 199, срби 108 и тн. Ве молам оваа одредба важи за сите граѓани на Република Македонија. Хуманитарниот и социјалниот аспект ве молам најпозитивно да го запазиме.

V/1.-СП/ОМ

ЗАМИР ДИКА:

Почитувани пратеници, почитувани претставници на Владата,

Навистина ова е многу чувствителна област-социјалната помош и нашите забелешки и во идниот закон за заштита на децата ќе бидат многу остри и се чудиме како токму од Министерството за труд и социјална политика да се излезе со три закони кои се многу дискутабилни во однос на дискриминацијата на албанците во оваа област. Можеби ова го велам многу директно, но треба да бидеме јасни при изразувањето.

Министерството за труд и социјална политика до сега неколку години назад било водено од министри албанци. Можеби тоа е една од областите кои ги покрива ова Министерство каде албанците за прв пат почувствувале еднаков третман од страна на Буџетот и државата. Дали тоа и пречи на сегашната раководна гарнитура, на министерот или на дел од министерите, можеби им пречи еднаквиот третман на албанците и сега трите закони кои се предлагаат од овој ресор на перфиден начин им се одзема ова право на еднаков третман и доколку овие измени на Законот и на следниот се интерпретираат лошо од страна на министерот, тогаш тие можат да се употребат како средства на дискриминација на албанците во распределбата на средствата за социјална помош.

Жалам, но ова нас не повредува и сакаме да го привлечеме вниманието од овој аспект на законот. Затоа мислам дека оваа забелешка треба да се земе во предвид многу сериозно и пристапот да биде сериозен затоа што оваа забелешка не ја правиме со задна намера, туку мислиме дека опасноста е многу реална од ова што го кажав. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Манасијевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Сакам на старт да ги прекинеме ваквите тенденциозни дебати затоа што всушност ако пратеникот Замир Дика малку посериозно се бавел со ова област ќе види дека всушност ова право за паричен надоемсток на туѓа нега и помош гледано од етнички аспект многу повеќе го користат македонците отколку албанците. И евентуалната ресективност многу повеќе би се однесувала на македонците. Значи, ова не е категоријата социјална помош за која говореше претходникот пратеникот Томиќ. Ова се различни категории и ги молам пратениците да имаме сериозна дискусија точно да водат сметка за која категорија говорат. Значи, во рамките на различните режими на социјална помош имаме различен тип на корисници и според старосна структура и според етничка структура. Областа е сложена, па ве молам да не ја користиме за етнички толкувања, туку сериозно кон секоја категорија да пристапиме. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Лилјана Поповска се јави за збор.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колеги, почитувани претставници на Владата.

Законот за социјална заштита е комплексен и значаен закон за секоја земја со извонредно голема важност за земја како нашата. Во една ваква ситуација на економска абедна во која се наоѓаме како земја државата се соочи со неопходноста од донесување рестриктивен Буџет со штедење на секој буџетски денар. Сметам дека е одговорност од страна на Владата да го преиспита трошењето на парите на граѓаните во сите сфери, па и оваа деликатна социјална сфера.

ЛДП од секогаш се залагала за максимално одговорен однос на власта кон трошењето на парите од граѓаните и токму затоа и во овој случај ги поддржуваме овие напори на Министерството за труд и социјална политика. Сметаме дека на ваков начин со овие измени на Законот ќе се допрецизира користењето на правото на надоместок за нега на трето лице и веруваме дека со овие измени што се предлагаат ќе се обезбедат неколку бенифиции. Пред се обезбедување поконзистентен систем на социјална заштита преку усогласување на висината на надоместоците по различна основа што е основа за правичност на распределбата.

Второ, ќе се обезбеди отстранување на некои можности од злоупотреба преку ангажман на центрите за социјална заштита кои по урнек на некои западни земји ќе одат на увид на самото место на настанот, но и преку користење на посебно утврдени критериуми од страна на Министерството.

Третата работа која сметаме дека ќе биде придобивка на овие измени тоа е солидарната поделба на реално постоечките средства на оние лица на кои навистина им се неопходни.

Би заврила со еден апел до ресорното Министерство да се води сметка за секој поединечен случај кој би можел во овој преоден период да западне во некаков правен вакуум и добро е што министерот најави следење на примената на овој закон и верувам дека овој апел ќе биде испочитуван.

Уште една работа, би сугерирала да се размисли за можноста од доекипирање на мрежата за социјална заштита ос социјални работници по центрите за социјална заштита ширум Македонија.

Со тоа би ја завршила мојата дискусија со која сметам дека апсолутно постои оправданост за донесување на овој закон со кој се доизменува постоечкиот Закон за социјална заштита. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

За дискусија се јави господинот Жарко Караџоски.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Почитуван претседателе, претставници на Владата, колеги пратеници,

Дозволете ми во име на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ да го изнесам нашиот став по однос на овој закон и веднаш на почетокто ќе кажам дека пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ нема да го подржи овој закон од причини кои ќе ги кажам во моето излагање.

Почитуван министре јас вчера во своето излагање кажав дека со оној закон што вчера беше на дневен ред, а кој денеска го изгласавме навистина ви упатив пофални зборови дека Владата оди во насока да даде одредени прашања, одредени теми приоритет и еден од тие закони беше токму вчерашниот и затоа ние го поддржавме,. Сметавме , а сметаме и сега дека навистина таквите закони имаат приоритет.

Денеска ова што ни е на дневен ред не би навлегувал во причините кои ги кажувате овде , туку од аспект на тоа дали овие закони од социјална сфера имаат приоритет токму да се расправаат денеска или брзо како што вашиот ресор го наметна.

Факт е дека откако сте министер навистина се зафативте со одредени работи кои рака на срце за мене лично изгледаат доста храбри, меѓутоа, за јавноста изгледаат доста непопуларни. Знаете, кога се удира на најчувствителната категорија на граѓаните сепак не сте популарни и секој ќе најде оправдување добро да ве искритикува. Независно дали е оправдано или не она што го зборувате сепак носи голем ризик затоа што ускратувањето на нечие право независно колку е оправдано или неоправдано сепак задира во најчувствителната категорија особено кај корисниците на социјалната помош. Тука бидете сигурни дека тешко ќе најде на оправдување во јавноста независно колку се трудите да го кажете и претставите вака или онака.

Да се наметне и друга тема оправдувајќи ја постапката од оправданоста на ваквиот закон со анализа ние сега дојдовме, ние ќе чистиме, претходно било нечисто и т.н., тоа се само аргументи за да се оправда сопствената теза за потребата од овој закон.

Во своето излагање кажавте дека еден од главните проблеми и главните причини за донесување на овој закон е токму оној амандман што го поднел одреден пратеник во претходниот состав на Парламентот. Сега, таа среќа ја имам јас, бидејќи бев во претходниот Парламент во претходниот состав и гласавме по тој амандман, јас лично гласав воздржан и добро паметам дека бев искритикуван од тогашната опозиција со констатација како сум можел тоа да го направам, како сум можел на таа категорија на луѓе и граѓани да бидам бесчувствителен. Не ми паѓаше лесно, исто така и јавноста не ме прифати лесно и бев доста критикуван , да ви кажам искрено. И тогаш тврдев, а и сега тврдам дека тоа беше чисто

популистички метод на тогашната опозиција, а сегашна позиција им треба поени, поените ги добивте, благодарение на тие поени и гласови седнавте на таа фотеља, не зборувам само за вас, зборувам за комплетната Влада. Меѓутоа, очигледни се разликите и очигледни се сваќањата кога ќе се седне на онаа фотеља на која ние претходно седевме дека е лесно да се настапува популистички, но тешко е да се носи одговорноста. Кога ќе ги направиме математиките, ког аќе видиме дека тоа покачување со амандман на кое бевме испровоцирани кое пратениците го изгласаа позитивно направи и еден биланс кој не е во ред во однос на Буџетот, се зголеми стапката, се зголемија трошоцит еи наменски тој износ отиде до некој суми кои Буџетот , според вашето искажување, не може да го следи. Нормално треба да се интервенира со еден ваков закон.

Значи, да кажам во основа, покрај сите причини што ги наведовте не ја кажавте основната цел и намера дека има дел на рестриктивна политика. Рестриктивноста се гледа и квантитативно и квалитативно. Значи, имаме прва цел да се намали бројот на корисниците, бидејќи драстично расте, причините ги кажавте дека тие причини се должат на злоупотреби, можеби е дел од една причина, но главните причини не се во таа работа, по мене главните причини што Република Македонија, за жал, има голем број на корисници на социјална помош. Каде е таа главна причина токму таму таква ни е структурата на населението преку сите оние економски мерки кои знаеме како се одвиваат со огромен број невработени и секој си ја бара шансата било вака или онака да дојде до некој денар односно да преживее во оваа држава. Тука се можни појави на злоупотреби.

Сега, кога зборувам за приоритетот по однос на тоа дали требаше оваа точка денеска да ја расправаме, јас би ви сугерирал иако знам дека тоа нема да биде прифатено, бидејќи оваа точка и вака и онака ќе биде изгласана, можеби овој закон ќе држеше објективна оправданост да ја

разгледуваме , па можеби и ние како опозиција ќе се произнесевме позитивно по него доколку господине министре почекавте да заживее Бранковиот закон. Еве слушам и читам во јавниот печат, тој треба да дојде на една од наредните седници и можеби тука е решението на комплетниот проблем. Господинот Бранко Црвенковски во претходниот мандат кога беше премиер имаше еден сличен Бранков закон и успеа да вработи 35 илјади граѓани на РМ так ашто во тој период немаше потреба од зголемување на социјална помош, сите беа задоволни, голем дел беа вработени, сега овој закон нуди, спрем она што го читам, не сум комплетно запознаен со содржината, но се најавува дека околу 40 илјади од ваквите категории граѓани ќе бидат вработени токму со тој закон. Јас го гледам основниот проблем токму тука. Злоупотребите и она што го кажуваме се должи на огромниот број на невработеност. Значи , кога некој во недостаток на реална работа , објективна причина мора да го бара начинот како да се снаоѓа вака или онака.

Затоа, доколку Бранковиот закон за кој лично не верувам дека ќе успее, но доколку успее можевте да се стрпите и да почекате и тогаш да скратиме во овој дел на социјална помош затоа што навистина прашањето на социјалната помош се врзува со тоа дали има потреба кога некој е вработен да бара социјална помош. Зборувам за категоријата на социјална помош за онаа парична постојана помош.

Инаку, повторно да се вратам на причините зошто велам дека има рестриктивни елементи, уште во самиот член 1 се гледа од стапувањето на утврдување на просекот на ниво на стопанството односно нестопанството на РМ на ниво на просекот на платата на РМ тоа е очигледно дека тој размер е помал затоа што во делот на нестопанството просекот беше повисок и износите беа повисоки, иако тоа не беше кажано во образложението, факт е дека е така. Тоа е квалитативното намалување и

на постојаната парична помош и сите други видови на парична помош вклучително и на парична помош за неа.

Делот на рестрикцијата во однос на бројот на корисниците се гледа токму во вметнување на членот каде се даваат ингеренциите на Центарот за социјални работи. Вие тоа го образложивте од аспект дека овој Центар треба да даде стручно мислење за да вистинските средства дојдат во вистинските раце. Тоа држи, меѓутоа, кога саканешто да се направи и кога сакаме нешто драстично да намалиме обично бараме филтри колку повеќе филтри толку помала можност да се дојде до крајната цел. Главната причина ја гледам токму во тоа да се направат што поголеми филтри, што поголеми процедури за да на крајот не се дојде до онаа сакана цел односно да не дојдеме до број на корисници од 20.300 како што е овде иако можеме, по можност, да сведеме на 10 илјади или 7 илјади затоа што крајната логика е поткрепена со стапката во Буџетот. Стапката во Буџетот предвидува колку треба и неие не можеме да бегаме од тоа затоа што Буџетот ќе биде усвоен так акако што е предложен. Каде ќе ги бараме средствата? Токму тука е тој дел на рестрикцијата.

Исто така рестриктивен дел е оној на намалување на основницата . Значи, сега амандманот не е во ред, сега ќе го намалиме наместо 30% ќе кажеме од 20 до 30, на Законодавно -правната комисија најдовме нешто заедничко затоа што сметавме дека ваква лизгачка скала од 20 до 30% не е во ред и вие прифативте еден таков амандман на Комисијата, но не знам денеска ќе видиме затоа што е добро да се определи кој е тој процент, нека е помал, но нека се знае дека е тој процент за да не се дава на министерот да одлучува по свое убедување за да не се јават повторно господине министри злоупотреби за кои вие ќе бидете директно повикувани. Тоа е во тој дел.

По однос на диспропорцијата која ја кажавте како основна причина значи зголемување на корисницит ена оваа социјална помош во однос на

другите што не е во ред, јас би ви кажал како може на поинаков начин да го решите. Значи, не во смисла на намалување на корисниците или намалување на износот, туку дајте да го зголемиме износот на тие корисници на постојана социјална помош, тоа би било најдоброто решение значи нема што да фатиме ни ваму ни таму. Како што одат работите во РМ, од сето она што беше ветувано не гледам ништо ниту гледам некој правец да се решат или подобрат економските состојби, убеден сум дека ќе се зголеми таа категорија на социјална помош, па таман ќе дојдеме нема да има толкава диспропорција. Никому нема да му е грижа за таа диспропорција доколку го зголемиме износот и помогнеме на таа категорија на луѓе затоа што навистина со овој износ прашање е колку некој може да преживее и колку може да се прехрани со 3 илјади денари мислам дека е апсолутно неиздржливо.

Би било добро да се размисли во тој правец, ако не можеме да го решиме прашањето на вработување, прашање на економската состојба, тогаш да размислуваме како да го подобриме стандардот на овие социјални корисници не само со намалување, не само со рестриктивна политика која ја следела и претходната Влада, но вие не кажавте, значи вие како Влада која дојдовте со доверба на народот, со доверба на граѓаните за да ги смените токму оние работи што ги правела другата Влада, можевте да одите во тој правец. Тогаш апсолутно ќе го подржевме овој закон затоа што ќе дадевте и мислам дека и граѓаните немаше да реагираат на она што воведувате струјомери и т.н. се со цел да се ускрати на корисниците на социјалната помош. Немаше да му биде толку грижа затоа што знае дека ќе земе повисок износ.

Според тоа, имајќи го во предвид сето ова што го искажав ние како пратеничка група, бидејќи се работи за чувствителни права на граѓаните, бидејќи се работи за рестриктивен дел намалување на бројот на корисници,

намалување на износот на паричната помош не ќе можеме да го поддржиме законот и ќе гласаме против. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ;

Благодарам на господинот Караџоски.

Има збор господинот Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Почитуван претседателе, колеги пратеници, не би сакал многу да се повторувам со господинот Караџоски тоа што беше став на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, но би сакал да кажам неколку реченици во однос на овој закон за социјална заштита и она што значи изменување и дополнување на истиот.

VI/1.-ДВ / ЛЈ

СПИРО МАВРОВСКИ: (продолжение)

За време на изборите пола од луѓето во Македонија беа прогласени за сиромашни и социјални случаи. Но, еве завршија изборите, опозицијата стана позиција и сега не убедуваат дека поради некои критериуми во социјалната заштита, ние сме биле богата држава и дека и овие пари што сме ги давале за тие социјални случаи треба да се намалат, практично со тоа што ќе исполниме нешто дека критериумите досега и она што значело нереалност во определувањето на овие кои ја примаат социјалната помош, или индивидуално размислување на Комисијата дека за тоа ја примале оваа помош, социјална страна.

Самата опозиција, како што кажа господинот Караџоски, во овој парламент бараше покачување на тие права и јас се согласувам затоа што ако имаме голем број на социјални случаи треба и да им помогнеме. Зошто? Затоа што секој човек кој може да работи и кој може да го оствари своето право на работа, убеден сум дека никогаш нема да побара социјална помош затоа што знаеме која е таа категорија на социјална помош и како тие луѓе ќе можат и дали воопшто ќе можат да преживеат со тие 3000 денари.

Многу често се спомнува туѓата помош. Јас неznam дали некој лично имал такви проблеми и што значи човек на кој му треба туѓа нега, човек кој што врзува, можеби, уште една фамилија со него за да може да опстојува и преживее во овие тешки времиња кога веште се е рестриktivно, кога веќе ќе следат можеби и покачувања на сите лекарства, тие луѓе кои во текот на својата болест не се задржуваат повеќе од три недели во болниците, дали ние ќе треба да ги оставиме сами или ќе треба да бараме некои луѓе кои со тие 3000 денари ќе треба да ги гледаат тие луѓе. Мислам, да бидеме малку пообјективни тука државата мора интензивно да размислува што би направиле со таквите луѓе, тие прифатни центри и она што значи реална помош на Владата и државата кон нив, дефинитивно да биде зголемена.

Тоа што денес го кажа г-динот министер дека за овие луѓе понатаму ќе се грижи локалната самоуправа, или ќе бидат префрлени понатаму во сферата на локалната самоуправа, гледајќи како таа денес функционира и како може да се снајде со оние основни комунални проблеми кои ги имаат во овие средини, јас чисто се сомневам дека таа локална самоуправа ќе може да најде начин и средства да ги згрижи овие социјални случаи за кои ќе може да обезбеди еден пореален и поправичен живот.

Се кажуваше на овие комисии дека ние не можеме да им веруваме затоа што имало многу неправилности во нивниот избор, за лицата кои ќе добијат социјална помош. Сега не убедуваа дека едно лице кое ќе биде социјален работник и кога ќе ги посети сите овие фамилии, неговиот

критериум ќе биде доволен за ние да определиме дали едно лице треба да прима социјална помош или не треба да прима. Гледајќи го искуството што во моментот ни се случува и она што го имаме како контрола врз територијата на РМ и она што значи инкасатори, луѓе што треба да наплатат нешто што некој веќе го потрошил, како тие поминуваат кога се потребни интервенции на полиција или се побаруваат и интервенции од НАТО силите за да можеме да реализираме работи кои се толку видливи, неznam како тој социјален работник ќе ги посети овие семејства и ќе утврди дали тие треба да примаат или не треба да примаат социјална помош. Мислам дека индивидуалноста и она што ќе значи правичност во определувањето на ова ќе биде многу по проблематично и тоа што министерот ќе го има тоа право, мислам дека ќе беше многу попрактично, тие критериуми што треба да ги изгради Министерството, да ги има покрај нас и да знаеме кои се тие критериуми врз основа на кои ќе можеме да ја определиме таа сфера, веќе ако треба да има намалување од 20 до 30%, да знаеме кои се критериумите. Во ваквиот случај министерот го задржува тоа право. Се повика на етиката, моралот и критериумите на лекарите. Јас мислам дека и наредните комисии што ќе се формираат, повторно ќе биде со луѓе, со лекари, со медицински стручњаци кои повторно ќе одлучуваат така како што ќе одлучат. Во нивната стручност не треба воопшто да покажуваме сомнеж, како медицински лица кога тие ќе утврдат кој е тој што треба да добие социјална помош. Тука го слушнав министерот дека во Европа добивале толку луѓе помош колку што умираше. Да не даде господ тоа да се случи и кај нас, затоа што мислам дека многу помлада популација останува во вакви услови кога му треба социјална заштита и да имаме можност што повеќе да се грижиме. За овој дел од социјална заштита министерот би требало да се избори да се подигне малку погоре, а не со рестриктивност да го оштетиме тој најсиромашен дел на граѓани во РМ.

На крајот, рестриктивноста, што покажува дека ќе биде поголема кон македонците отколку кон албанците, јас мислам дека комплетно политиката е рестриктивна кон сите граѓани на РМ. Затоа јас лично ќе гласам против ова.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор г-динот Аднан Јашари.

АДНАН ЈАШАРИ:

Ќе бидам многу краток, ќе се концентрирам само на едно од решенијата што се нуди.

Тргувајќи од образложението за коректно третирање на ова право, предлагачот предвидува минимум и максимум на висината на сумата која не може да биде помала од 20% од висината на просечната плата, а и не поголема од 30% од просечната плата. Ова решение според мене е добро. Меѓутоа, од искуство сум дошол до заклучок дека со такви решенија се прават најголемите злоупотреби.

Јас сум поборник на решението, децидно да се каже, како што и можеме да видиме од законот, 30%, а да нема можност за дрруг минимум или максимум. Значи да биде фиксно 30%.

Тие што ги исполнуваат условите за реализација на ова право, мислам дека и висината на сумата треба да биде иста.

Факт кој не може да се негира е дека со предложеното решение се обидува да се направат обиди за заштита, меѓутоа, мислам дека нема ништо лошо доколку во недостаток на финансиски средства се предвиди некое средно, некое компромисно решение, меѓутоа, висината да биде некаде од 25% од просечната плата.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор Марија Козаклиска.

МАРИЈА КОЗАКЛИСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници.

После многубројни дискусии што ги слушнавме денес, се надевам ќе ги слушнеме и понатаму, би дошле само до еден заклучок.

Пред се основна работа е што голема грешка се направи што сите закони кои минаа вчера и кои се на дневен ред денес не поминаа преку матичната комисија за труд и социјална политика. Таа комисија е постојано работно тело на Собранието на РМ, која е основана со одлука на ова Собрание со непоминувањето на овие закони преку оваа комисија, се врши суспендирање на работата на телата, постојаните работни тела, како и на функционирањето на Собранието на РМ. Но, со оглед на постојната консталацијана силите што моментално се наоѓаат во парламентот, сметам дека и овој предлог на закон ќе мине како што треба да мине.

Конкретно би сакала само да го кажам своето мислење во однос на членот 2 каде што се дава нов став 5 кој гласи - начинот на остварување на правото на паричен надоместок и неговата висина, со акт ќе го утврди министерот.

Незнам зошто повторно, начинот за остварување на правото на ваков паричен надоместок мора да биде утврдено со акт, кога во претходните закони, претходните членови и ставови од законот веќе е утврдена постапката како може одреден барател да се стекне со правото на парична помош за неа на болен член. Друга приказна е пак висината за износот на ова право. Со претходниот закон, да не се повторуваме сега, беше 30%. Сега со овој предлог на закон е од 20 до 30%. Ова е флукуирачка категорија од 20 до 30%, па би сакала да знам врз основа на кои критериуми министерот за труд и социјална политика ќе утврди дали на определен барател ќе му се определи 23, 28, 25%. Критериумите, секако министерот ќе ги утврди со акт. Меѓутоа, неznam колку тоа би звучело добро за оваа категорија на осигуреници.

Во објаснувањето за тој флукуирачки износ од 20 до 30% се вели дека поради негативни репрекусии што ги имало во однос на другит

социјални помошти, со ваквото определување би требало да имаме по фер третман. Јас мислам дека министерот знае дека секоја категорија на постојана парична помош, еднократка парична помош, помош за туѓа нега, се категории кои се специфични и се однесуваат на определен вид на лица, на нивни корисници, имаат определена постапка до која секој од тие баратели доаѓа до соодветното право. Така што не би можело да се зборува за по фер или по не фер третман во однос на останатите корисници на постојана парична помош.

Што се однесува пак до член 5 од Законот, мислам дека се врш еквивалентно прекршување на Уставот на РМ во кое со член 52 став 4 децидно е утврдено дека законите и другите прописи не може да имаат повратно дејство, освен во исклучок ако тоа е поповолно за граѓаните. во ваков случај, ваквите осигуреници стекнале право по претходниот закон за кој се бара измена, сега да истите тие корисници на ова право ќе треба да им се намали тој износ, а во Уставот децидно се тврди дека не смее да биде понеповолно за осигуреникот. Меѓутоа, од досегашната работа на Министерството за труд и социјална политика, со познатите новоутврдени критериуми за стекнување на определени права, може да се стекне и да се изведе само еден заклучок. Оваа Влада и Министерството за труд и социјална политика имаат решителност, бројот на осигурениците кои користат парична социјална помош од сите видови на социјална помош, да го намали од 20 илјади на 2000, меѓутоа, со административни мерки, а го заобиколува или не сака да го види основниот проблем а тоа е проблемот на невработеноста.

Од сите овие причини и од претходно искажаните сметам дека ваквиот предлог на закон треба да биде повлечен и ќе гласаме против.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор пратеникот Блаже Стојановски.

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ:

Јас би бил среќен кога наместо за овој закон, закони кои се однесуваат на намалување на социјалните надоместотици, би расправале за Предлог закони кои ќе значат поттикнување на инвестициите и заживување на економијата на нашата држава. Меѓутоа, за жал, до денес од страна на Владата немаме видено таков закон и се надевам дека тоа ќе ни биде приоритет во натамошната работа како Собрание, затоа што факт е дека на вештачки начин, како што се прави во овој случај, не можеме да се справиме со сиромаштијата, односно со социјалните проблеми со кои се соочуваат граѓаните на нашата држава.

Како што кажа министерот во неговото излагање во 1999 година имало некаде околу 12 илјади корисници, а сега се околу 20.300, барем така забележав. Основното прашање ние од каде произлегува ова зголемување на лицата. Според кажувањата на министерот ова произлегувало само од причини на злоупотреба на давањето на овој вид помош. Дали нема и други причини.

Првото прашање кое би го поставиле дали ние во прашање износот на средства кој бил помал, како што беше истакнато и претходно, до донесувањето на зголемувањето на овој вид помош за 30%, по амандмани на тогашната опозиција, а сегашна позиција која што од позиција на позиција дава предлог за намалување на она што веќе еднаш го предложува.

Исто така би поставил прашање дали потребата од ваков надоместок, заради актуелната состојба на овие лица, не е предизвикано од самата потреба од помош на друго лице. Што сакам да кажам? Дали она лице кое е немоќно и болно може да се грижи за себе си. Факт е дека не може и дека е цел на тоа лице да му се надоместат оние трошоци кои претставуваат трошоци на другото лице, за неа, што претставува неа во однос на обезбедување на лекови, обезбедување на нормален начин на живот, исхрана, хигиена на тоа лице итн. Сите тир трошоци претставуваат

трошоци во согласност со сегашните околности кои владеат на пазарот. Сигурно ако се направи една пресметка би бил многу повисок износ како потреба, од оние 50 евра или околу три илјади денари што беа спомнати како износ кој се дава во овој момент на тие лица. Не би зборувал тука во тој однос на редовноста на исплатата на тие додатоци затоа што и тука веќе имаме едни негативни работи, во смисла на доцнење на исплатата на овие додатоци.

Исто така тука треба да се истакне и потребата од парижни средства која што е наметната за неа на овие лица поради сиромаштијата во која се наоѓа населението. Има голем број на лица кои исполнувале услови за користење на ова право, меѓутоа, од причини што немале потреба од вакви средства заради социјалната сигурност што ја имале, со фактот дека имале вработен член на семејство или имале други приходи кои му овозможувале нормален начин на живот на тоа семејство. Факт е дека со осиромашувањето на семејствата се појавува и зголемување на условите, затоа што не е услов само да биде болно и немоќно лице, туку покрај тоа има и социјални услови, во смисла на приходи на тоа семејство кои се лимитирани и што на тој начин се гледа дека осиромашувањето на семејствата, на граѓаните на РМ, доведува до зголемување на бројот на корисници на ова право, особено што најголем број на корисници на ова право се лица кои земаат пензија, пензионери, затоа што се работи за повозрасна структура на лица, со оглед на фактот што најголем дел од овие лица се од таа категорија, а со износите што ги земаат во име на пензија, а кои во најголем дел изнесуваат околу 4, 5 или 6 илјади денари, навистина неможат ниту делумно да ги задоволат потребите кои произлегуваат во смисла на остварувањето на негата на овие лица.

Исто така, сметам дека зголемувањето на овој број не е само поради злоупотреба на тоа туку и поради непознавање на правото од одредени лица и со запознавањето на правните можности за користење на тоа право

се зголеми и бројот на корисниците на оваа помош, со тоа што тој период од три годинине е мал период во кој и по тој основ можело да се зголеми бројот на овие корисници.

VII/1.- ЛП/МП

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ: (Продолжение)

Исто така, сакам да истакнам во однос на рестриктивноста што ја врши ова министерство, сведоци сме дека целта на намалувањето на износот на средствата кои се даваат по основ на право на надомест за нега не е прва активност која ја спроведува ова министерство, пред се имајќи ги предвид активностите кои беа проследени со јавни протести, во смисла на намалување на корисниците на социјална помош на вештачки начин со изнаоѓање критериуми, кои беа пуштени во оптек па потоа беа повлечени во смисла на користење на електрично броило, сопственост и некои други услови кои треба да се постигнат, па сега тоа се сведе на посета на тие домови од страна на комисији, што значи дека намалувањето на бројот на корисниците, односно заштеда на средства од страна на оваа Влада прво почна со социјалните случаи, односно најзагрозените граѓани на нашата држава преку министерството за труд и социјална политика што навистина претставува сосема спротивно од заложбите и на партијата на која припаѓа министерот за труд и социјална политика, кога стануваше збор за борбата против сиромаштијата, што беше основен мотив, основно кредо на политичката кампања на ЛДП за време на парламентарните избори.

Исто така, се поставува прашањето дали со намалувањето на оваа помош ќе се спречат злоупотребите на ова право, дали ова е начин на кој ќе се спречат злоупотребите на користењето на ова право или пак тоа треба да се направи со истовремено зголемување на паричниот износ за нега на друго лице, со истовремено зголемување на контролата од страна на институциите за постоењето или непостоењето на ова право и

санкционирање на евентуалната злоупотреба на ова право. Секогаш намалувањето на злоупотребите се насочува во правец, да се врши во функција на намалување на паричните средства, а проблемите како такви си остануваат. Сметам дека треба да се изврши целосно согледување во однос на оваа димензија на проблемот и навистина сите институции кои се надлежни за ова прашање и со измена на законите и другите акти кои се однесуваат на санкционирање на прекршувањето на законите, со вклучување на инспекциски органи, правосудни органи и др., на тој начин ќе можеме да ги спречиме сите видови злоупотреби во нашата држава, а не со намалување на износот што го примаат оние лица и семејства кои имаат навистина реална потреба од вакви средства.

Исто така, како главна работа која требало да се има предвид при предлагањето на овие измени, односно при предлагањето на намалувањето на овој вид на надомест, треба да се тргне од состојбата во која во овој момент се наоѓаат македонскиот народ и населението на нашата држава. Зборуваме за присуство на огромна невработеност, зборуваме за фактичка состојба во која сеуште нема започнато со исплата на средствата од тутунот, зборуваме за цената на тутунот која не може да ги покрие ниту трошоците за негово производство, зборуваме за неплатеното жито од минатата реколта, затворањето фирми во континуитет, огромниот број лица кои се без плата а одат на работа, пензиите веќе почнаа да доцнат одредени денови, социјалната помош не е исплатени од декември минатата година, а тоа може да го потврди и министерот и цело време се пролонгираат тие работи, а од друга страна се врши намалување на износот кои што треба да го примаат оние на кои навистина им е најпотребен во оваа држава.

Исто така, не е донесен ни законот за загубарите, со кој на вработените во овие фирми би им се признало право на надомест до исполнување на услови до пензија после навршени 25 години работен стаж,

што беше ветено од страна на владеачката коалиција на СДСМ на синдикатот и еве се гледа сеуште од тоа нема ништо.

Само во јануари месец имаме намалување на индустриското производство од 30%, запрени се инвестициите, постои правна несигурност на сопствениците на приватизираните фирми, што се остварува со незаконско преземање на управувањето во овие фирми од страна на неформални групи итн. Ако се додаде на сето ова и она што претставува најжава за зголемување на данокот на додадена вредност, што претпоставува зголемување на цените, каде што можат да бидат вклучени лековите, електричната енергија на правните лица, водата, лебот, основните животни производи - сето ова придонесува за зголемување на сиромаштијата во нашата држава, односно против она што се предлага да се донесе на оваа седница, односно против намалувањето на износите што претставуваат социјална помош на најзагрозените социјални лица во нашата држава.

Сите овие состојби предизвикуваат драстично опаѓање на стандардот на населението, а со тоа само се долева масло во огнот односно се зголемува сиромаштијата во нашата држава. Сметам дека со донесувањето на овие измени Владата дополнително го помага зголемувањето на сиромаштијата, што директно е спротивно на сите ветувања.

На крајот сакам да кажам дека наводите на министерот дека до крајот на годината, во соработка со Светската банка да се донесе нова регулација на овие односи, уште повеќе предизвикува дилеми за потребата од донесување на овие измени на законот. Единствен аргумент на предлагачот е дека се трошеле многу средства за овие потреби. Значи, да се изврши заштеда, а тоа се врши на сметка на социјално загрозените лица, на кои им е најнеопходна оваа помош, особено што ваква помош не може да користат оние лица кои не се социјално загрозени, кои имаат доволно

приходи и немаат потреба од користење на тоа право. Потреба од ова право имаат невработените, лицата кои не примаат плата и немаат други приходи во семејството, стари и болни лица кои не можат да се грижат за себе си. Со ова Владата штеди на сметка на немоќните лица кои имаат потреба од туѓа нега и им ја ограничува можноста за набавка на неопходните лекови и другите потреби на овие немоќни и болни лица.

Тука би го поддржал и искажувањето на г. Илјаз Халими во однос на лицемерноста на оваа власт, која ветила едно, а прави сосема друго.

На крајот сакам да истакнам дека со овие измени, не сакам да се свати дека министерот сака да каже дека тие 50 евра кои до сега ги примаат лицата им се многу, туку сигурно сака да каже дека тие средства се многу како товар на буџетот на државата и од тие причини се предлагаат овие измени. Меѓутоа, во секој случај потребно е да се има чувство за состојбата во која се наоѓаат семејствата во Република Македонија, состојбата во која се наоѓаат овие лица и навистина голема несериозност се покажува со предлагање на вакви измени, да се аргументира со воспоставување на некаков ред и надминување на наводна распуштеност во министерството, како што милува да каже министерот, а сето тоа со намалување на оваа помош на социјално загрозените лица и директно на нивна штета. Меѓутоа, тоа е насока во која цврсто гази оваа Влада и сметам дека ова е дел од социјалната политика која ќе ја гледаме и во иднина.

Уште еднаш би апелирал, на крајот, да почнеме да се занимаваме со економските проблеми на оваа држава а не само со скратувањето на правата на лицата кои навистина трпат најмногу во оваа држава во смисла на потребата од нормална егзистенција нивна и на нивните семејства.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Мустафа.

НЕЖДЕТ МУСТАФА:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, колеги пратеници,

Дозволете ми, во името на мојата политичка партија, да го изнесам ставот во врска со Предлогот на законот за социјална заштита. Најобјективно морам да ја поздравам иницијативата од страна на Министерството за труд и социјална политика во врска со овој закон, бидејќи вам ви е познато дека во однос на социјалната состојба ромската заедница е една од најзагрозените заедници во Република Македонија. Од тие причини решив да го дадам мојот придонес во однос на овој закон.

Сметам дека овој закон ќе води сметка за еднаков третман при користењето на социјалната помош, бидејќи познато е дека во минатото администрацијата на Министерството за труд и социјална политика во подрачните единици на Министерството доста обесправено се однесувала со припадниците на ромската заедница во поглед на користењето на социјалната заштита, користејќи го нивното незнаење за правото на користење на социјалната помош и секако и нивните предрасуди во однос на изгледот на самите Роми. Токму од тие причини сакам да го привлечам вниманието на министерот за труд и социјална политика, да се заложи преку својата администрација ромската заедница да биде прифатена во сите подрачни единици без обесправеност. Ова го кажувам заради искуствата што ги имавме, а скоро беа направени и социјални протести во Битола, Прилеп и Штип, каде што имало такви и слични проблеми.

Во овој момент би сакал да се задржам на членот 2, кој сериозно ме загрижува во смисла повторно да не се дојде до такви

моменти кога ромите, тргнувајќи од тоа дека најголемиот дел од припадниците на ромската заедница се необразовани и не се во состојба да ги познаваат социјалните права, но од друга страна, од страна на администрацијата тоа се користи. Ме загрижува членот 2 во кој се додаваат зборовите "по непосредно извршениот увид задолжително". Длабоко се надевам дека администрацијата ќе се ангажира, по основ на увид, објективно да ги задоволат потребите на ромската заедница.

На крајот, сосема накратко ќе се осврнам и на членот 34. Лично се надевам и верувам дека министерот за труд и социјална политика ќе биде доста дарежлив во поглед на определување на еднократна парична помош, а ромската заедница по многу основи има потреба од таква парична помош.

Сакам да нагласам дека ќе го дадам мојот глас за овој закон, заради големата потреба на ромската заедница и се надевам дека ќе има еднаков третман при користењето на такво право.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор г. Голомеов.

БЛАГОЈ ГОЛОМЕОВ:

Немав намера да дискутирам за ова законско решение, меѓутоа, мотивиран сум од одредени дискусии кои доаѓаат, пред се, од опозицијата. Сигурно дека вакви законски решенија, кои допираат една многу чувствителна сфера во време на транзицијата, кога се судираме со многу тешкотии на секој план, ваквите теми се како од Бога дадени за опозицијата, за поентирање, за манифестирање би рекол повеќе на политиканство отколку политика. Меѓутоа, тоа е реалноста што е составен дел на парламентарното живеење. Јас не знам дали сакаме само да изместуваме работите и да гледаме од различни агли. Основно беше, овој

закон е нападнат од сите страни, бидејќи предлага некои рестриктивни решенија во ваква чувствителна сфера. Не знам каде се гледа рестриктивноста овде, ако се сака суштински да се средуваат работите.

Како што истакна и самиот министер, законот нуди пред се средување на состојбите, максимално динамизирање на работата на подрачните единици за социјални работи, бидејќи оваа сфера е прилично динамична, состојбите се менуваат од месец во месец, од ден на ден, така што средствата кои се предвидени од социјалниот пакет треба да ги добиваат оние на кои им се наменети. Едноставно треба да се има храброст суштински да отпочне средување на состојбите во ваква чувствителна сфера. Очигледно, министерот Манасијевски ја има таа храброст и тоа треба да се поздравува. Не знам дали значи рестриктивност на законското решение, ако благо се намали просекот врз кој се пресметува овој социјален додаток, бидејќи тоа е од чисто практична природа. Заводот за статистика веќе не прави два просека, за стопанството и нестопанството, туку прави еден просек. Значи, тука немаме никаква рестриктивност. Од друга страна, во поглед на рестриктивноста се манифестира едно гледање дека ќе се намали бројот на корисници. Јас не знам дали ќе се намали бројот на корисниците, ако тоа се вистински корисници, можеби ќе се зголеми, меѓутоа, очигледно, индикативно е што за 4 години се дуплира бројот на корисниците. Основниот мотив од кој тргнало Министерството да ги средува состојбите во овој дел од социјалниот пакет - секој денар злоупотребен на било кој начин од овој социјален пакет значи земање од оној на кој навистина му треба тој денар. Можеби малку како тенденција за рестриктивност ќе се аргументира намалувањето или промената на процентот кој ќе биде доделуван, место строго 30% сега 20 - 30%, меѓутоа, сигурно дека и сите корисници не се во иста состојба, сите приматели на оваа помош. Така, тука има и те како простор некои да добиваат малку повеќе, а некои малку помалку, меѓутоа, овој дијапазон не е така голем. Се

на се, сакам да кажам дека можеме да зборуваме за рестриктивност, ако видиме дека Министерството за труд и социјална политика средствата кои се наменети за социјалниот пакет ги намалува, односно ако во рамките на буџетот се намалуваат тие средства. Таков податок немаме и јас немам такво сознание дека се намалуваат средствата кои ќе бидат издвојувани за оние категории граѓани на кои навистина им се потребни тие средства.

Овде имаше искажани аргументи дека треба да се биде полиберален, бидејќи сепак тоа е еден начин граѓаните да преживеат во денешно време, односно да се снајдат, ако можеме така да кажеме. Се поставува прашањето дали на тој начин можеме да градиме правна држава. Некој може да изнесе аргументација - дајте да бидеме полиберални во поглед на санкционирањето на криминалот, бидејќи тоа е начин граѓаните на Република Македонија да се снајдат во ова турбулентно време. Мислам дека на тој начин само ќе ја одложиме и пролонгираме хаотичната или полухаотичната состојба, која владееше особено во последните 4 години во Република Македонија во сите домени на живеењето и мислам дека секое министерство и те како има обврска да го троши денарот кој доаѓа од џебовите на граѓаните односно да го троши буџетот најоптимално и најефикасно и во функција на вистинските потреби на граѓаните на Република Македонија. Впрочем, овој буџет треба да има не само социјална категорија, туку и развојна компонента. Не треба да биде само во функција на реализација на социјалните потреби на државата, иако скоро 20 милијарди денари од Буџетот се трошат преку ова министерство во функција на овие категории граѓани.

Мислам дека овој законски проект во целина треба да се поддржи, бидејќи се предлага едно средување на состојбите во најчувствителната сфера и само на тој начин ќе можеме да ги насочиме средствата кои се наменети за тоа кон вистинските корисници, оние на кои им се најпотребни. Затоа, треба да престанеме да зборуваме за

"опаковката", туку дајте да зборуваме за суштината и со вистински аргументи да настојваме да ги подобриме законските решенија во насока или со цел да создадеме таква регулатива која Република Македонија ќе ја вброи во редот на државите со правни системи во вистинска смисла на зборот.

АБДУЛАДИ ВЕЈСЕЛИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници и претставници на Владата,

Се разви една широка дебата околу ова прашање, иако измените не се толку големи, меѓутоа се значајни измени за граѓаните на Република Македонија. Се предлагаат измени токму во сегментите каде треба да се заштити буџетот на Република Македонија, затоа што приходите во буџетот не дозволуваат прекумерни трошоци, туку мораме да го имаме во предвид фактот дека оваа социјална помош што ја земаат граѓаните на Република Македонија треба да имаме во предвид дали се тоа фактички реални, или тоа е помош која ја добивале без некое право, или беа да ги исполнат критериумите наложени од Министерството за труд и социјална политика. Не треба да ја заборавиме тенденцијата од изминатите години на падот, или пак на зголемувањето на невработените во Република Македонија и тоа не треба да биде аргумент дека се зголемува бројот на луѓето кои земаат социјална помош во Република Македонија. Во 1997 година и 2002 година во еден период од пет години во текот на кој во Република Македонија се правеле обиди да се спроведат разни реформи во економскиот систем и во претпријатијата. Вие знаете колкав е бројот на претпријатијата кои ги отпуштиле работниците од работа, колкав е бројот на претпријатијата кои се затвориле и сите тие луѓе сакајќи да ја намалат сиромаштијата падна на товар на буџетот на Република Македонија преку таа социјална помош.

Се согласувам со дел од измените каде што се прави термилошка хармонизација. Меѓутоа, воопшто не се согласувам со еден дел од измените каде се прави обид да се образложи, да се оправда донесувањето на овој закон и каде се вели дека тој е во интерес на граѓаните на Република Македонија. Може да речеме дека тој ќе биде во прилог на буџетот на Република Македонија заради една систематизација на приходите во буџетот, републичкиот буџет. Меѓутоа, тоа воопшто не соодветствува со реалната ситуација. Ние знаеме дека во изминатите години навистина многу луѓе се соочуваат со проблем да преживеат од први до први. Ние знаеме дека многу луѓе во Република Македонија се соочуваат со проблеми на опстанок. И доколку ние воведеме рестрикции во таа насока, тогаш навистина ќе се соочиме со вистинска сиромаштија и нема да имаме основни услови за развој во иднината, затоа што голем проблем е за една држава и за една влада доколку еден голем број од граѓаните на Република Македонија останат без тоа основно, без услови за нивна егзистенција и без леб да се прехранат самите себе и членовите на нивнит семејства. Затоа сите мерки што беа преземени до сега во врска со социјалната помош, мислам дека многу работи се направени без основа. На пример условот за електрично броило. Значи, се бара доказ дека тие прават додатни трошоци за да можат да дојдат до соодветниот документ како основ за добивање на социјална помош. Јас давам еден пример и има многу други пратеници кои би дале таков пример каде што кога неколку семејства живеат во едно домаќинство и делат едно електрично броило. Значи, има примери каде што 3,4 семејства живеат во една соба. Тоа е во спротивност со сите норми да му се негира правото за користење на социјална помош. И што може да преземе тој човек кој што нема основни услови за егзистенција. Се разбира дека тој ќе се обиде да врши други работи кои ќе бидат на штета на целото општество на Република Македонија. Рестрикциите треба да се спровеат во другите области, треба

да се вршат во институциите на системот, треба да се спречат непотребните трошоци. Додека во социјалната област, општествената област не треба да се прават рестрикции и да решаваме за иднината и за судбината на неког кога ние можеме да си осигураме сопствена егзистенција, а додека голем дел на населението ги оставаме во една многу тешка ситуација и да ги оставиме без основни услови за живот. Има и конкретни предлози во конкретни членови на самиот закон кој денес се предлага од страна на Владата каде се вели дека, социјална помош по предлог на Центарот за социјална помош ќе биде дадено на поединци, или на лица кои имаат потреба за таква помош преку една директна контрола која што е обврзувачка и тие директни надзори ќе ги врши Министерството за труд и социјална политика преку социјалните центри, преку центрите за социјални работи. Незнаме кои ќе бидат критериумите, дали тие ќе бидат објективни, или субјективни. Сигурно дека во оваа држава не треба да решава еден човек за судбината на другите. Затоа промените кои се бараат во членот 2, односно начинот на реализација на правото за социјална помош и висината на сумата со акт го регулира Министерството за труд и социјална политика. Мислам дека во оваа насока сите треба да се согласиме дека овој предлог на измена во однос на висината на социјалната помош, значи од 20 до 30%, мислам дека доколку тоа се спроведе како што е предложено од страна на Министерството, тогаш му се дозволува ексклузивно право на министерот да одлучи за кого ќе дава 20%, а за кого 30%. Затоа јас сум поборник за тоа ова прашање да се регулира со закон, а не со акти на самиот министер за труд и социјална политика. Затоа што законот е највисокиот акт на овој дом, освен основниот акт кој е Уставот со кој се одредува како треба да функционираат институциите на системот во Република Македонија. Затоа добро е оваа работа да се регулира со закон кој што ќе ги третира овие прашања и да не се дозволи овие прашања да им се дадат на поединци. Не

е работата дека се работи денес за тој, или тој министер, меѓутоа треба да се направи основа за иднината, да не се дозволи поединци независно дали се тоа министри, туку да не се остави на поединци да одлучуваат, туку законот да биде тој што ќе биде одлучувачки фактор.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има ли уште некој пратеник што има намера да дискутира за 20-те проценти? Секој од 20-те пријавени дискусанти до сега пола време троши за истата аргументација 20%, 30%. Не мора да се повторува тоа нон стоп.

Има збор Петар Апостолов.

ПЕТАР АПОСТОЛОВ:

Господине претседателе, колеги пратеници,

Мислам дека вчерашниот и денешниот ден ние не го положивме испитот на зрелоста. Правевме маркетинг врз оние најзагрозените. Сметам дека има време за маркетинг. Овде се зборува само за социјални права.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине Апостолов, дали имате забелешка на Деловникот, на текот на седницата, или не? За законот не ви давам збор.

ПЕТАР АПОСТОЛОВ:

Зборот ми беше да се држиме по точката на дневен ред. Основен критериум овде е добивање на права од социјална заштита за болен човек, а не за здрав сиромашен човек. Мислам да се држиме на тој критериум.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор Јован Манасиевски, министер за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Јас чувствувам потреба повторно да се вклучам во расправата. Слушнавме доста конструктивни сугестии, меѓутоа за жал слушнавме и дискусии кои што се полни со елементарни непознавања. За мене навистина е неразбирлива мрзеливоста на некои пратеници, ако веќе не го прочитале законот за социјална заштита, барем да ги прочитаат овие два члена што се предлагаат за промена.

Пред се би сакал да се заблагодарам на комплиментите од страна на најголемата опозициона партија во парламентот, имено беше употребено за мене како министер квалификативот дека сум многу храбар. И мене навистина ми е чест да добијам од опозицијата таков комплимент. Се надевам дека таквото мислење за мене парламентарната група на ВМРО-ДПМНЕ и во иднина ќе го задржи, се разбира засновано на мојата работа, затоа што јас и по своја вокација како либерален демократ сум определен за храбри реформи, не за популизам и не за ефтини политички поени, без разлика тоа колку ќе штети на конкретната министерска кариера.

Инаку, држат забелешките на пратеничката дека многу полесно ќе беше за сите нас да се дискутираше на матичната комисија. И

мене како министер ќе ми беше многу полесно ако овој закон претходно поминеше. Меѓутоа, законот е поминат на Владата на 10 јануари. Владата чека два месеци Парламентот да може да профункционира во таа матична комисија. Кажете ако е тоа принцип на ефикасност, да чекаме две години додека профункционира матичната комисија. Владата мора да работи. Така што два месеци како што реков предлогот е поминат на Влада на 10 јануари.

Околу суштинските работи. Јас морам да забележам дека за жал повеќе пратеници не прават разлики меѓу основните категории различни што ги дава овој закон. Денес не говориме за правото на социјална помош. Тоа е друго право. Денес говориме за правото на паричен надоместок за туѓа нега. Ова право како што беше спомнато и од претходниот пратеник не е право за здрав човек, туку ова е право за болен човек. Така што мериторната одлука ја дава комисија составена од медицински лица. Значи, ова право не е ексклузивно социјално право, туку ова право е врзано со здравствената состојба на некој субјект, а заради полесно администрирање е дадено во центрите за социјална работа и се исплатува преку режимот на различни типови на социјална помош. Тоа значи дека голем дел од овие корисници што го користат ова право не се во состојба на социјален ризик. Ние имаме случаи и тоа повеќе да ова право на паричен надоместок за туѓа нега го користат и луѓе од највисоките категории на пензии. Така што ова право, значи не е ексклузивно социјално право, туку ова е право што се дава на човек што не е здрав. Тука токму како коректив се воведува и се зацврстува улогата на социјалниот работник за да се спречат евентуалните злоупотреби. Увидот се толкува само како рестриктивно средство, тоа не е точно, или се работи за елементарно непознавање. Напротив, увидот е всушност и средство. Како што објаснивме и како што се сложија и пратениците дека овие комисии

овие работи ги работат овие случаи рекреативно во текот на викендите токму врз основа на дијагнозата, затоа што и комисиите ги гледаат канцелариски овие предмети. Може да се направи и грешка. Може случајот конкретен на лице место социјалниот работник да утврди дека навистина тоа лице има потреба од таков надоместок. Значи, увидот никогаш не е еднонасочен, не е само рестриктивен. Ние сега во рамките на вкупната акција за пререгистрација на корисниците на социјална помош имаме многу случаи кога токму увидот детектира одредени случаи и ги внесува во системот на социјална помош, а тие самите не побарале. Така што увидот е начин на работа кој што не е априори рестриктивен и тоа мора да биде јасно.

Друга работа исто така што беше тука истакната крајно тенденциозно. Овој закон не интервенира во бројката. Тие луѓе што добиле право овие 20.300 и понатаму остануваат корисници на ова право. Овој закон се обидува во иднина да ги регулира овие состојби за да нема вакви злоупотреби кои што како што реков се евидентни. Кога се говори за висината, ве молам кажете ми Хрватска која што има најсличен систем на режими на социјална помош како нашиот, затоа ја земам како пример. Таму ова право е дефинирано како 11% од просечната плата. Во Хрватска овие категории на луѓе се помалку болни што кај нив е 11% а кај нас 30%? Значи, самата висина е само еден од факторите кои што се конститутивни за ова право.

Стана збор и за правилникот. Се разбира дискусиите на повеќе пратеници принципиелно држат дека треба да биде насоката да се лимитираат дискреционите права, Меѓутоа, ако го прочитате овој закон, ќе видите дека сите права всушност тука дадени се регулираат преку правилници. И правото на еднократна парична помош се регулира преку правилник што го носи министерот. Дури и социјалната помош се регулира

преку одлука за услови, начини и критериуми. Така што применет е ист аршин и ова право на паричен надоместок да се регулира на овој начин. Од кои причини е тоа направено? Затоа што секако е подобро, по дефиниција е подобро тоа да биде дефинирано со закон.

Што е суштината и зошто е даден овој клизен износ од 20 до 30%, затоа што пресудно е мериторното медицинско мислење врз основа на дијагноза. Овие 20.000 случаи што добиле право на паричен надоместок кај нив фигурираат преку 50-тина различни дијагнози. И насоката на правење, нема министерот да го прави правилникот, дури нема да го прават ниту луѓе од Министерството, туку го прават стручни медицински лица, каде што основен критериум ќе биде типот на дијагноза. Би било, ќе се согласите премногу ступидно овој закон да го полниме со две, три страни различни дијагнози и со различни проценти. Тоа е едната димензија.

Втората димензија која е и на што се однесува на она што говорев и пред малку, дека ова право не е само социјално право, што значи дека не е врзано со материјалниот статус на примачот. И како што реков, имаме доста случаи на корисници на највисоки пензии да го примаат ова право, затоа што ова право е право врз основа на здравје или болест. Токму поради тоа за да можеме и тука да интервенираме, на пример луѓето кои што имаат големи приходи и кои што овие 3.000 денари не им значат многу да не им ги даваме или да им ги намалиме, туку да ги дадеме на оние корисници што навистина живеат во сиромашни семејства каде што не може да се помогне. Значи, главниот критериум дијагнози ќе треба да се вкрстува со критериумот на материјална состојба на корисникот и на неговото семејство. Од таму, бидејќи е премногу компликувано не може да биде регулирано во закон.

Имаше уште една елементарна невестина, меѓутоа мора да ја демантирам, пратеникот од Прилеп господинот Стојановски тука искажа

една лага дека социјалната помош за месец декември не е исплатена. Социјалната помош за декември е исплатена заклучно со 20 јануари, значи дури и пред платие на вработените во образованието. Ве молам како пратеник да се информирате подобро во својата база и да излегувате тука на седница со точни податоци. Во спротивност ќе помислам дека два месеци не сте биле во Прилеп, па не знаете луѓето кога примиле и кога не примиле социјална помош.

Ова би било во интерес на времето. Јас толку би имал да кажам. И би ги замолил пратениците, секако секоја дискусија е продуктивна и јас со задоволство како министер ја слушам. Меѓутоа, навистина да се ориентираме во насока како што беа некои дискусии на пратениците Мешков, Бислимовски, во насока на изнаоѓање добри решенија за во иднина за натамошно калибрирање на овој закон, затоа што како што беше спомнато ова се чувствителни социјални закони и нијансите навистина се многу битни.

IX/1.-РД/НД

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Би сакал само да се дообјасниме со министерот сега, дали во вид на реплика, неznam. Добро, министерот го употреби мојата дискусија во поимот храбар, нели, јас тогаш кажав, не кажував за карактер дали е тој храбар како личност во смисла, но јас зборував дека тоа што го прави е храбар, во смисла на овој предлог на закон, во правец дека ваквиот процес не е проблем како нас ќе не убеди, него како ќе ја убеди јавноста. Во тој дел кажувам. И еве и сега ќе го повторам, и сега тврдам дека е ова храбар потез, јавноста ќе го оцени дали е тоа добро или лошо.

Меѓутоа, сакам да скренам едно внимание. Кога министерот зборува вака, кога објаснува сепак користи одредени изрази, одредени термини кои

мислам дека се недостојни, не се во ред, и зборува како министер. Овдека министерот употреби еден израз, кажа мрзливи пратеници, мрзливост на пратениците и тн. Јас сепак би го замолил министерот барем кога дообјаснува некои работи, да зборува од аспект она што му е задача во Парламентот. Нели тој го застапува Законот и од тој аспект нели ја застапува и Владата и така и треба да се држи. Да не дава квалификации на пратениците, затоа што тоа не е и негова работа, пак впрочем пратениците можат слободно да кажат она што го мислат и со Уставот им е загарантирано.

И друго, господине министри и до утре сабајле да се убедуваме факт е дека ние овде не може да се убедиме. Ние можеме да дискутираме и полемизираме, но она што, ако мислите дека со вашите долги, да не ги речам реплики, него објаснување, дообјаснување, дека ќе не убедите далеку се лажете. Факт е дека нашиот став е тој што го искажавме, ние така мислиме и не е ништо трагично. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Благодарам.

Министерот за труд бара збор.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Секако пратеникот Караџоски, е во право, меѓутоа, кога велам мрзливост или неподготвеност, како поинаку да ги толкувам дискусиите кои што се однесуваа на еден технички член за усогласување на платите меѓу стопанството и нестопанството кога таа промена во сите закони што се носат во овој Парламент, после јануари 2001 е подипол, затоа што да ве потсетам со воведување на новата класификација на дејностите во јануари 2001 на Вашата Влада Државниот завод за статистика како надлежна институција почна да ги применува европските критериуми за методологија, каде што постои единствена просечна плата и подиполите господине Караџоски усогласувањето на сите закони, не само од оваа сфера во оваа

техничка насока. Така што, вие останатите два-тројца пратеници што дискутиравте во однос на ова тоа е потполно бесмислено, затоа што тоа е техничка обврска на Владата и на Парламентот, сите закони да ги усогласува според Одлуката од јануари 2001 година.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Блаже Стојановски.

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ:

Се надевам дека министерот ќе даде одговор дали се исплатени социјалните помошти за јануари и февруари оваа година и ќе каже точно кога се исплатени, како што кажа за декемвриската. Јас реков дека од декември наваму не се исплатени. За декември не спомнав.

И втората работа е во однос на советите кој што ги дели, мислам дека е подобро да се грижи за социјалните права за оние за кој што е поставен за министер, а не да ги намалува и укинува и мислам дека тој треба да биде почесто на терен, да се среќава со тие луѓе, а не да дава совети на пратениците што треба да работат.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита.

Ве молам да гласаме.

Гласале 73 пратеници, 55 гласале за, 18 против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме.

Гласале 67 пртеници, 50 гласале за, 17 гласале против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Љупчо Мешков, поднесе амандман за бришење на член 5, по кој Владата не се произнела.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 2 став 3, на член 5, на член 6 и за додавање нов член 6-а по членот 6, со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Отворам претрес по амандманот за бришење на член 5, поднесен од пратеникот Љупчо Мешков.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе за амандманот.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Амандманот не се прифаќа и образложението затоа што образложението што е дадено при амандманот воопшто според мислењето на Владата не одговара. Значи не се ускратува право и понатаму останува, се интервенира во висината. Впрочем во законот постојат исто така, и други одредби за тоа кога може ова право да престане, затоа што се работи за паричен надоместок за туѓа помош и нега, затоа што лицето во одреден број случаи може да се претпостави дека ќе се опорави затоа што правото, во смисла на стекнато право со закон, воопшто не се задира, туку останува, евентуално можни се интервенции во висината, меѓутоа, не знажи дека априори интервенции во висината ќе се случат.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Љупчо Мешков.

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Целата опасност што се крие зад овој член, односно по однос на луѓето кои што го користат ова право е токму по износот на висината.

Инаку, факт е дека востановените права сигурно е дека ќе си останат и ќе ги користат овие 20 илјади корисници на паричен надоместок за туѓа помош и нега.

Меѓутоа, со оглед на фактот дека постојната одредба е точно утврден износ од 30%, а сега постои можност тој износ поголем не може да биде, може да биде само ист, или помал. Значи ако во оваа одредба се содржи интенцијата на предлагачот понискиот евентуален износ го користат и старите корисници на пензија, тука токму велам дека е спротивноста со Уставот и со законот.

Имено, ако сакаме сега да востановиме нови критериуми и да го промениме износот на постојните корисници, значи ли тоа дека треба сите 20 илјади корисници повторно да ги подвргнеме на преглед за оценка на нивната здравствена состојба за користење на ова право. Значи ли дека треба 20 илјади нови решенија да се донесат, затоа што тие луѓе веќе поседуваат решенија за обемот на стекнатото право и ако се мисли на тоа, тогаш треба и соодветни одредби на тоа да се предвидат во овој закон.

Меѓутоа, поаѓајќи од Уставот на Република Македонија членот 52 став 4, дека законите не може да имаат ретроактивно дејство, само во случај ако се работи за поповолно право на користење. Бидејќи во случајот може да се случи и повеќе неможе заради износите што се дадени дека ова право ќе биде понеповолно, тоа значи дека оваа понеповолност треба на овој закон да му се даде во тој поглед, во поглед на висината на правото, ретроактивна важност, што согласно Уставот не е дозволено. Затоа јас реков дека правото што е стекнато со соодветни решенија, тоа неможе да се менува, а може рестриктивниот период да се има од сега натаму, од стапувањето во сила на овој закон за случаите што ќе настанат после донесувањето на овој закон, а не и пред тоа. Такви случаи имаме во практиката. На пример сега имаме два износа на минимална пензија. Имаме два износа на највисок износ на пензија. Не само еден. Затоа што е битен

режимот, односно кој закон во времето на поднесувањето и остварувањето на правото бил во примена.

Токму затоа, мислам дека овој член не е потребен, бидејќи ако тој се однесува и на висината, а министерот евентуално вели дека тоа и на висината се однесува, тогаш мислам дека правно таа одредба не држи односно би била спротивна и на Уставот, бидејќи ќе задре во висината на стекнатите права.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор министерот за труд и социјална политика господинот Јован Манасиевски.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ:

Не се работи за повторно преиспитување на сите 20 илјади решенија како што посочи пратеникот Мешков, тоа нема да се случи. Владата стои цврсто на ставот дека овој амандман не може да се прифати. Впрочем, тој беше разгледуван и на Законодавно-правната комисија и беше одбиен.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот пратеник Љупчо Мешков.

ЉУПЧО МЕШКОВ:

Јас ова го кажувам од аспект на тоа дека малку помешавме две работи.

Прво, ако се работи за интенцијата на предлагачот да ги запре одредените злоупотреби, кои сигурно е дека постојат, неznam само во колкав обем, тогаш намалувањето на обемот на стекнатото право не е начин на запирање на злоупотребите. Затоа што колку некому да му го намалите правото и еден денар да му дадете ако нема право на тоа, повторно е злоупотреба. Запирањето и ставањето на рамка на злоупотребите кои што доведоа до волку голем број на случаи преку предлагање на други мерки. Инаку намалувањето на обемот на правото може да биде само причина за заштеда во потрошувачката на финансиски

средства, а не и во запирањето на злоупотребата. Затоа реков дека стекнатото право по тој закон неможе да се намалува со нов закон, туку тоа може да важи само за случаи од сега натаму.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој повеќе не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот.

Амандманот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 72 пратеника. За амандманот гласале 245 пратеника.

Констатирам дека Собранието амандманот не го усвои за бришење на член 5 поднесен од пратеникот Љупчо Мешков.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Дали некој бара збор?

Со оглед на тоа дека има дискутанти по текстот на Предлогот на законот, а веќе е 14,05 часот, објавувам пауза до 15,00 часот.

Седницата продолжи со работа во 15,20 часот.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ве молам да продолжиме со работа.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Има збор господинот Адеми Абдулаќи.

АДЕМИ АБДУЛАЌИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници и членови на Владата.

На денешната седница имаме Предлог за изменување и дополнување на Законот од социјалната област, област која ја засега најсиромашната структура на општеството.

Во претходните дискусии слушнавме и взаемни обвинувања за зголемување на бројот на корисниците на правото за социјална помош. Обвинување дека бројот се зголемил додека другите биле на власт. Кој е виновен за зголемувањето на корисниците на социјалната помош? Сигурно дека сите ќе се согласиме дека виновник е економската криза, недоволна ангажираност за обезбедување работни места, а можеби и други фактори, а најмалку се виновни оние кои потпаѓаат на оваа категорија корисници на социјална помош. Најсреќни би биле оние кои примаат социјална помош, најсреќни би биле оние кои примаат социјална помош да им се обезбедат работни места и тие да бидат сами способни да ги обезбедат приходите за одржување на нивните семејства.

Мерките кои ги презема Министерството за труд и социјална политика, рестриктивни мерки како што беа наречени, би биле многу пооправдани доколку средствата заштедени со овие мерки би биле ориентирани и насочени кон инвестиции, кон отварање на нови работни места.

Се разви една широка дебата во однос на овие закони каде се прават многу мали промени, меѓутоа темата за дискусија е тема која ги засега најсиромашните. Тука се спомна и една бројка од страна на еден пратеник од Тетово и со оглед на фактот дека и јас доаѓам од таа зона би сакал да реагирам на тоа што тој рече дека во Тетово околу 8000 албанци, а само 700 македонци и други примаат социјална помош. Би сакал да дадам некои податоци, да образложам зошто е тоа така.

Овие податоци се врз основа на етничката поделба во Тетово каде што мнозинството се албанци, така да логично е бројот на корисниците да биде поголем кај албанците.

Друг критериум е и невработеноста. Има население кое што е 100% невработено. Ќе беше сосема во ред доколку за една ваква илустрација ќе беше земен еден друг град како пример, а не Тетово.

Зачудува фактот дека изминатите 10 години се трошат многу средсртва за решавање на проблемот на загубарите и кои 10 години се финансира од социјална помош. Зошто на пример не постои еден проект за намалување на невработеноста и на индиректен начин за олеснување на сиромаштијата. Мислам дека во оваа насока треба да се ориентираат активностите на Владата кон подобрување на животниот стандард.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот по текстот на законот.

Молам службите да ме известите за точниот број присутни пратеници во салата пред да преминеме на гласање.

(Службите ги пребројуваат присутните пратеници во салата).

Имаме доволен број присутни пратеници.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 60 пратеници, од кои за гласале 51 пратеник, 4 воздржано и 5 против.

Со оглед дека во салата има 64 пратеници присутни гласањето е валидно.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита.

Минуваме на точката 5 - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон, со Предлог на закон и Извештајот на ЗПК ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор?

Има збор министерот за труд и социјална политика.

ЈОВАН МАНАСИЕВСКИ

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

На дневен ред е Предлогот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата. Денес имаме мошне интересна точка од повеќе аспекти. Пред се всушност ние денес вршиме измени и дополни на Закон кој иако е на сила две ипол години всушност еден ден не бил применуван.

Имено, овој закон е донесен од Парламентот во ноември 2000 година. Иако е на сила всушност во целиот изминат период не се применува ни една одредба од овој закон. Дури, не само што не се работи според овој нов закон, туку можеме да кажеме дека имаме една комплетно вонзаконска нетипична ситуација, затоа што во преодните и во завршните одредби од тој закон донесен во ноември 2000 година во член 135 се дава обврска сите

подзаконски акти предвидени со овој закон, кои што всушност ќе го направат законотвозможен за имплементација да бидат донесени во рок од шест месеци. Значи некаде од 1 мај 2001 година имаме една комплетно и регуларна ситуација, имаме важечки закон, а имаме исплата на правата според правилници кои се диригирани од непостоечки закон.

Претходната Влада се определила да ја толерира оваа мошне сериозна ситуација со што законот формално бил на сила, а практично исплатата на правата утврдени со закони се вршела според подзаконските акти дерогирани од претходниот сега непостоечки и неважечки закон.

Оваа Влада имаше две алтернативи, или да продолжи со практиката на претходната Влада со толерирање на една ваква нелегална ситуација или да се обиде со измени и дополнување на овој закон да се прилагоди на реалните услови, затоа што основната причина зошто овој закон бил применуван и од претходната Влада се буџетските средства.

Имено, во сите зминати три претходни години буџетските проекции на ова право се движеле на едно ниво од околу 500 милиони денари, а правата кои се дадени на корисниците на овој закон достигнуаат дури до две милијарди денари.

Од таму оваа Влада се определи за еден, како што сигурно би рекол пратеникот Караџоски, храбар потег, не популистички, меѓутоа мора сега што ја имаме законската состојба навистина да се доведе во ред, затоа што ваква состојба понатаму не би била добра и за Владата, се разбира и за вас како пратеници кои го донеле овој закон да се толерира. Од таму сите решенија што се менуваат или дополнуваат од формален аспект може да се толкуваат рестриktivно, меѓутоа од аспект што значи за корисниците, за примателите на паричните средства што се примаат според овој закон во споредба со реалната состојба што ја имаме на терен тоа ќе значи зголемување. Тој прост факт ќе го покажат бројките.

Имено, за 2002 година по основ на права од закон за детска заштита вкупно се исплатени 488 милиони денари. За 2003 година со примена на овој закон ќе бидат исплатени 572 милиони денари. Значи зголемување од 84 милиони денари, или од 17%. Значи оваа Влада во оваа многу тешка буџетска година, година на рестрикции кога вкупната јавна потрошувачка се намалува за 6,5 милиони денари, за оваа важна категорија на корисници на Законот за детска заштита ќе одвои плус 84 милиони денари или 17% повеќе средства од вкупната маса на средства.

Поодделно тоа во однос на конкретни права значи дека, зборувам за најбитните категории бидејќи има повеќе детали, а ако има интерес кај пратениците со задоволство ќе ги продискутираме, децата во предучилишната возраст и основното образование, се разбира оние деца кои исполнуваат критериуми ќе примаат како и досега по 500 денари, децата во основното училиште по 800 денари, а кај децата кои што имаат лесни умерени или тешки пречки во развојот вкупната сума се зголемува за 20%. Значи тука е направено тоа зголемување бидејќи цениме дека таа категорија на деца всушност е и најранлива и најосетлива.

Друга работа што со овој закон конечно ќе стапи на сила е тоа што досега законската регулатива правеше дискриминација меѓу оние деца со лесен, умерен хендикеп, кои што посетуваат некој тип на институционална настава било во предучилишна, било во училишна возраст со оние деца кои што седат дома. Така оние деца кои што посетуваа некаков институционален облик на образование и воспитание беа лишени од правото да добиваат посебен додаток. Се разбира таа дискриминација не може понатаму да биде дискриминирана и оправдана, така што сега сите деца кои што имаат лесен, умерен или тежок хендикеп, или повеќе таканаречени комплексни пречки во развојот ќе бидат предмет на овој посебен додаток. Со тоа опфатот на децата кои што примаат ваков

посебен додаток од околу 3200 во 2002 година ќе биде зголемен на 5000 деца во 2003 година. Значи тоа е вкупниот број на деца.

Значи овој закон покрај тоа што ја зголемува висината на надоместокот за оваа посебна категорија го зголемува и опфатот и ја руши дискриминацијата што постои во таа сфера.

Исто така со овој закон се направени и соодветни приспособувања во согласност со потпишаниот Договор за асоцијација и стабилизација со ЕУ. Имено, од тој договор произлегуваат одредени обврски кои што всушност значат дека правото на детски додаток кои што се државјани на РМ а се во друга држава ќе се остварува според матичните прописи на таа држава. Се разбира за да се оствари тоа потребен е еден динамичен период на склучување на договори за социјално осигурување со повеќе земји во Европа, затоа што само таму каде што државите имаат склучено меѓусебен договор за социјален договор само таму овие права од детска заштита во тие држави ќе можат и мораат да бидат ефективни. Министерството за труд и социјална политика презема мошне забрзани чекори во таа насока така што очекуваме уште во текот на оваа година да бидат потпишани спогодби за социјално осигурување со многу значајни земји (Германија, Холандија), каде што имаме голем број на можни корисници на ова право пред се поради големиот број граѓани, државјани на РМ кои што работат во тие држави. Вчера го започнавме процесот со Шведска, овие денови ќе го отпочнеме со Италија, така што не се работи за голем број на луѓе, меѓутоа се работи за едно право кое што мора да им биде обезбедено на нашите граѓани, меѓутоа врз основа на договори за социјално осигурување. Еден таков договор ќе се најде на дневен ред уште на наредната седница, тоа е со Бугарија договор за социјално осигурување. Со ратификацијата на тие договори ќе може да бидат уживани и овие права.

Јас повеќе не би должел. Се надевам дека сите пратеници ќе го поддржат овој закон затоа што значи и зголемување на вкупната маса на

средства за 84 милиони денари, 17% и зголемување на опфатот на корисници и еден посебен фокусиран однос кон една посебно ранлива категорија деца кои што примаат посебен додаток.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Има збор господинот Замир Дика.

ЗАМИР ДИКА:

Почитувани колеги, почитуван министер дозволете ми да дадам едно мислење во однос на овој предлог-закон за изменување на Законот за заштита на децата.

Пред се би сакал да ја истакнам почитта која ја имам кон господинот Манасиевски, меѓутоа денес сме опозиција на позиција. Би сакал да коментирам едно негово објаснување со кое се вели дека овој закон воопшто не бил имплементиран затоа што недостигале подзаконските акти. Мојата логика вели доколку недостигале подзаконските акти тогаш зошто се вели измена на Законот. Подзаконските акти ги донесува самиот министер. Немало потреба да се донесуваат измени на законот. Ова образложение не држи според мене.

Токму нелогичноста на членовите на законот би сакал да го аргументирам. Повторно жалам што како парламентарна група токму за два закони многу значајни во социјалната сфера, имајќи предвид во каква економска ситуација се наоѓа Република Македонија и нејзините граѓани и потребата што ја имаат тие од оваа помош до идниот циклус на евентуално нивно вработување и подобрување на макроекономската ситуација, работни места и тн., ќе бидеме обврзани да гласаме против ваквите закони.

Јас со ќе се обидам да елаборирам зошто ние овие два закони ги третираме како многу значајни. Овој закон со постојниот закон кој беше усвоен 2000 година се регулира системот на заштита на децата. Заштитата

на децата се реализира преку одредени права и форми за заштита на децата. Значи ова е основната задача на законот, меѓутоа со измените и дополнувањата на тие што се предложени се доведува под знак прашање, со оглед на фактот дека ние мислиме дека со овие измени на рестриктивен начин се врши ограничување и намалување на правата на децата кои го користат правото на детски додаток. Од членот 8 на аконот се вели дека во текот на реализацијата на детскиот додаток како деца за дете се смета лицето до 18 годишна возраст.

XI/1.-СП/ОМ

ЗАМИР ДИКА:(Продолжение)

Има право на детски додаток само доколку оди во редовно училиште, значи доколку редовно се школува. Мислам дека ова решение од аспект на Конвенцијата за правата на децата иј потписник е Република Македонија овој предлог се судира со оваа Конвенција затоа што ова право на децата се условува со фактот дали е на редовно школување или не. Додека со членот 16 се дефинираат категории на родители кои можат да го реализираат ова право за сопствените деца. Предлагачот на законот тука поаѓа дефинирајќи го статусот на родителот. Зависно од тој статус се дефинира дали одредено дете ќе има право на детски додаток. Мислиме дека и при овој пристап се прави дискриминација на основните права на децата, а оваа обврска е содржана во Уставот во членот 42 затоа што со овој член државата на посебен начин е обврзана да ги заштитува децата и малолетните лица. Ние поаѓаме од статусот на родителите и ги дефинираме врз основа на нивниот статус правата на лицата за детски додаток.

Членот 19-а е поврзан со статусот на родителите и продолжуваат со еден ист пристап, а членот 20-а има тенденција овој детски додаток да се регулира со подзаконски акти. Членот 20-а вели дека Законот е тој што треба директно да ја пресметува основицата за пресметка на детски

додаток. Ние мислиме дека на овој начин законот го комплицира начинот на имплементација на ова право.

Исто така членот 23 на постојниот Закон висината на детскиот додаток за деца до 15 годишна возраст од 5,5 се намалува на 4,69%, а за деца од 15 до 18 години од 8,50 на 7,30% се намалува.

Мислам дека ова намалување не заслужува коментар, јасно е дека се врши намалување на детски додаток за овие категории на деца.

Исто така членот 40 од Законот критериумите и условите за реализација на заштита на децата се регулира со акт кој го усвојува Владата. Значи, со постојниот Закон условите за реализација на правото се регулира со акт на член од Владата, а сега со измените овој член му го дава правото на министерот и министерот врз основа на своите сопствени убедувања ќе ги определува тие услови, критериуми за реализација на правата на децата и ние мислиме дека се многу значајни имајќи во предвид каква категорија на население тој закон засега. Не мислиме дека овие значајни критериуми и услови не треба да се определуваат само врз основа на убедувањето на министерот, туку да останат во надлежност на Владата. Повеќе говорам за пристапот, а не за техничкиот аспект, затоа што понатаму ќе се развие расправа во врска со текстот на законот.

Тоа е што се однесува во однос на пристапот на предлагачот на законот и за кој мислиме дека на рестриктивен начин се намалуваат правата за користење на детскиот додаток. Но, јас на посебен начин би сакал да се навратам на членот 23 и би сакал да цитирам тоа што го додава параграфот на членот 23 кој вели дека вкупната сума на детскиот додаток на деца за кои родителто го реализирал правото може да биде максимум 1800 денари. Јас мислам дека тука повторно кај нас како парламентарна група се јавува сомнеж дека можеби со ова решение на тенденциозен начин не потсетува на одредени решенија од

комунистичкото време кога се правеше една дискриминација на оние семејства кои имаа повеќе од 3 деца.

И покрај фактот дека во образложението на законот предлагачот вели дека тоа нема врска со бројот на децата, дека не се дискриминираат семејства кои имаат две три деца, но сепак на перфиден начин токму тоа се спроведува со овој предлог. Да дадам еден пример. На пример еден родител има 2 деца до 15 годишна возраст и две деца до 18 годишна возраст кои одат на редовно школување и имаат право на детски додаток. Според овој предлог овој родител не може да добие повеќе од 1800 денари додека со постоечкиот закон усвоен во 2000 година истиот родител со 4 деца земал 2600 денари. За деца до 15 години примал по 500 денари за секое, а за другите 2 деца до 18 години по 800 денари за дете.

Значи, од една страна се оправдува дека тоа не ги засега родителите кои имаат повеќе од 3 деца, а од друга страна со еден многу практичен пример се гледа дека се дискриминираат семејствата кои имаат повеќе од 3 деца.

Како сега да не се сомневаме дека има тенденција да ни се вратат комунистичките времиња, пред воените времиња, пред конфликтните времиња и времињата пред склучувањето на Рамковниот договор. Жалам, но овој аргумент е многу силен за да се сомневаме и ние као парламентарна група многу одблиску ја следиме имплементацијата на овие два закони и нема да дозволием времето да се врати назад.

Доколку на предлагачот не му е јасно или на некои министри дека помина времето кога можеа да ги намалуваат правата на албанците дека не можат да ги вратат старите решенија кои се покажаа како неконзистентни. (Реакција од страна на пратениците).

Јас се извинувам колеги, можеби малку ви е жал што го кажувам, но прашајте ги тие семејства што имаат повеќе од 4 деца ќе ја видите нивната реакција. Јас имам само едно дете, овој закон не е за мене зато

апослушајте ги и други спротивни мислења од вашите. Ние сето ова го правиме со една многу добра причина со цел законот да се третира од повеќе аспекти и да си докажеме едни на други дека никој нема да биде дискриминиран со овој закон и јас ова право до последен момент ќе го искористам, во тоа да бидете убедени.

Ова не го правам само за албанските семејства, еве имаме пример и со четирите деца близнаци кои се родија во Вевчани, се прави природна дискриминација не само кон албанците, но општата дискриминација на албанците направила да имаат пвоеќе деца и ова е резултат на тоа.

Вие господа министри и парламентарната коалиција ве потсетувам дека треба со повеќе чувствителност, со повеќе сенс, со поголема одговорност да пристапите кон проблемите кои потпаѓаат под категоријата на овие многу чувствителни меѓуетнички прашања. Ние не се радуваме кога ги правиме овие обвинувања, едноставно тие доаѓаат од нашите маки и скршени срца. Благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине Дика кога го зборувавте тоа не само на тие на кои упативте , туку и целата ваша пратеничка група се смееше затоа што навистина сте виртуоз во се да најдете Рамковен договор и меѓуетнички односи. Овде едноставно ги нема и немојте да барате таму кај што нема. Нема никакви обврски од Рамковниот договор за здравствена заштит ана деца, немојте да не ставате во ситуација дека е дел од Рамковниот договор, јас сум должен да укажам на тоа.

Има збор господинот Караџоски.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Почитуван претседателе дозволете ми накратко да го искажам ставот на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ по однос на овој закон.

За разлика од претходната точка за која кажавме како ќе гласаме и гласавме така, за оваа точка на дневен ред пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ ќе се изјасни позитивно и ќе го подржи овој закон иако можеби ако го анализираме законот ќе видиме дека со воведување на измена на еден член во категоријата на примачи на детски додаток до 18 години со воведување на терминот-доколку е на редовно школување се намалува таа бројка од милијарда и петстотини илјади денари, иако тој дел како колегата Замир Дика коментираше дека има рестриктивен дел факт е дека им претходната власт, го кажа министерот, на одреден начин не го применувала законот онака како што бил предвиден токму во оваа одредба со подзаконски акти што очигледно кажувало дека едноставно се немало пари, а желба постоела. Факт е дека и оваа Влада може да има желба, но факт е дека нема пари и мора да анајде решение. Овој пат господине министри нема да кажам дека тоа е храброст сепак е доблест да се направи законски проект да не се продолжи со практиката на 2 години од применување на подзаконски акти добро е да се регулира со закон, но фактички е регулирано тоа што претходната Влада го правела. Единствено висината на надоместоците се движат тука за првите две категории, а позитивно е зголемувањето на хендикепираните категории на деца каде вие искажавте процент од 20%, колку што можев да слушнам, а од образложението гледам дека се зголемува над 27%, а било 26,30, а вкупниот износ 17%, така ве сватив. Оа е однос на 488 илјади спрема 582. Значи поединечно е 0,7% на секој, барем така ве разбрав. Но, не е битно во секој случај заради таа категорија на лица за кои овој пат се зголемува износот и сумата би била 3 илјади денари и применувајќи ги сите овие одредби кои се применувале вакви или онака од претходната Влада нашиот став е дека ќе го подржиме овој закон.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предалгам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата.

Ве молам да гласаме?

Гласале вкупно 71 пратеник, 68 за, 3 воздржани, никој против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме?

Гласале 60 пратеници, а во салата има повеќе од 70 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворма претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Зоран Томиќ поднесе амандман на член 2 став 1 за додавање нова точка 7-а по точката 7, по кој Владата не се произнела.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 2 став 2 и на член 7 став 2, со кои се согласил претставникот на Владата и тие стануваат составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 2 став 1 за додавање на нова точка 7-а, по точката 7, поднесен од пратеникот Зоран Томиќ.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе за амандманот.

ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ

Амандманот се прифаќа и тој станува составен дел на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор?

Госпоѓа Каролина Ристова бара збор.

КАРОЛИНА РИСТОВА:

Почитуван господине претседателе на Собранието, почитувани претставници на Владата, почитувани колеги и колешки,

Сакам по основ на Предлогот на законот најпрвин генерално да ја изразам мојата поддршка за донесување на овој закон односно на Законот за заштита на децата и да поставам некои прашања до министерот кои мене лично би ми се разјасниле некои прашања за да ми биде јасно за што точно гласам.

Најпрвин мојата генерална поддршка конкретно за решенијата во Законот ќе ги сконцентрирам на три пункта. Најпрвин сметам дека со овој закон навистина се создаваат подобри, попрецизни правни решенија во однос на заштитата на децата, пред се, во однос на правото на детски додаток што мислам дека е многу значајно од аспект на практичната примена на овие решенија, а воедно овие решенија се економски, рационални и оперативни.

Ова е многу суштинско од аспект на уставно загарантираната заштита на децата, значи таа веќе не претставува, според мене, со овие решенија само гола декларација која потоа ќе се изгуби низ некакви законски бизарни или неприменливи решенија и аргументи, туку навистина ќе стане реалност.

Внимателно го слушав излагањето на господинот министер, мислев дека е тоа интенција на Владата.

Втората причина за мојата поддршка е чисто од практична природа за самите граѓани. Мислам дека нема пратеник кој не познава некој свој сограѓанин, пријател, роднина, па и во текот на изборната кампања кога

ние жените кандидатки за пратеници се собиравме со граѓаните, проблемите и фрустрациите кои произлегуваат од оваа сфера се големи така што мислам дека со овие нови законски решенија на едно практично ниво ќе придонесеме да се намали ова незадоволство и фрустрации кои се јавуваат во реалноста. Мислам, во целина големо ми е задоволството што токму на оваа седница на Собранието имаме еден пакет на закони не само од сферата на човековите слободи и права, туку што на најдиректен начин се влијае на секојдневната вообичаена живеачка на нашите граѓани.

Третата причина поради која сакам да го поздравам овој закон е воведувањето на она што го забележав во образложението и што мислам дека треба да се навикнуваме, тоа е таму каде што се вели со измените на членот 17 и 22 алинеја 2 од Законот се испочитуваат одредбите за Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европската заедница и нивните земји членки. Очигледно дека Министерството го носи својот дел од товарот за усогласување на нашето законодавство со европското, а единствено овде би сугерирала во иднина законските проекти што доаѓаат во Парламентот, а кога значат усогласување било со Спогодбата или воопшто со европското законодавство директно да кажат на кои членови од Спогодбата се врши усогласување чисто за нас како пратеници да ни се олесни законодавната дејност.

Конкретно тука би го поставила првото прашање на кои решенија од Спогодбата за стабилизација и асоцијација се однесува усогласувањето.

Кога станува збор за конкретните решенија содржани во Законот и кои мислам дека токму по Предлог законот требаше да се дискутираат, јас во иднина би апелирала господине претседателе да им укажувате на пратениците за разликата какви треба да бидат дискусиите по Предлогот за донесување на закон и по Предлогот на законот затоа што многумина дискутираат по конкретните решенија во првиот дел кога требаше да се

дискутира за Предлогот за донесување на закон, сепак ќе дискутирам за конкретните решенија во оваа фаза односно во делот на Предлогот на законот. Најпрвин би сакала да го поздравам донесувањето на членот 5 со кој практично се додава нов член односно член 19-а од Законот со кој подетално во комбинација со членот 19 ќе се регулира по прецизно прашањето на кои деца им следува детски додаток. Ова го кажувам од аспект на применливоста на законот, на законските решенија, мислам дека претходното решение беше многу воопштено и мислам дека во праксата се губело низ бирократските процедури, а меѓу другото со тоа се намалуваат дискреционите овластувања во работењето.

Второто решение би сакала посебно да го поздравам исто така од практични причини, од причини на намалување на дискреционите овластувања, станува збор за новиот член 20-а со кој се определуваат граничните износи на просечните месечни семејни примања по член на семејство. За јавноста е добро да се дискутира дека станува збор за 16% од просечната плата исплатена по вработен во Република Македонија во првата половина од претходната година, а за самохран родител 32% од просечната плата. Сметам дека ова е одлично решение односно многу подобро од задржување само на старото решение кое без ова ново дополнување кажуваше дека само материјалната состојба на семејството ќе се утврдува врз основа на приходи и примања кои ги остварува семејството и бројот на членовите на семејството без притоа јасно да бидат утврдени некакви параметри за тоа како ќе се врши ова утврдување во пракса.

Она што претставува мое сознание во пракса се создаваа многу злоупотреби и во таа смисла не би се согласила со пратеникот Замир Дика дека всушност со ова решение се комплицира примената односно интенцијата на законодавецот во смисла на правото на детски додаток,

туку на против мислам дека арбитражноста и злоупотребите се намалуваат со намалувањето на дискрецијата.

На крајот имам неколку прашања, во однос на првото прашање се однесува на членовите 9 и 11 каде станува збор за процентите, јас од обраќањето на министерот колку што разбрав иако можеби во апсолутна смисла тие проценти се намалуваат реално ефективно сумата би била поголема, меѓутоа, како што добив впечаток на некои пратеници тоа сеуште не им е јасно, можеби министерот повторно би можел ова да го образложи.

XII-1.-ДВ/ЛЈ

КАРОЛИНА РИСТОВА:(продолжение)

Исто така за процентите имам прашање во делот за помошта со опрема за новороденче, или познатиот бебе пакет. Според решението процентот од просечната плата останува 25, но гледам дека во новото законско решение се додава, просечната плата во првата половина од годината.

Јас би го замолила министерот да ми објасни што тоа конкретно ќе значи по содржина и квалитет на бебе пакетите.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Со оглед на тоа што госпоѓата Каролина Ристова не повика да им појаснам на пратениците еве да појаснам.

Кога имаме закон по скратена постапка од страна на Владата, како што е во овој случај расправата е по предлогот за донесување на законот,

затоа што во тој случај претрес по тој закон не водиме. Сега имаме расправа само по текстот. Текстот е форматиран. Веќе нема никаква теоретска шанса за измени во законот. Сега можеме да го прифатиме или не, со гласање. Текстот, со амандманите што се прифатени или не прифатени е спакуван. Кога имаме скратена постапка на расправа по Предлог законот, практично не постои. Затоа ве повикувам, наспроти вашето повикување, да расправате во првата фаза каде што ии беше расправата, затоа што сега веќе е излишно и да ви ги дава одговорите. Нема враќање на текстот. Никакви измени веќе не можеме да правиме.

КАРОЛИНА РИСТОВА:

Добро, јас се извинувам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Кога имаме скратена постапка, таму расправата.

Претпоставувам дека г-динот Караџоски сакаше тоа да го каже.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Да.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Добро.

Има збор пратеникот Блаже Стојановски.

БЛАЖЕ СТОЈАНОВСКИ:

Само кратко, во оваа смисла. Не сакам да расправам по текстот на Законот. Имам убедување да го поддржам овој закон. Конечно ми се потврди таа одлука.

Барам едно дополнително објаснување од страна на министерот, а се работи за следното:

во неговото излагање беше наведено дека средствата за овие потреби се зголемуваат во вкупен износ од 488 на 572 милиони денари, од 1998 во 2003 година односно за 17%, а бројот на корисниците се зголемува од 3200 во 2002 на околу 5000 во 2003 година односно за околу 55%. Како

тоа формално се рестриктивни овие измени. Дали тоа значи дека досегашниот закон предвидувал поголеми права, а со овие измени формално правно тие права се редуцираат. Само како дополнително објаснување, во смисла на донесување на одлука, како пратеник, по однос на моето одлучување.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Тоа само ако господинот министер изрази желба. Инаку по текстот на законот расправа веќе нема. Само ако може пократко.

ЈОВАН МАЈАСИЕВСКИ:

Јас ќе бидам краток, меѓутоа, ценам, штом пратениците ќе имаат интерес може би од мене бараат да бидам подолг во искажувањето и јас стојам на располагање онолку колку што сакаат.

Пред се, бидејќи пратеничката Ристова постави одредени прашања, ќе кажам нешто накратко во врска со тоа.

Сите закони што Министерството затруд и социјална политика ќе ги предлага на парламентот, ќе имаат како соодветен дел и делот за апроксимација кон Европското законодавство, бидејќи за претходниот закон за социјална заштита немаше таква клаузула затоа што не постои општо прифатено Европско законодавство. Таму каде што постои секаде ќе биде можност за апроксимација.

Во однос на беби пакетот, јас ќе предложев и сега промени во тој дел, меѓутоа, не бев во можност, за жал, да предложам затоа што претходниот министер со тендерот што го распиша минатата година ги задоволи потребите за беби пакет и за цела оваа година.

Инаку, за да биде работата потранспарентна, почиста, намера ми е како министер за наредната година да предложам, наместо во опрема, таа вредност да се дава како паричен надоместок за секое новородено дете. Сметаме дека родителот, во тој случај самиот ќе се определил каконајдобро ќе го потроши. Меѓутоа, сега не бев во можност да го

предложам тоа, затоа што примената на такво решение ќе значеше исплата на парични надоместоци, а овие веќе нарагани и платени беби пакети ќе ни останат во магацините.

Во однос на пратеникот Стојановски, бројките се сосема јасни. Имаме зголемување од 84 милиони што е зголемување за 17%. Дел од тоа зголемување се должи на порастот на висината за децата со хендикеп. Вториот дел се должи на порастот на опфатот на бројот на децата со хендикеп, од 3200 на 5000 денари. Третиот дел се должи на порастот на вкупниот опфат со овој закон, затоа што досега беа опфатени некаде околу 50.800, конкретно до 2002 година. Сега ќе бидат меѓу 68.000 и 70.000 деца. Значи по три основи е зголемувањето и како вкупно зголемување ја дава масата од 84 милиони или 17% зголемување.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Предлогот на закон го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 78 пратеници, 73 за и 5 воздржани.

Констатирам дека Собранието го донесе законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата.

Минуваме на 6-та точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за ратификација на четвртиот дополнителен протокол кон договорот за мултинационалните мировни сили на југоисточна Европа, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот со Предлогот на законот и извештајот на ЗПК ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува предлогот за донесување на закон за ратификација на четвртиот дополнителен протокол кон Договорот за мултинационални мировни сили на Југоисточна Европа.

Ве молам да гласаме.

Гласале 70 пратеници, 69 за и 1 воздржан.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам да гласаме.

Гласале 71 пратеник, сите гласаат за.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам кој бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 69 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе законот за ратификација на четвртиот дополнителен договор кон договорот за мултинационални сили во Југоисточна Европа.

Седмата точка веќе ја усвоивме.

Минуваме на 8-та точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за ратификацијана Европската конвенција за прекугранична телевизија и измена на Европската конвенција за прекугранична телевизија, со Предлог на законот.

Предлогот за донесување на законот со Предлогот на законот и извештајот на ЗПК, ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам кој бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Европската конвенција за прекугранична телевизија и протокол за измена на Европската конвенција за прекугранична телевизија.

Ве молам да гласаме.

Гласале 70 пратеници, 69 за и 1 воздржан.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

Гласале 72 пратеника, 69 за 2 воздржани и 1 против.

Констатирам дека заклучокот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон е усвоен.

Отворам претрес по текстот по Предлогот на закон. ЗПК поднесе амандман на член 3 став 1.

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 1 поднесен од ЗПК. Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Господинот заменик министер за транспорт и врски.

ДЕЈАН КОШУТИЌ:

Единствено само да искажам мислење дека ние како ресорно министерство имаме резерви на член 15 од конвенцијата која се однесува на рекламирање на алкохолни пијалоци меѓутоа член 32 од конвенцијата ни дава за право да го запазиме членот 57 од нашиот закон за радиодифузна дејност со што ќе се ограничи рекламирањето на алкохолни пијалоци. Се останато претставува хармонизирање со радиодифузната регулатива.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Не кажавте дали се согласувате со амандманот поднесен од ЗПК.

ДЕЈАН КОШУТИЌ:

Да

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Со оглед на тоа тој станува составен дел на Законот. Продолжуваме со текстот по предлогот на закон.

Молам кој бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот Предлогот на закон го ставам на гласање.

Молам да гласаме.

Гласале 70 пратеници, 69 за и 1 воздржан.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

Гласале 68 пратеници сите гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе законот за ратификација на Европската конвенција за прекугранична телевизија и протоколот за измена на Европската конвенција за прекугранична телевизија.

9- точка - Предлог за донесување на закон за ратификација на Европска конвенција за копродукција во кинематографијата со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон и Предлогот на закон и извештајот на ЗПК Ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам кој бара збор.

Заменик министерот за култура.

МЕЛПОМЕНИ КОРНЕТИ:

Сосема кус вовед. Европската конвенција за копродукција во кинематографијата е донесена 1992 година во Советот на Европа со цел да го промовира развојот на Европската копродукција во кинематографијата за воспоставување на поголемо единство меѓу нејзините членки во име на заштита и промовирање на идеалите и принципите кој го формираат нивното заедничко културно наследство.

Значи Република Македонија ја има потпишано минатата година десет години од кога е таа конвенција усвоена во меѓу време се преземени и чекори за вклучување за влегување во Европскиот фонд за поддршка на копродукции и дистрибуции и прикажување на креативни кинематографски дела. Значи, потпишувањето на оваа конвенција е предуслов за вклучување на РМ во овој фонд со кој се зголемуваат можностите за реализирање на кинематографски дела по пат на копродукција. Поради тоа се разбира добро е овој чин денес да заврши со ратификацијата ни ја продолжува вклучувањето на РМ во Европската мрежа на институции и фондови од областа на културата.

Толку, благодарам.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Благодарам,

Бидејќи никој друг не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Европската конвенција за копродукција во кинематографијата.

Ве молам да гласаме.

Гласале 65 пратеници сите за. Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

Гласале 64 пратеници, 63 за и 1 воздржан.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на закон.

Молам, кој бара збор?

Госпоѓата Ангелка Пеева. Не барате збор. Исклучете се.

Госпоѓа Петрова, Митрева.

ЕЛЕОНОРА ПЕТРОВА МИТРЕВА:

Благодарам.

Само кратко господине претседателе, на минатата седница кога стана збор за ратификацијата на кинематографска копродукција помеѓу владите на Република Македонија и владата на Република Италија кажав дека составен дел на целиот овој проект е и Европската конвенција за копродукција и кинематографија за која што сметам дека е особено значајна, бидејќи Европската копродукција за конвенција за копродукција во кинематографијата една од главните услови за пристапување во Европскиот фонд за поддршка на копродукции, дистрибуции и прикажување на играни и документарни филмови во Советот на Европа.

Досега ја ратификувале 25 земји, 7 земји ја потпишале во советот на Европа има 44 земји, затоа сметам дека таа е особено значајна и за меѓународниот аспект на културата на РМ и за културата во РМ посебно. Сметам дека постапката за пристапување во Европската продукција за копродукции и дистрибуција веќе започната и дека навистина со ова потпишување со Конвенцијата за копродукција и кинематографија ќе се овозможи навистина еден нов пристап на македонската кинематографија во Европа што ќе биде особено значајна.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Благодарам.

Бидејќи никој повеќе не бара збор го заклучувам претресот по текстот. Предлогот на закон го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

64 пратеници гласале, 63 за 1 воздржан.

Констатирам дека Собранието го донесе законот за ратификација на Европската конвенција за копродукција во кинематографијата.

10- точка - Предлог одлука на членови на Управниот одбор на јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита Скопје ПО.

Одлуката Ви е доставена.

Молам, кој бара збор.

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот .

Предлогот на Одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 61 пратеник, 59 за 2 воздржани. Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита Скопје ПО.

11 точка - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Стоматолошки клиници - Стоматолошки клинички центар Св. Панталејмон Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес, молам кој бара збор?

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката ја ставам на гласање и ве молам да гласаме.

Ве молам уште за мало трпение завршуваме брзо.

Гласале 62 пратеници, 61 за и еден воздржан.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Стоматолошки клинички центар Св. Панталејмон Скопје.

12-та точка. - Одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Републички завод за трансфузиологија Скопје.

Предлог одлуката Ви е доставена.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор.

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот. Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 61 пратеник, 58 за, 3 воздржани.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Републички завод за трансфузиологија Скопје.

13-та точка. - предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Клиника за максилофасцијална хирургија - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен, молам, дали некој бара збор.

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлог одлуката ја ставам на гласање.

Молам да гласаме.

Гласале 57 пратеници, 54 гласале за, 3 воздржани.

64 се присутни во салата.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Клиника за максилофасцијална хирургија - Скопје.

14-та точка.

Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација ГОБ "Моша Пијаде" ОО со ООЗТ Клиника за хируршки болести "Св. Наум Охридски" - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор. (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот.

Предлогот на Одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Гласале 59 пратеници, 55 за, 2 воздржани и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Моша Пијаде" ОО со ООЗТ - Клиника за хируршки болести "Св.Наум Охридски" - Скопје.

XIII/1.- ЛП/МП

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Преминуваме на Петнаесеттата точка:

-Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на специјалната болница за гинекологија и акушерство Чаир - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 66 пратеници, од кои 63 за, 2 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на специјалната болница за гинекологија и акушерство Чаир - Скопје.

Преминуваме на Шеснаесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на ГОБ "Моша Пијаде" - ООЗТ Институт за белодробни заболувања кај децата - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 64 пратеници, од кои 59 за, 5 воздржано и против нема.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на ГОБ "Моша Пијаде" - ООЗТ Институт за белодробни заболувања кај децата - Скопје.

Преминуваме на Седумнаесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 64 пратеници, од кои 59 за, 3 воздржано и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје.

Преминуваме на Осумнаесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Геронтолошки завод 13 Ноември - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 65 пратеници, од кои 62 за, 2 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Геронтолошки завод 13 Ноември - Скопје.

Преминуваме на Деветнаесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом на Скопје" - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 67 пратеници, од кои 65 за, 1 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом на Скопје" - Скопје.

Преминуваме на Дваесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Републички завод за здравствена заштита - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 64 пратеници, од кои 63 за, и 1 воздржано.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Републички завод за здравствена заштита - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и првата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Здравствена станица Железара - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 69 пратеници, од кои 66 за, 2 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Здравствена станица Железара - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и втората точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Институт за белодробни заболувања и ТБЦ - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 68 пратеници, од кои 65 за, и 3 воздржано.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена Институт за белодробни заболувања и ТБЦ - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и третата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација ГОБ "Моша Пијаде" - Скопје

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласал 71 пратеник, од кои 66 за, 3 воздржано и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена ГОБ "Моша Пијаде" - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и четвртата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Здравствена станица на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 68 пратеници, од кои 63 за, 4 воздржано и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Здравствена станица на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и петтата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Градска аптека Скопје" - Скопје

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Комисијата за прашања на изборите и именувањата поднесе амандман на член 1 и тој е составен дел на Предлогот на одлуката.

Продолжуваме со претресот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 73 пратеници, од кои 65 за, 4 воздржано и 4 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Градска аптека Скопје - Скопје.

Преминуваме на Дваесет и шестата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Медицински центар со ПО" - Охрид.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 72 пратеници, од кои 66 за, 2 воздржано и 4 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Медицински центар со ПО" - Охрид.

Преминуваме на Дваесет и седмата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Завод за здравствена заштита" - Охрид.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласал 71 пратеник, од кои 62 за, 5 воздржано и 4 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Завод за здравствена заштита" - Охрид.

Преминуваме на Дваесет и осмата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Специјална детска болница" - Охрид.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 69 пратеници, од кои 64 за, 3 воздржано и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Специјална детска болница" - Охрид.

Преминуваме на Дваесет и деветтата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Завод за превенција и лекување на кардиоваскуларни заболувања" - Охрид.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 74 пратеници, од кои 71 за, и 3 воздржано.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за превенција и лекување на кардиоваскуларни заболувања - Охрид.

Преминуваме на Триесеттата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Специјална болница за ортопедија и трауматологија" - Охрид.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласал 71 пратеник, од кои 67 за, 2 воздржано и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Специјална болница за ортопедија и трауматологија" - Охрид.

Преминуваме на Триесет и првата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Медицински центар" - Струга.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 76 пратеници, од кои 68 за, 3 воздржано и 5 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Медицински центар - Струга.

Преминуваме на Триесет и втората точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Завод за нефрологија" - Струга.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 74 пратеници, од кои 71 за, и 3 воздржано.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Завод за нефрологија" - Струга.

Преминуваме на Триесет и третата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Медицински центар" - Битола.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 73 пратеници, од кои 69 за, и 4 воздржано.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Медицински центар" - Битола.

Преминуваме на Триесет и четвртата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом" - Македонски Брод.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето)

Гласале 74 пратеници, од кои 66 за, 5 воздржано и 3 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом" - Македонски Брод.

Преминуваме на Триесет и петтата точка:

- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом" - Берово.

Предлогот на одлуката Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

(По гласањето).

Гласале 77 пратеници, од кои 65 за, 10 воздржано и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација "Здравствен дом" - Берово.

Бидејќи дневниот ред и исцрпен, ја заклучувам Дванаесеттата седница на Собранието на Република Македонија.

Дозволете ми само на крајот да Ве известам за следното. Со оглед дека наредната седница имаме обемен дневен ред, на дневен ред е Буџетот, во принцип го разгледуваат сите комисии, седниците на комисиите што денес беа одложени заради седницата на Собранието, од утре натаму да ги одржат седниците, а Собранието ќе заседава во петок и понеделник, можеби и понатаму, додека не ја завршиме седницата на која ќе се разгледува Буџетот и пакетот од дваесеттина закони кои мора заеднички да функционираат.

Со тоа седницата е завршена.

(Седницата заврши 16,40 часот).

